

*"I suppose that every novelist  
Has something in common with a spy;  
He watches, he overhears, he seks, he motives  
and analyses character..."  
Graham Grene, MI6 Agent,  
"A Sort of Life" 1971*

*"Sanırım, roman yazarlarının  
Ajanlarla benzeşen birkaç ortak yanı var;  
İzlerler, kulak misafiri olurlar,  
Araştırlar, fark ederler ve  
Karakter tahlili yaparlar."  
Graham Grene, MI6 Ajanı  
"Bk Tür Yaşam" 1971*

*Değerli dostum  
müteveffa Kurt Vonnegut Jr. m  
anısına*

## ÖNSÖZ YERİNE

*"To learn to be able to not to begood...  
according to necessity. "  
Machiavel, "The Prince"*

*"İhtiyaç hâlinde iyi olmamayı  
öğrenebilmek... gerekebilir. "  
Makyavel, "Prens"*

Kı ur..unun sınırlarına dikkat etmesi, onu özenle koruması ne denli önemliyse, bir ülkenin de güvenliğine özen göstermesi ve onu koruması o denli önemlidir. Savunma güvenliği, bir bakıma yaşama refleksi gibidir. Yaşama ve var olabilme güdüsü, her canlı varlıkta doğuştan edinilmiş bir mekanizmadır. Yeni doğmuş bir bebek, bir an önce ölmek ve yok olmak için değil, yaşama tutunabilmek, canlılığını sürdürebilmek için çırpır. Yaşama bağlanabilmek, sadece güvenli bir ortamda gerçekleşebilir. O güvenli ortam ise ancak bilgiyle sağlanabilir.

İstihbarat (Intelligence) faaliyetleri (etkinlik değil) özünde "Bilgilenme" süreçleridir. Kendini koruma ve savunma dinamiklerinden kaynaklanmış olabileceği gibi saldırganlık ve şiddet gibi amaçlar için de "Bilgilenme" kullanılır. Bilgilenme, yaşamın her alanına yon veren tek unsurdur.

Devlet yönetiminde "Bilgilenme" birinci dereceden önceliği olan hayati önemi haiz bir "Procedure" (usûl, uygulama) olarak değerlendirilir. Bu nedenle de "Bilgilenme" Procedure'üne katılacak kişiler, sıra dışı bir yaşam tarzı sürdürebilecek, bu zorlu koşullara dayanabilecek ruhsal ve bedensel güçte olmak zorundadırlar. Devlet yönetiminde "Bilgilenme" görevini üstlenmiş olan kişiler, en geniş anlamıyla "istihbaratçılar"dır. Bu, her devlet için böyledir.

İstihbaratçıların devlet başkanları olmalarına da bu nedenle çok sık rastlanır. ABD'de de Ronald Reagan, FBI ajanı (Kod: T-10) olarak çalışmıştı, Baba Bush ise doğrudan CIA'yı yönetmişti. Sovyetler'de Andropov, KGB'nin başıydı, günümüzdeki Vladimir Putin ise geçmişte KGB'nin en "güvenilir casusu" idi.

Devlet kendi istihbaratına katacağı veya kendi güvenliğini temsil ettireceği kişilerde, hipotetik olarak üç özellik arar. Bunlar sırasıyla, sadakat (Fidelity), cesaret (Bravery) ve dürüstlüktür (Integrity). İngilizcelerini yazdığım bu üç sözcüğün baş harfleri FBI diye bilinir. FBI, aynı zamanda ünlü ABD Güvenlik ve İstihbarat biriminin adının kısaltılmış şeklidir ama FBI'nın armasında işte bu üç sözcük bulunur. **Fidelity, Bravery, Integrity.**

Bu her zaman gerçekleşmiş midir? Hayır. Bazen bu tür örgütlere katılmış kişiler, kendilerine, ailelerine, örgütlerine, toplumlarına ve uluslarına ihanet ederek, belirli "çıkart", hesaplarıyla düşman kabul edilen taraflara geçerler; yani saf değiştirirler. Bu kitapta işte vatanlarını satan ve satmayan kişilerin eylemlerini, yaşamlarını okuyacaksınız. Her birimin "ibretlik" bir öyküsü vardır. Her biri bir "serüven"dir. Hem de sıradan kişilerin göze alamayacakları türden serüvenlerdir bunlar.

\* \* \*

Benim kitaplarımı okumuş olanlar bu kitabımda bir sürprizle karşılaşacaklar. Ben belgesiz konuşmayan, yazmayan bir yazarım.

Başka araştırmacıların çabalarına, alın terine saygı duyduğum için, "Fikir Hırsızlığı" yöntemiyle, hiç kimsenin buluşunu, bilgisini kendime mal etmem, etmedim. Daima dipnotlar verdim, daima kitaplarıma aktardığım duyuş, düşünce ve davranışların fikrî ilk sahiplerini adlarıyla andım. Başkasının yıllar süren gayretlerini, el çabukluğu ile internetten indirip ya da kitabından "çalarak" kendime mal etmedim. Her zaman fikrinden yararlandığım kişinin adını belirttim, kaynağını gösterdim.

Ama Türkiye'de bu saygıyı göstermeyen, "Dipten Dolma" araştırmacılar türedi. Eskiden çok azdı bu "Fikir Hırsızları". Şimdi, eski deyimle, "İbadullah" (pek çok). Bu nedenle "Casuslar" kitabımda bir tek dipnot okumayacaksınız, çünkü hiç kullanmadım. Bilerek, isteyerek ve taammüden dipnot kullanmadım. Neden mi? Buyurun okuyun.

Benim "Bilinmeyen Hitler" diye çok okunan bir kitabım var. Bu kitapta sayısız ad geçiyor, gizli örgütler ve Hitler ile ilgili "Bilinmeyen" birçok konu anlatılıyor. Hitler kitabı yayımlandıktan sonra tam on bir adet Hitler kitabı daha yayımlandı. Bunlardan on birinde de benim kitabımda yazdığım konular vardı. Tek farkla: Bunların tamamını **BEN** keşfetmişim! Hiçbir dipnot yoktu. Adam kitabımı almış, birkaç uyduruk sayfa eklemiş, üstüne de utanmadan kendi adını yazıp yayımlamıştı. İnanılır gibi değil ama benim kitabımdaki dizgi hataları bile **AYNEN** tekrarlanmıştı.

Ama durun daha bitmedi!

"Bilinmeyen Hitler" kitabımda Baron Rudolf von Sebottendorf adlı bir Alman'ın, Hitler'i yetiştiren gizli bir örgütün lideri olduğunu ve bu örgütün İstanbul'da kurulduğunu belgeleriyle açıklamıştım. Baron Sebottendorfun "Esrarengiz" bir adam olduğunu Bektaşî ve mason yapıldığını belgeleriyle açıklamıştım.

Ama öyle değilmiş! Bu vatandaşlardan birine göre Alman-Türk vatandaşı Baron Rudolf von Sebottendorf meğer kimmiş biliyor mu-

sunuz? Sıkı durun, adam **KEŞFETMİŞ**: Hitler'i yetiştiren gizli örgüt, Thule'nin kurucusu ve lideri meğerse Türkiye Komünist Partisi kurucularından **Şefik Hüsnü Değmer**'miş. Buyurun!

Durun bitmedi! Üstelik bunu iddia eden de **BENMİŞİM!** Buna delilik mi dersiniz, zırlamak mı dersiniz ne dersiniz deyin ama ben "Pes" ettim. Türkiye'de birileri sadece ipin ucunu değil akıllarını da kaçırdılar. Hem başkalarının çalışmalarına saygıları yok hem de "hırsızlıklarının" endazesi kalmadı. Dipnot verseniz bir türlü, vermeseniz bir türlü... Dipnot veriyorsunuz adam alıyor başkasının çalışmasını size mal ediyor. Ya da giriyor internete sizin verdiğiniz kaynağı buluyor, ondan üç beş satır alıyor ama **KENDİSİ KEŞFETMİŞ GİBİ** kitap yazıp üstüne imza atıyor. Hırsızlığın bile herhalde bir raconu vardır. Bu "Fikir Hırsızlığına ne denilir, bilmiyorum. Konuyu paylaştığım sevgili dostum Prof. Dr. Sezer Akarcalı'nın, "Bu tip olaylara karşı akademik hayattakine benzer şekilde çalışacak çağdaş anlamda bir Yazarlar Etik Kurulu kurulmalı ve fikir hırsızlarına karşı gerçekçi yaptırımlar uygulanmalı" görüşüne yürekten katılıyorum. Akademide bilgi hırsızlığı, nasıl unvanların geri alınması ve mesleğin bitirilmesiyle sonuçlanıyorsa, **fikir hırsızlığı kanıtlanan yazarların da yazarlığı tartışmaya açılmalı** ve bu etik dışı davranışlar mutlaka kamuoyu ile paylaşılmalı.

İşte kısaca anlattığım bu ve benzeri nedenlerle bu kitapta, hayatımda ilk kez, kaynakları dipnot ile vermedim. Ama başkalarının alın terini kendi zimmetime geçirmiş olmamak için "Okunması Gereken Kaynaklar" listesi koydum. Bakalım bu kez nasıl çalışacaklar merak ediyorum.

**Casuslar** kitabı; vatana, millete ve Başbakan Tayyip Erdoğan'ın şaşakçası bir kısım garip gurebaya hayırlı olsun.

Aytunç Altındal

Ispilantı, Ocak 2008

## 1.1.RAHAB VE JOSHUA

*"İnsan ilişkileri, özellikle de gizli ajanların kendi içlerindeki ve aralarındaki ilişkiler, her zaman belgelere bakılarak yeniden yapılandırılmazlar."*

*John Lewis Gaddis (Tarihçi)*

"Sonra Nun'un oğlu Joshua gizlice iki casus yolladı Shittim'e, 'Gidin her tarafa bakın, özellikle de Jericho'ya' dedi. Böylece casuslar gittiler ve Rahab adlı fahişenin evine girerek orada gizlendiler" (Joshua 2:1).

Kutsal Kitap İncil'in Yahudiler için olan Eski Ahit bölümünde anlatılan bu casusluk olayı günümüzden yaklaşık 3200 yıl önce bugün Filistin/israil diye bilinen topraklarda gerçekleşmiştir. Yahudilerin, Musa'dan sonraki yöneticisi ve kralı olan Joshua'nın casuslarına "Yardım ve Yataklık" eden fahişe Rahab, tarihte bir casusluk faaliyetine bizzat katılmış adı sanı belli ilk kadın olarak tanınmıştır. "Peki casuslar kimdi?" dersanız, bunun yanıtı İncil'de yoktur ama Yahudiler için kutsal sayılan başka kitaplarda vardır. Bu kitaplar ise MS 2. ve 7. yüzyıllar arasında yazılmış olan Talmud ve Midrash ile daha sonraki Tannaim diye bilinen sicillerdir.

Rahab (tersinden okunuşu Bahar) İbrancaya muhtemelen Kıpti-ceden geçmiş bir kelimedir. Değişik anlamları vardır. Örneğin İbranca "Rachev", kadın cinsel organına verilen addır.

Ayrıca sıfat olarak "Yarık" veya "Genişlik" demektir. Kelime İbranca "Reah" olarak da okunmuştur ve bu da "Güzel koku" (parfüm) anlamında kullanılan bir sözcüktür. Talmud'da yazıldığına göre Rahab, dünyanın gördüğü en güzel üç kadından biridir (Me-"gila 15a). Yine Yahudiler için kutsal önemi haiz başka bir kitap olan Midrash'ta Rahab "Zinakâr" (zuniceta) olmasına rağmen "Veli" düzeyinde bir "Ermiş-kadm"dır. Bir anlamda Evliya gibi, o mertebede bir kadındır. Fahişe olmasını ve bu mesleğiyle Yahudileri korumasını ondan İsrail'in Tanrısı Yahweh istemiştir. O da Yahweh'in bu isteğini yerine getirmiştir. Tanrı'nın isteğini sorgusuzca yerine getirdiği için Talmud ve Midrash'a göre Kadın Peygamber sayılmıştır.

Casusları gönderen Joshua'dan da kısaca söz etmek gerekir. Joshua, Musa'nın yardımcısıdır. O ölünce yerine geçmiş ve Yahudileri düşman kabul ettiği diğer toplulukların topraklarını ve servetlerini ele geçirmek için militarize bir güç hâline getirmiştir. Bazı kaynaklara göre Rahab, daha sonra onun karısı olmuştur.

Joshua'nın casusları, Rahab ile pazarlık yapmışlar ve Joshua, Jericho'ya saldırdığı zaman evini ve yakınlarnı korumak için evinin penceresine "Kızıl Kurdele" asmasını, bunu gören hiçbir Yahudi'nin ona ve yakınlanna zarar vermeyeceğini söylemişlerdir. Casuslar, Rahab'a, "Sen, bizi gizle, bizim hayatlarımız da senin ve yakınlarnın hayadan için feda olsun" diye güvence vermişlerdir. Daha sonra Joshua ve ordusu Jericho'ya saldırmış, herkesi kılıçtan geçirmiş ama Rahab'a ve yakınlarına dokunmamışlardır (Joshua 2:14). Kızıl Kurdele, daha sonra casusluk literatüründe çok önemli bir rol oynamıştır. Amerikan İç Savaşında bu adla tanınan, sabotajlar ve suikastlar düzenleyen çok gizli

bir örgüt kurulmuştu. Bu örgüt, Scarlet Ribbon Society, günümüzde başka faaliyetleri yönlendirmektedir.

Kendi vatanına ve milletine ihanet ederek anayurdunun yabancı bir güç tarafından işgal ve talan edilmesine sebep olan Rahab, Yahudiler için KadmPeygamber sayılmıştır ama Hristiyanlar için bundan da fazla, daha yüksek bir mertebeye çıkartılmıştır. Vatan haini fahişe Rahab 2. ve 3. yüzyıllarda Hristiyanlara yön veren Kilise Babaları tarafından kiliseyi tanımlayan "Kimlik" yapılmıştır. Diğer deyişle "Kilise Babaları"ndan Justin, Athanese ve Gregory Nazirance, Rahab'ı ilk Hristiyan mabetleri olan kiliselerle "Özdeş" (identify) saymışlar ve olabildiğince yüceltmışlerdir. Kilise Babaları için Rahab, Havarilerin üstünde İsa ve Meryem'in az altında bir mevkidedir. Kilise -bugünkü Vatikan- için Rahab, "illa Meretrix" yani "Bakire Fahişe"dir. Yahudiler de Rahab'ı, "Casta Meretrice Pundigta" (Bakire Fahişe/Fahişe Hancı) olarak anarlar; Ona "Reah" derler, yani güzel kokulu. ..

Şimdi casuslara gelem.

Talmud ve Midrash'ta yazıldığına göre, Joshua'nın, Rahab'a gönderdiği iki casus, Tamar'ın oğulları Caleb ve Pinhas'tır. Bunlar tanınmamak için Pereç ve Zerah adlarını kullanmışlardır. İkizdirler ve tarihte "Kod" adı verilmiş ilk casuslardır.

Kısaca Tamar'dan söz etmek gerekiyor çünkü Tamar da Rahab gibi fahişelik yapmıştır. Üstelik bugün Yahudi diye bilinen kişiler kan itibarıyla onun soyundan gelmişlerdir. Müslümanların Davut Peygamber dedikleri Kral David de Süleyman (Solomon) da onun soyundandır. Dahası İsa'nın babası (?) sayılan Meryem'in kocası Joseph de dolayısıyla İsa da işte bu fahişe Yahudi ve Hristiyan ilahiyatına göre Tamar'm soyundandır.

Tamar'ın öyküsü Eski Ahit'in ilk kitabı olan Genesis'te anlatılmıştır (38:1-33). Buna göre Abraham'ın soyundan Isaac'ın torunu

Judah, Kenara (Filistinli) bir adam olan Shua'nın kızıyla evlenmiştir. Bu evlilikten Er, Onan ve Shelah (Selah) adlı üç çocuğu olmuştur. Judah, oğlu Er'i, Tamar adlı bir kadınla evlendirmiş fakat Tanrı Jahweh, Er'in kötü bir insan olduğuna karar vermiş ve onun canını almıştır. Er, Tamar ile yatmadan ölmüştür. O dönemin geleneklerine göre -ki bu gelenek günümüzde Türkiye dâhil Orta Doğu'daki birçok bölgede hâlen uygulanmaktadır- Judah, Tamar'ı ikinci oğlu Onan ile evlendirmiştir. Tamar'in makûs talihine bakın ki Onan da Tamar'dan çocuk sahibi olmak istememiş ve cinsel birleşme sırasında kendisini geri çekmiştir.<sup>1</sup> Hâl böyle olunca zavallı Tamar bir kez daha çocuk sahibi olamamıştır. Judah durumu öğrenince Tamar'ı bu kez de küçük oğlu Shelah ile evlendirmek istemiştir. Tamar'a, "Oğlum henüz çok genç, sen şimdilik babanın evine git ve onun büyümesini bekle" demiştir. Tamar da kayınpederinin sözünü dinleyip babasının evine dönmüştür. Ne var ki Tamar bir an önce çocuk sahibi olmak istediği için bir plan yapmış ve "Fahişe" kadınların giyinmek zorunda oldukları giysileri kuşanmış ve gelenek gereği de yüzünü, saçlarını iyice örtmüş ve kayınpederinin geçeceği ıssız bir yolun başına oturup onu beklemiştir. Judah, yoluna çıkan fahişeyi tanımamış ve onunla yatmıştır. Tamar, kendisinin fahişe olduğunu söylemiş ve Judah'la yatmak için bedel olarak mührünü ve bir adet keçisini istemiştir. Judah da kabul etmiştir. Tamar işte bu olaydan sonra gebe kalmış ve ileride Joshua'nın casusları olan ikiz erkek çocuğu dünyaya getirmiştir. Tabii bütün bu garip ilişkiler İsrail'in Tannısı Yahweh böyle olmasını istediği için olmuştur. Bu nedenle de Tamar, Judah'm soyunun sürdürücüsü ve tüm Yahudilerin, deyim yerindeyse "Ata-anası" sayılmıştır.

<sup>1</sup> Günümüzde kadınla cinsel ilişki sırasında erkeğin geri çekilmesine ve kendini dışarıda tatmin etmesine Onanizm denilir.

Rahab'm öyküsünde çok dikkat çekici bir bölüm vardır. Bu da Joshua'nın kitabında anlatılmıştır. Buna göre Rahab, ikiz kardeş casuslar Caleb ve Pinhas ile konuşurken onlara ülkesinde yaşanan korkulu bekleyişi anlatmış ve "Sizin Tanrınızın nasıl acımasızca başka kentleri yerle bir ettiğini, insanları kılıçtan geçirttiğini duyduk ve çok korkuyoruz" demişti. Rahab gerçekte ülkesinde sürdürülmüş olan ve günümüz istihbaratçılık literatüründe "5. Kol Faaliyeti" diye bilinen "Aldatmaca ve Bozgunculuk" (teknik adıyla, Deception ve Subversion) propagandasını dile getirmişti. Gerçekten de Joshua zapt etmek istediği Jericho'yu ele geçirebilmek için daha önce 12 Yahudi kabilesinden 12 casus seçmiş ve bunları "Aldatmaca ve Bozgunculuk" faaliyetlerini yürütmek için oraya yollamıştı. Bu propagandistler halkın arasına karışarak korku, panik, dehşet ve yılgınlık psikolojisini yaymışlardı. Günümüzde buna "Psikolojik Harp Taktikleri" denilmektedir. Günümüzden 3200 yıl önce, hatta belki daha da eski dönemlerden beri bilinen ve ajan provokatörler tarafından yürütülen bu taktik faaliyetleri, ilginçtir ki Dış İlişkilerin parçalanmasında ve/veya egemenlisini yitirmesinde hâlâ en etkili olan gizli silahtır. Türkiye, son 20 yıl içinde, bu tip '5. Kol' faaliyetlerine en yoğun muhatap olmuş ülkelerin başında gelmektedir.

Yukarıda daha eski dönemlerden beri dedim çünkü Çin'de ve Hindistan'da bu taktikler Joshua'dan önce de uygulanıyordu. Çin'de Sun Tzu ve Hindistan'da Chanakya dönemlerinde bu taktikler çok uygulanmıştı. Hindistan tarihinin en eski kitaplarından biri olan Arthashastra'da Chandragupta Maurya suikastçılarının 5. Kol taktiklerini uygulayarak sayısız cinayet işledikleri ve ülkeleri istikrarsızlaştırdıkları (destabilization) ve dezenformasyon (yanlış bilgilendirme) aracılığıyla içeriden çökerttikleri anlatılmıştır.

Rahab, doğaldır ki casuslara yardım ve yataklık yapacağına, onları kendi ülkesinin güvenlik güçlerine yakalatsaydı, kendi halkının

gözünde ve gönlünde yücelecek ama Yahudiler tarafından da şiddetle lanetlenenecekti. Tarih boyunca kendilerinin toplumları tarafından sefil bir yaşama mahkûm edilmiş oldukları duygusuna kapılmış olan birçok fahişe intikam, nefret, garaz gibi duygularla hareket edebildikleri için düşman ülkelerin istihbarat örgütlerince elde edilebilecek ilk kişiler arasında sayılmışlardır. Tam tersinin olduğu durumlar da vardır ama tarih boyunca casuslar ile fahişelerin yolları daima kesişmiştir. Dünyadaki tüm istihbarat örgütleri kadın gücünden yararlanmış ve hâlen de yararlanmaktadırlar, istihbarat örgütleri için fahişe veya ev kadını aynıdır yoktur; gerekli görüldüğü zaman her kadına, bünyesine ve meşrebine uygun görev verilebilir.

Rahab ve Tamar fahişelik yapmış olmalarına rağmen resmî tarih ve din tarafından yüceltilmiş kadınlardır. Avrupa'nın resmî tarihi, ilginçtir ki sayısız yalan ve saptırmayla doludur. Bir dönem casusluk dâhil birçok iddiayla suçlanan kişiler -kadın veya erkek- başka bir dönemde yüceltilmiş ve hem resmî tarihin kahramanı hem de dinin en saygın kişisi sayılmışlardır. Hristiyanlığın Tanrısı İsa Mesih adına yakılarak idam edilmiş olan birçok kadın ve erkek daha sonra yine aynı Tanrı, İsa Mesih adına bu kez Aziz ve Azize ilan edilmişlerdir. Hem resmî tarihin kahramanı hem de dinen Azize yapılmış kadınlara en güzel örnek ünlü Jeanne d'Arc'tır.

İlginçtir ki onu yakılarak idama mahkûm etmiş olan kilise, İsa Mesih adına hareket ettiğini öne sürmüştü. Onu Azize ilan eden kilise de yine İsa Mesih adına Jeanne d'Arc'ı kutsallaştırmış ve Azizler Kitabına kaydını yaptırmıştı! Oysa ne resmî tarihin anlattığı gibi bir Jeanne d'Arc vardı ne de dinin kutsal-laştırdığı kişi gerçek Jeanne d'Arc'tı! Bu talihsiz genç kadın hakkında son 25 yıldır yürütülen belgelendirme faaliyetlerine göre, gerçekte ne resmî Fransız tarihinin anlattığı gibi ortada "zavallı yoksul ve masum köylü kızı" vardı ne de Katolik Kilisesi'nin kutsallaştırdığı sofî Katolik, koyu dindar, meleklerin elçisi (!) bir

kız vardı. Diğer bir anlatımla, bir Jeanne d'Arc vardı, Jeanne d'Arc'tan içeri...

Resmî tarihin verilerine göre Jeanne d'Arc 1412 yılında Fransa'nın unutulmuş yoksul köyü olan Domremy'de dünyaya gelmişti. Oysa 1909'da Jeanne d'Arc'ı kutsayan (Beatification) sonra da 1920'de Azize ilan eden (Canonization) Katolik Kilisesi'ne göre bu bakire kahraman 6 Ocak 1407 doğumluydu.

Jeanne d'Arc'm durumu tutanakları 1940'dan itibaren bölümler hâlinde açıklanmıştır. Bu tutanaklara bakıldığında çok ilginç ifadeler bulunduğu görülmüştür. Şöyle ki duruşmalar sırasında Jeanne d'Arc üstündeki erkek giysilerini çıkartmamakta direnmiştir. Kendisini yargılayan Başpiskopos ve diğer din adamları ise ondan kadın elbisesi giymesini istemişlerdir. Bu giysi meselesi onu idama götüren nedenlerden biri olmuştur. Duruşmalar sırasında Jeanne d'Arc'a işkence yapıp yapılmadığı tartışılmış, ve ilginçtir ki yapılmamasına karar verilmiştir. Yine ilginç bir husus, Jeanne d'Arc, aforoz (excommunication) da edilmemiş, yani soylesek, dinen suçlu ve Heretik (sapkın-kâfir) kışı sayılmamıştır. Aforoz edilmediği hâlde niçin yakılmıştır dersiniz, garip ama gerçektir ki Tann'ı (İsa), Melekleri ve Azizleri kullanarak Fransız halkını İngiliz işgaline karşı "kıskırtmak" ve onları ayaklandırmaya çağırmaktan dolayı idam edilmiştir. Yani kilisenin kalantörleri, Jeanne d'Arc'ı "Heretik" olduğu için değil, kendi tekellerinde olan İsa'yı, Azizleri ve Melekleri onlardan izinsiz olarak "siyasete" alet edip Fransa'yı İngiliz işgalinden kurtarmaya çalışmaktan dolayı suçlu bulup, yakarak öldürmüşlerdir.

Jeanne d'Arc'i, bugünün deyiimiyle "kışkırtıcı, baştan çıkartıcı" ajan (agitatore-seducteur) gibi değeriendirip idamına karar verenler İngiliz yargıcıları ve din adamları değeri bizzat Fransız din adamları idi. İyi mi? Fransa'yı, İngiliz işgalinden kurtarmak için canını veren Jeanne d'Arc, Fransız din adamları ve yargıcılar tarafından idam edil-

misti. Nasıl olur demeyin, İngiliz oyunu bu. Başta en önemli yargıç Pierre Cauchon olmak üzere mahkemede yer alan tüm yargıçlar, İngiltere Kralı tarafından "rüşvetle" satın alınmış kişilerdi de ondan. Bu kişiler Fransa Tahtı'nın İngiltere Kralı'na verilmesi için Fransa'da siyasi manevralar yaparak İngiliz 5. Kol faaliyetini yürüten "işbirlikçi" ve ajan Fransızlardı!

Ama Jeanne d'Arc olayında daha da ilginç hususlar vardır. Jeanne d'Arc'ı kışkırtıcı-ajan olmakla suçlayan işbirlikçilerden (collaborator) üçü, 25 yıl sonra İngilizler, Fransa'yı terk etmek zorunda kalınca, bu kez de Jeanne d'Arc'm "masum" olduğunu onaylatmak için Engizisyon Mahkemesi'nden karar çıkartmışlardı! Böylece Jeanne d'Arc öldükten sonra aklanmıştı. Ama bitmedi.

Son yıllarda yapılan akademik araştırmalara göre, Jeanne d'Arc diye bilinen genç kız, hiçbir şekilde yoksul bir köylünün kızı değildi. Tam tersine, Fransa Kralı'na ve Tahtı'na en yakın bir kadınla erkeğin gayrimeşru çocuğuydu. Evlilik dışı ilişkiden dünyaya geldiği için kimsenin bilmediği bu küçük köydeki Arc ve Romee ailesine emanet edilmişti. Kim miydi bunlar? Kadın Isabeau de Baviere, erkekse Louis d'Orleans'tı. Şöyle söylersek Jeanne d'Arc'm annesi, Avrupa'nın en güçlü Dük ailesinden bir Düşes, babası da Fransa Kralı Charles'in küçük kardeşi olan Veliht Prens Louis d'Orleans'tı. Bitmedi. Resmî tarihe göre Jeanne d'Arc 1431'de (30 Mayıs) yakılmamış ve ailesi tarafından kurtarıldıktan sonra şanına yakışacak bir soylu olan Robert des Armois ile 1436'da evlendirilmişti!

Bu evliliği belgeleyen evraklar hâlen 12. yüzyılda yapılmış olan Jaulny Şatosu'nda gizlenmektedir. Aynı şatonun kabul salonunda bulunan dev bir yağlı boya tabloda, Jeanne d'Arc ve eşi el ele gülümsemektedirler. Ayrıca ikisi adına (ters yüz) basılmış madalyonlar da şatoda gizli bir bölümde durmaktadır. Jeanne d'Arc'm idamını izleyen 25 yıl içinde birçok genç bakire gerçek Jan d'Arc olduklarını

öne sürmüşlerdi. Bunlardan biri 1457 yılında bizzat Kral Rene d'Anju tarafından onurlandırılmıştı. Jeanne d'Arc'm iddia edildiği gibi "gaipten" sesler duyarak değil, doğrudan gizli bir erkek kardeşlik örgütü tarafından yönlendirildiği de birçok tarihçi tarafından öne sürülmüştür, işte bu örgüt, Jeanne d'Arc'ı idamdan kurtarmıştır. Araştırmacı Jeff Nisbet'in yazdığına göre, Jeanne d'Arc'm yerine yakılan bakirenin kimliği ise hiçbir zaman bilinemeyecektir.

Engizisyon Mahkemesi, ölümünden 25 yıl sonra Jeanne d'Arc'ı aklamıştı ama aynı mahkeme başka "Heretikleri" yakılarak ölüme mahkûm etmekten geri kalmamış, tam tersine bu korkunç infazları sürdürmüştü 1600 yılına kadar Engizisyon Mahkemesinin, ajanlar kullanarak yakılarak öldürttüğü (bu uygulamaya "Auto de Feu" deni-  
Üt) nusan sayısı on binlerle sayılmıştır. Ama en önemli yakılma olayı, yine bir engizisyon ajanının ihbaryla 1600 yılında yaşanmıştı. Engizisyon'un en gıvrıdığı ajanlardan biri, Giovanni Mocenigo idi. Venedikli, çok köklü bir ailenin oğlu olan Mocenigo cizvitti ve tuzak kurmak idama gönderdiği kişi de çağının çok ötesinde bir filozof olan Giordano Bruno idi.

Bruno 1458'de Napoli yakınlarındaki Nola'da dünyaya gelmişti. Henüz 15 yaşındayken yerleşik kilise öğretilerine alternatif görüşler savunmaya başlamış ve çevresinde ilgi çekmişti. Bu nedenle ünlü Thomas Aquinas'ın da okuduğu Benedict Okulundan uzaklaştırılmış ve bir daha da okulların kapısından geçmemişti. Çeşitli ülkelere gitmiş, krallann ilgisine mazhar olmuş (ör. Fransa Kralı 3. Henry) ve (8. Henry'nin kızı) Kraliçe I. Elizabeth ile özel görüşmeler yapmıştı. Giordano Bruno, felsefeci ve bilim adamı olmanın ötesinde bir okultist (Gizli güçlere inanan kimse) ve teosofistti (Bir kimsenin ruhu ile Tanrı arasında doğrudan bağlantı kurulabileceğini ileri süren dini sistem). Kopernik'i, Avrupa'da tanıtan odur. Galile ondan etkilanmış ama akıbetinden korktuğu için adını anamamıştı. Bruno, ünlü "Rölativite" (görelilik) kuramını felsefeye ve bilime sokan asi bir filo-

zoftu. 1582'de yazdığı "De la causa, principio et uno" adlı kitabı zamanına ve dönemine göre inanılamayacak kadar çağ ötesi bilgilerle doludur. Bu nedenle de Engizisyon'un dikkatini çekmiştir. Bruno bu kitabında, Aristo'yu kıyasıya eleştirmiş ve onun öğrettiklerinin yanlış olduğunu kanıtlamıştır. O dönemde Aristo'yu eleştirmek kilisenin koyduğu dogmaları eleştirmek ve yok saymakla eş anlamlıydı.

Bruno ülkeden ülkeye kaçmak zorunda kalmış ve gittiği her ülkede Katolik Kilisesi'nin hışmına uğramıştır. Bruno en son Almanya'ya sığınmış ve burada "konuşmaması" koşuluyla yaşamasına izin verilmiştir. Bazı gizli dostlarının maddi yardımıyla son derece mütevazı bir yaşam süren Bruno, 1591 yılının Mayıs ayında Venedik'in en güçlü ailesi ve özellikle de Fatih Sultan Mehmet'e karşı her savaşta en önde yer alarak ünlenmiş olan Mocenigo Hanedanı'ndan bir davet almıştır. Bu mektupta kendisinin ve görüşlerinin bu hanedanın güçlü kişileri tarafından çok beğenildiği ve bu nedenle de kendisine kitaplarını yazabilmesi için Mocenigo Hanedanı'na ait bir ev ve aylık tahsis edileceği belirtilmiştir. Çok sıkıntı içinde olan ve sağlığı bozulan Bruno, daveti kabul ederek Venedik'e gitmiş ve Mocenigo'nun evine yerleşmiştir. Kendisini güler yüzle karşılayan Giovanni Mocenigo, Bruno'dan kendisine "Occult" bilgilerini aktarmasını istemiş ama Bruno bu bilgilerin inisiye edilmemiş kişilerle paylaşılmayacağını, isteniyorsa felsefe ve bilimle ilgili bilgiler verebileceğini söylemiştir. Bu gelişme üzerine cizvit Mocenigo, hakkında önceden hazırlanmış olan ihbar mektubunu imzalayarak Engizisyon Mahkemesi'ne vermiş ve Bruno'yu kendi adamlarına tutuklattırarak Roma'ya göndermiştir. Çıkarıldığı duruşmalarda kendi görüşlerini ısrarla savunan Bruno, kilise yetkililerinin suçlamalarını şiddetle reddetmişti. Katolik Engizisyonu'nun, Bruno'ya yönelttiği iki suçlamadan biri, gizli Calvinist olması; diğeri is, çok ilginçtir ki "Türk Sultanı' nm ajanı" olmaktı. Resmî tarihin yazdığı gibi Bruno, gerçekte dinsel ve bilimsel görüşlerinden dolayı değil, Mocenigo'nun ustaca kaleme aldığı ve "Casus-

luk" suçlaması yaptığı ihbara dayandırılarak "Yabancı ve Kâfir" bir gücün emrindeki "Casus" olmaktan dolayı yakılarak öldürülmüştü. Engizisyon tutanaklarında Giordano Bruno'nun "Felsefeci" değil "Casus" olduğu yazılıdır. Katolik Kilisesi bu açıklamaya 1990 yılında bile sahip çıkmıştı. Gerekçe olarak da Bruno'nun yakılırken kendisine uzatılan haça tükürmesi -bu nedenle Müslüman olduğu (!)- ve İsa Mesih'in Tann olduğunu reddetmesi gösterilmiştir. Bruno, gerçekten de haça tapınmayı reddetmiş biriydi. Kilisenin hiçbir öğretisinin doğru olmadığını ve insanları aldattığını yazmış ve de söylemişti. Bruno, tarihte "Rölativite" kuramı kullanan ilk bilim adamıdır.

Bruno'nun idamından sonra kitapları yasaklanmış ve gizlice okuyanlar yakalandıklarında çok ağır cezalara çarptırılmışlardır. 18. yüzyılın sonlarına doğru İngiliz Deistleri, Bruno'yu okumuşlar ve onun "Rölativite" kuramını yaygınlaştırmışlardır. 20. yüzyılda bu kuramın teorisini yapmak ise önce Lorentz'e, ondan sonra da Einstein'e nasip olmuştu.

"Akademisiz Akademisyen" diye tanınan Bruno'yu ihbar eden ajan Mocenigo'ya ne oldu diye merak edenler için yazayım: Engizisyon tarafından ödüllendirildi. Mocenigo Hanedanı'ndan altı kişi Venedik "Dodge"u (Duçe kelimesi buradan gelir, Egemen Senyor demektir) idi. Bunların egemenliğine Fatih Sultan Mehmet son vermişti. Giovanni Mocenigo, Engizisyon'u arkasına alınca, bu destek sayesinde tüm İtalya'da yeniden papadan sonraki en güçlü beş kişiden biri oldu. Engizisyon için "Ajanlık" yapınca, Bruno idama gitti, Mocenigo da saltanat kurdu. Mocenigo Hanedanı günümüzde de Venedik'teki en etkili ailedir. Hâlâ turizmcilik yapan Mocenigolann sarayı şimdi çok lüks bir oteldir ve ilginçtir ki otelde, Bruno'nun kaldığı oda "özel" statüdedir. Mocenigolar, günümüzde "Çok Ünlü ve Değerli Bruno'nun Odası" diye tanıttıkları bu odada onun ajan Giovanni Mocenigo tarafından önce casusluk suçuyla ihbar edilip sonra da tutuklanarak idama gönderildiğinden hiç söz etmemektedirler. Tarih



kitaplan ve üniversiteler Engizisyon Mahkemesi'nde bacakları titreyerek yazdıklarını inkâr edip, döneklilik yapan Galile'yi sürekli yücelttiler... Ne ilginçtir ki onun hocası, cesur yürek, ilkeli bilim adamı Bruno'yu üstü örtülü birkaç cümleyle geçiştirirler. Gerçek bilim adamlarının hazin akıbetidir bu.

Bruno için ilk anma töreni, Roma'da, 1889 yılında yakılarak idam edildiği meydanda yapıldı. Törene tam 30 bin kişi katıldı ve Katolik Kilisesi lanetlendi. 17 Şubat 2000'de ise onun idam edildiği alan olan Campo di Fiori'de toplanan binlerce kişi, yakılışının 400. yıldönümünde Bruno'yu andı. Katolik Kilisesi ise "casusluk" suçlamasını öne sürerek bu toplantıyı kınadı. Giardano Bruno, hem çağdaşlarını hem de Isaac Newton'dan Einstein'a kadar tüm dâhileri etkilemiş olan yoksul ama dürüst bir bilim adamıydı; Vatikan bunun tam tersini söylüyor olsa bile.

Rahab, Jan d'Arc ve Bruno örneklerini rastlantısal olarak seçmedim. Bu üç örnekte de ortak bir payda vardır ve bu payda gerçekte tüm casusluk olaylarında izlenir. Bu ortak payda "menfaat=çıkar" temini meselesidir.

Rahab örneğinde bu fahişe kadına, Yahudilerin casusları, kendi kralları adına "menfaat" önermişlerdir. Eğer onlara yardım ve yataklık ederse Rahab ve ailesine hiçbir zarar verilmeyecek, tam tersine Kral Joshua tarafından taltif edilecektir. Rahab, bu çıkar uğruna ülkesinin "güvenliğim" ve milletinin "egemenliğini" düşmanına satmış ve binlerce yurttaşının -kadın, çocuk, yaşlı ayırmaksızın- kılıçtan geçirilmesini Kırmızı Kurdeleli penceresinden seyretmiştir.

Jeanne d'Arc olayında ise yurdunu yabancı bir devletin işgalinden kurtarmak isteyen genç bir kızla (mahkeme kayıtlarına göre Pucelle=Kızıoğlankız) kendi vatanını, ulusunu yabancı bir krala peşkeş çeken ve satarak "menfaat" temin eden din adamları ve yargıçları vardır. Bu anlamda Jeanne d'Arc'ı yaktıran din adamları, Rahab

gibi davranmışlar ve servet edinmişler ama Rahab'ın tam tersi olan Jeanne d'Arc (anti-Rahab) kilise düşmanı olarak yakılarak öldürülmüştür. Jeanne d'Arc, Fransa'nın "güvenliğini ve egemenliğini" savunmuş, din adamları ise kendi vatanlarını kişisel servet edinme uğruna, rüşvet karşılığında satmışlardır. Oysa bu kişiler, Fransa'da halkın en çok güvendiği kurum olan kilisenin başındaki din adamlarıydılar. Hiç kimse, onların, tahtı ve kiliseyi satabileceğine ihtimal vermiyordu. Ama onlar, kişisel çıkarları uğruna, hiçbir dindar Katolik'in düşünemeyeceği gizli bir pazarlığı gerçekleştirdiler ve sattılar. En güvenilir, kurumların tepe yöneticileri olan bazı kişiler, örneğin CIA'nın ve KGB'nin en üst düzey yöneticileri, gizli pazarlıklarla ülkelerine ve yurttaşlarına ihanet edebilmişlerdir. Bunları adlarıyla ve eylemleriyle göreceğiz.

Bruno olayında da "çıkar" ön plandadır. Ancak bu kez insanları uyandırmaya, bilimi geliştirmeye<sup>2</sup> ve insanları özgür düşündürebilmeye uğraşan genç bilim adamı, inançları uğruna mücadele ederken kendisine yardımcı olmayı vadeden sahte bir dostun ihanetine uğramış ve hayatını -kişisel güvenliğini ve egemenliğini- yitirmiştir. Onu casuslukla suçlayarak ölüme gönderen muhbirliği (mole) ise taltif edilerek yüceltilmiştir.

Casusluk tarihinde işte bu iki ana mesele "çıkar ve güvenlik" en çok belirleyici olan hususlardır. Casuslar, ülkelerin güvenliğini -doları ırl egemenlik haklarının daima birtakım "çıkar" vaatlerinde bulunarak manipüle ederler. Onlara bu manipülasyonları gerçekleştirmeleri için başta para olmak üzere bağlı oldukları ülkelerin gizli servisleri her türlü olanağı sunar, onlar da bu parlak teklifleri, zayıf karakterli kişilerin önüne sererler. Bu nedendir ki casusluk için "Deception and Subversion" (Aldatmaca ve Bozgunculuk) mesleği denilir.

Bruno günümüzde semantik bilimin kurucusu kabul edilmiştir.

Casusluk mesleği gerçekte istihbaratçılık alanının içinde yer tutan birçok daldan sadece biridir. Diğer bir anlatımla söylersek her casus, istihbaratçı değildir, tersi de öyle. istihbaratçılık özel eğitimi olan, özel teknoloji ve bilgileri kullanan, bilimi esas alan bir disiplindir. Gizlilik ilkesine dayalı çok meşakkatli ve çok yıpratıcı bir meslektir. Bu nedenledir ki gerçek istihbaratçıların "özel" hayadan yoktur, olamaz denilir.

Dünya literatüründe casusluk kelimesinin karşılığı "espionage"dır. İstihbarat ise "intelligence" olarak kullanılır. Espionage, Fransızca "espier" "gizlice gözlemek" (observer sec-retment) kelimesinden türetilmiştir. Osmanlıcada 18. yüzyıla kadar lağımıcılık (yeraltı faaliyeti) sonra da ispiyonculuk, jurnalcilik ve hafiyecilik denilmiştir.

Casusluk ve istihbaratçılık, insanlık tarihinin en eski uygulamalarının arasındadırlar. Şöyle ki "iz süren" ve "tuzak" kurabilen ilk insan toplulukları aynı zamanda ilk bilinçli faaliyetleri de başlatmış oluyorlardı. Avrupa ve Orta Doğu'nun ilk Neanderthalleri (Mağara adamına benzeyen güçlü, iri yan, pek akıllı olmayan adam), kendilerinden önceki insan topluluklarından farklı olarak bilinçli pratik faaliyetlerini kullanarak iz sürmeyi, tuzak (plot) kurmayı ve av tasarımı yapmayı başarmışlardı. Daha sonraki Homo Sapiens, Neanderthal'in bu özelliklerine silah/alet teknolojisini geliştirme özelliğini ekledi. Buna göre insanlık tarihinde düşmanlardan (yırtıcı hayvanlar ve diğer insanlar) korunabilmek amacıyla onların gündelik faaliyetlerini gizlice izlemek, gözlemek ve zarar görmekten, öldürülmekten kurtulmak için önlemler almak ilkel istihbaratçıların ilk göreviydi. Çünkü en bilgili iz sürücülere, tuzakçılara ve gözlemcilere sahip olan toplumlar daima diğerlerine üstünlüklerini kabul ettirebilmişlerdi.

Güvenlik, insanın varlığını sürdürebilmesi için gerekli olan ilk unsurdur. Güvensiz bir ortamda insanın, varlığını sürdürebilmesi olası değildir. Güvenliğin sağlanabilmesi için de istihbarat ön koşul-

dur. Bu nedenledir ki güvenlik ve istihbarat birbirlerini tamamlayan ve tanımlayan iki kavramdır. Bir kişinin, bir ailenin, bir topluluğun, bir ulusun, bir devletin ve/veya bir devletler topluluğunun varlığını sürdürebilmesi ancak ve ancak sağlayabildiği güvenlik ile doğru orantılıdır. Güvenlik azaldıkça, tehdit ve tehlike büyür, artar. Güvenliğin özü ise "bilgiye dayanır. Bilgi yoksa güvenlik de yoktur; bilgilendirme) güçlüyse, güvenlik de güçlü olur. En geniş tanımıyla; güvenliği temin amacıyla yapılan tüm açık ve gizli, teknik ve/veya toplumsal/siyasi/diplomatik "bilgi edinme" faaliyetlerine istihbaratçılık (intelligence) denilir.

İstihbaratçılık esas itibarı ile dört ana dala ayrılmıştır. Bunlar sırasıyla aksiyomatik (belitsel), lojistik, stratejik ve taktik alanlardır. Bu alanlar da kendi içlerinde dörtlü bölümlere, onlar da üçlü bölümlere ayrılmışlardır. Dörtlü bölümler, analitik, spekülatif, teknik ve operatif (ajan) sınıflardır. İstihbaratçılığın en gizli ve önemli bölümü ise aksiyomatik grubunda yer alan analitik bölümdür (Literatürdeki adı Content Analyse). Bu bölümde yer alabilen elemanlar çok üstün IQ sahibi olan, seçilmiş ya da yetiştirilmiş kişilerdir. Kitabın ilerleyen bölümlerinde onları tanıyacağız.

## 1.2. VYSHAYA MERA

*"Büyük işler başarmak  
isteyenler vicdanlarının  
sesini dinleyemezler."  
Anne Robert Jacques Turgot  
Baron De Laune (1727-1781)*

İstanbul, tarihinin her döneminde bağrında en çok casus besleyen kent olmuştur. İstanbul bir bakıma casuslar cenneti gibi bir yerdir. Doğu Roma İmparatorluğu döneminde İmparator Konstantin ilk casus örgütlerini kurmuş, İmparator Jüstinyen ise günümüzdeki CIA'dan bile daha güçlü olan ilk casusluk ve istihbarat ağını bizzat buradan yönetmişti.

İlginçtir ki Fatih Sultan Mehmet'in, İstanbul'u zapt etmesinden sonra Osmanlılar da bu casusluk ve istihbarat örgütlerine benzer kuruluşlar oluşturmuşlardı. Özellikle II. Bayezid döneminde Osmanlılar ile Papalık ve Avrupa devletleri arasında çok yoğun "gizli" ilişkiler vardı. II. Bayezid dönemine damgasını vuran, Cem Sultan olayı sırasında padişah ile Malta Şövalyeleri arasında casuslar tarafından yönlendirilen yoğun bir istihbarat trafiği kurulmuştu. Bu gizli casusluk yazışmalarını ilk kez 1975'te Paris'te görmüştüm. Bizans uzmanı bir Fransız tarafından önce Fransızcaya, sonra da Türkçeye

çevrilen bu gizli yazışmalar daha sonra TTK (Türk Tarih Kurumu) tarafından yayımlanmıştır.

Geçerken bir not ekleyelim. Bu gizli yazışmalarda casusların kimlere ne kadar rüşvet götürdüğünden tutun da Cem Sultan'ın nasıl öldürülmesi gerektiğine kadar; birçok ayrıntı yazılıdır. (Uyanık film yapımcıları için hazine ve/veya maden gibidir bu gizli yazışmalar.)

Batılı devletlerin, Osmanlı'nın başkenti İstanbul'da yürüttükleri askerî ve diplomatik istihbarat ve casusluk faaliyetlerinde, çok ilginçtir ki ticari amaçlar ön planda olmuştur. Örneğin I. Murat döneminde papalar her pazar ayininde Türklere lanet yağdırırken, akşamları oturup Türklere hangi silahların kaçta satılacağını konuşuyorlardı. Papalık ayrıca Rum Ortodoks ve Ermeni kiliselerinde neler konuşulduğunu da özel ajanları aracılığıyla izliyordu. Bugünkü Vatikan'ın arşivlerinde bu gizli istihbaratçıları tarafından yazılmış binlerce belge vardır.

Osmanlı ile ilgili sadece askerî istihbarat yapılmıyordu. Özellikle "sağlık" konusunda yoğun bir istihbarat, casusluk, muhbirlik ağı kurmuştu. Batılı güçler için (ör. Venedik Dukalığı ve birinci bölümde adından söz ettiğim Mocenigo Hanedanı. Bunlar Kıbrıs Adası'nın ve diğer birçok bölgenin egemeniydiler) padişahın ve veliaht adayının sağlık durumu, zaafları ve ruhsal yapısı çok merak edilen konuları başında geliyordu. Ayrıca Batı'nın, Saray'da ve Harem'de birçok "muhbir"i vardı. Bunların başında "ebe kadınlar", sakalar ve aşçılar geliyordu. Bazı boşboğaz sultan hanımların, haremdeki "dedikoduları"ndan padişahın önce İstanbul'daki gayrimüslim istihbaratçıların haberdar olduğu biliniyordu. Harem içi dedikodular Osmanlı İmparatorluğu'nu yıkıma götüren en önemli unsurlardan biri olmuştur. Padişahın nereye ve ne zaman sefer düzenleyeceğinden, Osmanlı ordusundan önce Venedikli, Macar, Sırp, İtalyan, Fransız ve Rus devlet yetkililerinin haberi oluyordu.

Bu arada Osmanlı da boş durmamıştı. Ünlü Malta kuşatmasında önce bu stratejik adaya Ali Kaptan adında bir Türk casusu yollamış ve ada halkını, onları ezen şövalyelere karşı ayaklanmaya hazırlamakla görevlendirmişti. Ali Kaptan görevini başarıyla tamamlamış ve Adalılar kendilerini köle gibi kullanan Tapmak Şövalyelerine karşı ayaklanmışlar ama Osmanlı yöneticilerinin Ali Kaptan'a vadettikleri askerî destek bir türlü gelemediği için, o ve çevresindekiler yakalanmışlar ve ayaklanma bastırıldıktan sonra derileri yüzülerek kale burçlarından halka gösterilmişlerdi.

Osmanlı Devleti'nde, Batı'nın casusluk, ajanlık, muhbirlik, ajitatorluk, ajan provokatörlük ve diğer 5. Kol faaliyetleri özellikle Tanzimat Fermanı'ndan önce ve sonra çok hızlanmıştı. İstanbul'daki Rum Ortodoks Kilisesi ile Batılı güçler arasında yoğun bir işbirlikçilik ve ajanlık ilişkisi kurulmuştu. Bunun sonunda bir patrik, casusluk ve ayaklanmaya teşvikten idam edilmişti. Ama Osmanlı Devleti'nde y.ılı.ıucı güçlerin, başta da İngiliz, Fransız, Alman, Rus ve ılı.ıv.mi.n m r.ılılı.ıı.ıi çalışın.ılı.ıı 1HHO l'i.'O yıllan atasında tavan y.ı| ıı niştir. Bu kırk yıllık dönemde sayıları binlerle ifade edilecek kadar çok ajan, casus, muhbir Batılı güçlerin emrinde, Osmanlı'nın aleyhinde çalışmalar yürütmüşlerdir (tıpkı bugünkü gibi). Günümüzde HUMINT diye bilinen, insan kaynaklarına dayalı istihbaratçılık faaliyetleri ilk kez bilimsel yöntemlerle Osmanlı topraklarında yürütülmüştür. Örneğin Alman imparatorluğu (Wilhelm dönemi), arkeolojik çalışmalar ve ünlü Bağdat Demir Yolu Projesi kisvesi altında sayısız casusu ve ajanı başta Anadolu ve Filistin olmak üzere Osmanlı topraklarına yerleştirmişti, İngilizler ise daha çok İstanbul, İzmir, Irak ve Filistin'de; İtalyanlar İstanbul, Adana, Mersin ve Antalya'da; Fransızlar Antakya ve Suriye bölgesinde sayısız ajan ve casus besliyorlardı. Bu casusların bir kısmı askeri istihbaratı bir kısmı da ekonomik ve toplumsal istihbaratı yönetiyorlardı. Sultan Abdülhamid bunlarla mücadele edebilmek için ilk hafiye örgütlenmesini

yapmış ama ttihad ve Terakki'nin mason yöneticileri tara-fından "Kızıl Sultan" diye lanetlendirilmişti. 20. yüzyılın ilk döneminde (1900-1920) İzmir'de faaliyet gösteren HAVAS Ajansı, Osmanlı lehi-ne, Avrupa'da propaganda ve PR çalışmalarını yönetirken aynı za-manda da başta Türk aleyhtan Fransız gazeteleri olmak üzere ya-bancı basına "rüşvet" dağıtıyor ve istihbarat topluyordu.<sup>3</sup> İzmir'deki ajansı özellikle Yahudi gazeteciler yönetiyorlardı. İstiklal Harbi sırasın-da bu ajans, M. Kemal'e de yardımcı oldu. Bu ajansın sahiplerinden birinin oğlu, sonra Türkiye'nin en zengin Yahudilerinden biri sayıl-dı. Havas Ajansı hâlen Fransa'nın en büyük turizm ve iletişim kuru-luşudur.

1880-1920 yılları arasında ilginçtir ki yabancı istihbarat örgütleri faaliyet alanlarını saraydan ve padişahın çok halkın arasına çevirmiş-lerdi. Bunun nedeni padişahın ve çevresinin onlara verebileceği fazla bir sınının kalmamış olmasıydı. Çünkü sarayda konuşulan her cümle mason paşalar ve/veya yöneticiler tarafından anında bu yabancı kay-naklara aktarılıyordu. Osmanlı'nın askerî gücünden borçlarına, evlilik hazırlıklarından gezilere kadar ne varsa, padişahın önce İngiliz, Rus, İtalyan ve de özellikle Alman ajanlar tarafından öğreniliyordu. Galata bankerleri ve askerî ataşeler, sarayın ne yapmak istediğini değil (çünkü artık hiçbir gücü kalmamıştı), birbirlerinin "ne" yapmak istediklerini öğrenme gayreti içindeydiler. Almanlar, İngiliz ve Fransız ajanların, Yunan, Rus ve Fransızlar ise Alman ve İngiliz ajanların izliyorlar ve onlarla girdikleri "çıkar" çatışmalarında ellerini güçlendirmeye ba-kıyorlardı. Tüm bu yabancı güçlerin tek ortak hedefi vardı: Osmanlı topraklarını parçalamak. (Günümüzde de aynı oyun oynanıyor.)

Amerikalılar ise henüz güçlü bir şekilde Osmanlı'ya sızmış de-ğillerdi. Onlar daha çok Anadolu'da misyonerlik faaliyetlerini yöne-

<sup>3</sup> Tarafından kurulan Havass Yayınları, çift "s" ile yazılan ve Osmanlıda-ki ezoterik bilgiyle bağlantılı bir kurumdu.

tiyorlar ve adam yetiştirmeye bakıyorlardı. Amerikalı zenginlerden bazıları, petrol nedeniyle Osmanlı ile ilişki kurmuş ve istihbarat toplamıştı. Bunlardan biri ünlü John Fitzgerald Kennedy'nin bü-yükbabası John Kennedy idi. 1900'lü yılların başlarında İstanbul'a gelmiş ve Beyoğlu'nda uzunca bir süre yaşamıştı. Eski Robert Kolej'in kurucusu A. Hamlin ile dost olan büyükbaba Kennedy, Katolik ol-masına rağmen masonlarla beraber çalışmış hatta ünlü Circle d'Ori-ent'in de (bugünkü Mason Evi, Büyük Kulüp - Çiftelhavuzlar) kuru-cu üyelerinden olmuştu.<sup>4</sup>

Ünlü Robert Kolej, ABD'li zengin Hamlin ailesi tarafından kurul-muştu. Bu aile, Protestan Hristiyanlığı, Osmanlı topraklarında yay-gınlaştırmak için çok yoğun bir faaliyet sürdürmüştü. O dönemde bu okulda öğrenci olan Müslüman gençlerden bazıları bu misyonerlik tuza-ğına düşerek Hristiyan olmuşlardı. Robert Kolej ayrıca Osmanlı'daki, Amerikalı, İngiliz ve Rum casusların da yuvası olmuştu. Birçok casus bu okulda öğretmen kisvesi altında faaliyet göstermişti.<sup>5</sup>

Söz konusu dönemin ünlü İngiliz casusları Lawrence ve Gertrude Bell'dir ama onlarla ilgili çok fazla bilgi yazılmıştır. Bunlara girmeden daha az bilinen ve/veya adları tarihin karanlık sayfalarında, satır ara-larında kalmış ajan ve casusları tanıyalım daha yararlı olur.

Yukarıda da söylediğim gibi, İngiliz gizli istihbaratı İstanbul'u mesken tutmuştu. (Günümüzde de CIA'nın başkenti İstanbul'dur denilse yanlış olmaz). O dönemin ilginç bir İngiliz ajanı George Sanison adlı İMİ İskoç'tu

Samson'un yaşamı inanılmaz serüvenlerle doludur. Çok gözü pek, atak, yürekli ama eğitimsiz bir kişi olan Samson, 1889'da Car-noustle'da dünyaya gelmişti. Okuldan hiç hoşlanmayan ve bahriyeli olmak için can atan genç Samson, 17 yaşındayken ilk serüvenine atıl-

<sup>4</sup> Büyük Kulüp o zamanlar İstiklal Caddesi'nde idi.

T Robert College'deki casusluk faaliyetleri için birkaç ciltlik kitap.

miş ve İstanbul ve İzmir üzerinden Arjantin'e giderek sığır çobanlığı (cowboy) yapmıştı. Çok iri yarı ve heyecanlı bir kişi olarak anılan George Me Kenzie Samson, Birinci Dünya Savaşı çıkınca Arjantin'den ayrılmış ve Mısır'ın Port Said Limanı'na gelerek İngiliz Donanması'na katılmıştı. Arjantin'e gitmeden önce, 18-19 yaşlarındayken İstanbul'a ve İzmir'e gelmiş ve burada önce bir sefaretin makam şoförü sonra da şimendifer sürücüsü olarak çalışmıştır. Samson bu dönemde birçok Türk ve gayrimüslim arkadaş edinmiş ve çok güzel Türkçe ve Rumca öğrenmiştir.

1915'te İngiliz Donanması'na katılan ve HMS HUS-SAR'm kepini takan Samson'u, İngiliz istihbaratı Çanakkale'ye göndermiştir. Burada Gelibolu çıkarmasına katılmış (HMS River Clyde gemisinde) ve Türk tarafının açtığı şiddetli ateş altında tam 19 yerinden yaralanmış; fakat iri cüssesiyle yaklaşık 28-30 yaralı İngiliz askerini güvenli bir yere çekerek kurtarmıştır. Bu kahramanlığından ötürü 15 Ekim 1915'te İngiltere Kralı George V. tarafından Queen Victoria nişanıyla taltif edilmiş, 1923'te Meksika'da ölmüştü.

Samson, 1915'te İngiltere'ye döndüğünde, ilginçtir ki kahraman olarak değil, korkak ve hain olarak nitelendirilmişti. Bir gün sokakta yürürken bir adam kolundan çekmiş ve eline "beyaz bir kuş tüyü" tutuşturmuştu. Gizli örgütlerin simgelerinden sayılan "beyaz kuş tüyü" korkaklığın ve ihanetin simgesi olarak verilirdi.<sup>6</sup> Oysa Samson hiç de korkak biri değildi ama Türkleri öven konuşmalar yapmıştı. Türkçe bildiği ve Türkleri sevdiği hâlde, onların aleyhinde "istihbaratçılık" faaliyetlerini yürütmüş ama bunları Yunanlılarla paylaşmak istememişti. İzmir'in ünlü levanten aileleri Samson'dan yararlanmışlar ama o Yunan istihbaratıyla ilişkiye girmekten kaçınmıştı. Samson'u ilginç kılan, onun kazandığı savaş madalyaları değil, -Samson Katolik'ti ve 8 kardeşi vardı- sıradan bir iskoç'un Türkiye'de ve Mı-

6 Siyah kuş tüyü ise tehdit anlamında kullanılır.

sır'da şoförlük yaparken tanık olduğu konuşmalardan ve olaylardan yola çıkarak aktardığı bilgilerdi. HUMINT'm ilk bilinen elemanı sayılsa yeridir.

İngiltere ile Almanya, 1900-1918 arasında Osmanlı topraklarının paylaşımı konusunda çok yoğun bir rekabet yaşamıştı. Bu iki devlet, Osmanlı'nın yer altı ve yer üstü kaynaklarının ele geçirilmesi konusunda yoğun propaganda ve istihbarat çalışmaları ve yatırımları yapmışlardı. Almanlar, sultanın isteğiyle İstanbul'da, İngilizler ise Kahire'de üslenmişlerdi. Ayrıca bugün İsrail/Filistin toprakları diye bilinen Kadim Kenan topraklarında da bu iki güç arasında şiddetli bir casuslar savaşı yaşanmıştı, ilginçtir ki "çıkarlar" söz konusu olunca, bazı kişiler İngilizlere ajanlık yapmaktan aynılıp (örneğin Şerif Hüseyin) rüşvet aldıkları Alman istihbaratçılarına yardım, yataklık ve **ajanlık** yapmışlar, bazıları da Alman saflarından İngiliz saflarına geçmişti, (örneğin, Almancı Nuri Said Paşa sonra İngilizci olmuştu.) Araplar üzerinden sürdürülen istihbarat savaşlarında bir Osmanlı yetkili. Almanlarla çalışırken, Birinci Dünya Savaşı'nın, Osmanlı ve Almanya aleyhine gelişmekle ulduğunu anlayınca İngilizlere haber yollayarak Osmanlı Hanedanı'm ve Payitaht'ı onlara bırakmaya hazır olduğunu ama kendisine Kahire'de egemenlik sağlamak için hanedan kurması izni verilmesini isteyecek kadar alçalmıştı. Osmanlı'yı, Almanların safında savaşa sürükleyen bu paşa, daha sonra kaçtığı bir Avrupa başkentinde vurularak öldürülmüştü.

İngilizlerin özellikle Mısır'da, ağırlıklı olarak da Müslüman cemaatlerin içinde birçok ajanı vardı. Bunlardan en ilginç 19. yüzyılda Kahire'de faaliyet gösteren George Bethune English (1787-1828) adlı kişiydi. English çok yetenekli ve gözde bir Hristiyan ilahiyatçısıydı. Harvard eğitimliydi ve kendi kilisesinde en üst yöneticiydi (minister). Harvard'da da çalışmalar yaparken Amerikalı Yahudiler kendisiyle bağlantı kurmuşlar ve onu New York'taki en büyük sinagogun Baş Haham'ı olan Rabbi Gershom Seixas ile tanıştırmışlardı. Rabbi Gers-

hom ile çalışan English, Boston'a dönünce bir kitap yazmış ve Hristiyanların İsa Mesih konusunda Yahudiler tarafından öne sürülen hiçbir delili ve belgeyi bilimsel açıdan yanıtlamayacaklarını yazmıştı. Bunun üzerine kilise, görevine son vermiş ve İngiltere Dışişleri Bakanlığı da onun Kahire'ye gitmesini sağlamıştı. Kahire'de Müslüman cemaatlerden Sazeliye ile temas kuran English, bir süre sonra Müslüman olduğunu açıklamış ve boynuz kulağı geçer misali, her Müslümandan daha çok Müslüman olduğunu ispatlamak için toplantılar düzenlemeye ve ateşli konferanslar vermeye başlamıştır. English kendisine Yahudi hahamlar tarafından verilen talimatlara göre, İslam dininin din değil, bir "ideoloji" olduğu fikrini yaymış ve "Arap milliyetçiliği İslam'ın ta kendisidir" diyerek Arapları, Türk egemenliğine karşı kıskırtmıştı. English, bilinen ilk Hristiyan asıllı Müslüman (!) din şovenisti ve milliyetçisidir. İslamiyet'i siyasallaşman ilk ilahiyatçılardan biridir. Suudiler ondan çok etkilenmişlerdir.

Birinci Dünya Savaşı sırasında Osmanlı'nın da istihbarat örgütü vardı. Teşkilat-ı Mahsusa'dan ayrı olarak, daha çok gönüllü elemanlardan kurulu olan bu tip istihbaratçılıkta, bazı Rum, Ermeni, Süryanî ve Yahudi kişiler çeşitli duygusal nedenlerle kendilerini Osmanlı hissederek, Osmanlı Devleti'ne yardımcı olmayı denemişler ve başarılı da olmuşlardı. Doğaldır ki bunların hiçbirisi adıyla ünlenmemiş ve yaptıkları katkıları da övgüyle anılmamıştır. Daha çok tarihin "derin" satır aralarında kendilerine küçük paragraflar hâlinde değinilmiş, kısa kod adları ve yürüttükleri gizli faaliyetler, belge numaralarıyla, şifrelerle anılmıştır. Bu tip casusluk faaliyetlerini yürütmüş olan kişilerden biri Yahudi bir kadındır. "Gerta" kod adlı bu Osmanlı ajanı, çok güzel Almanca, Fransızca ve İngilizce biliyordu. Görev alanı olarak Filistin'e gönderilmişti. Gerta, Siyonizm'den etkilenmiş ve Osmanlı'nın bu toprakları Araplarla paylaşması için Yahudilere bırakacağına inanmıştı. (Onun bu öngörüsü savaştan sonra gerçekleşti.) Gerta, Filistin'de görevliken, bazı Alman istihbaratçı-

larının müttefikleri olan Osmanlı'yı aldattıktan ve topladıktan istihbaratçı müttefiklerine vermeyerek, savaştan galip çıkmaları hâlinde Filistin'i, Alman ordusuyla işgal edebilmek için sakladıklarını anlamıştı. Bu durumu Havas Ajansının yetkililerine ileten Gerta'dan bu bilgileri doğrulayacak belgeler bulması istenmişti.

Bu misyonu yüklenen Gerta, genç, çok dil bilen ve modern bir kadın olmanın avantajlarını kullanarak Alman istihbaratının en önemli subayı Kurt Preuffer ile ilişki kurmuş ve kısa zamanda bu istihbaratçı subayı kendisine bağlamayı başarmıştı. Gerta -gerçek adı Mina (1890)- çok köklü bir Yahudi ailesinin çocuğuydu, Alman subay ise aristokrat bir ailenin, yakışıklı ama burnu Kaf Dağı'nda dolaşan oğluydu. Aristokrat Alman gelenegini çok iyi bilen "Weizman"m (Mina), belirli bir amaç -İsrail Devleti'nin kurulması- uğruna Osmanlı hesabına casusluk yapmış olması, ona ün getirmedi ama onun erkek kardeşi, 30 yıl sonra İsrail'in ilk Cumhurbaşkanı seçildi. Bu kişi Chaim Weizman'dir. Ama bitmedi. Halanın casusluk faaliyetleri bir Weizman'i daha İsrail Cumhurbaşkanlığı Köşkü'ne çıkarttı. Bu da Ezer Weizman'dir. 1980'lerde İsrail'i o yönetti. Mina, 1925'te öldüğünde Ezer bir yaşındaydı.

Almanların, Filistin'de olduğu gibi Anadolu topraklarında da çok yoğun bir casusluk faaliyeti vardı. Almanlar, kendi Genelkurmay Başkanlığı tarafından hazırlanmış olan bir plan gereği Osmanlı ile müttefik gibi görünmelerine rağmen gerçekte Anadolu'yu tamamen işgal etmeyi planlamışlardı. 191 Tde hazırlanan ve "Tannenberg Projesi" diye bilinen bu gizli plan nedeniyle tüm Alman casusları, gerçekte bu amaç uğruna çalışıyordu ve bunlar Osmanlı Devleti'ni içeriden çökertme savaşında "Dost" görünümü düşman olarak var güçleriyle Osmanlı'nın altını oyuyorlardı.

Almanya günümüzde de bu ikili oyunu oynamaktadır. Özellikle adları "Sivil Toplum Örgütü" diye bilinen birçok kuruluş gerçek-

te AB'den sağlanan finansmanla Anadolu'da ve Kürt nüfusun içinde istihbaratçılık faaliyetlerini sürdürmektedirler: Belirli Alman vakıfları, Türkiye'de mali destek sağladıktan bazı sözde Sivil Toplum Örgütleri aracılığıyla gerçekte Birinci Dünya Savaşı sırasında yapamadıktan işgali, bu kez "Dolmakalem" aracılığıyla yapmaya programlanmışlardır.

Almanların, Osmanlı topraklarında sürdürdükleri aleyhte istihbarat faaliyetlerinde en önemli rolü oynayan kişilerden biri, yazdığı raporların acısını, bugün dahi çektiğimiz Max Ervin Schaubner-Richter adlı Alman subayıydı. Max Ervin, Almanlar tarafından sözde diplomat statüsüyle Osmanlı Devleti'ne gönderilmiş ve Erzurum'daki Alman Konsolosluğu'nda göreve başlamıştı. Max Ervin burada kendini "Peynir Tüccarı" olarak tanıtmış ve Ermeni cemaatiyle ve Kürt aşiret reisleri ile ilişkiler kurmuştu. Max Ervin, 1914-1918 arasında Ermenileri, Kürtlere karşı, onları da Ermenilere karşı kışkırtmakla görevlendirilmişti. O da bu görevini çok büyük bir başarıyla yürütmüştü. Ermeniler ve Kürtler, Max Ervin'in körüklediği bir ortamda birbirleriyle savaşmışlar ve yüzyıllardır banş içinde yaşamış bu topluluklar kınım ve kıyıma uğramıştı. Max Ervin ise Osmanlı topraklarındaki bu içten çökertme operasyonunda "ajan provokatör" olarak yer almıştı. 1918'de Erzurum, Samsun ve İstanbul'dan tam 57 telgraf çekmiş ve şifreli olan bu telgraflarda Türklerin, Ermenileri kestiklerini ve 1.000.000 Ermeni'yi öldürdükleri yalanını uydurmuştu.

Max Ervin, savaştan yenik çıkan Alman ordusundan terhis edilince, ünlü General Ludendorff'un yaveri olmuştur. Daha sonra Ludendorff'u, Adolf Hitler'le tanıştırmış ve günümüzde yürütülen, anti-Türk propagandasında kullanılan ve de Hitler'e mal edilen şu sözleri gerçekte o söylemiştir ve yazmıştır:

"Türkler, Ermenileri kestiler, bunu anımsayan var mı ki Yahudiler yok edilirse anımsasınlar?"

İşte bu sözler gerçekte -Amerikalı Ermeni Lobisi'nin iddia ettiği gibi- Hitler'in değil, Max Ervin'indir. Soylu Alman ailesinin kızıyla evlenmiş olan Max Ervin, kendi mütevazı geçmişine soyluluk atfedebilmek için karısının soyadı olan Schaubner-Richter'i kendisine mal etmişti. Gerçekte basit bir alt sınıf ailesinin, yoksul olarak büyümüş çocuğuydu. Max Ervin, Hitler'le o denli iç içe yaşamış ve ona yol göstericilik yapmıştı ki; ölümü de onun yanında olmuştu. Hitler'in düzenlediği başarısız Birahane Darbesi sonrasında, ilk Nazi grubunun yaptığı gösteride en önde Hitler ile kol kola polis barikatına doğru yürürken açılan ateş sırasında vurulmuş ve Hitler'in üstüne düşerek onun mermilere hedef olmasını engellemişti. Diğer bir anlatımla Hitler'in hayatını, istemeden de olsa kurtarmış ama kendi hayatını kaybetmişti. (1923)

Max Ervin, Erzurum'da, müttefik Almanya adına Osmanlı'nın altım oyduğu günlerde, Osmanlı'nın okutup adam ettiği Arap asıllı bir şeyhin oğlu da İngilizler hesabına Osmanlı'ya ihanet etmekle meşguldü. 1.ı bedevi şeyhinin oğlu olduğunu belirten Şeyh Faiz el-Ghassem, Osmanlı eğitimi almış ve Harput'ta üç yıl kaymakamlık yapmıştı. Daha sonra hakkında açılan bir soruşturma nedeniyle Lübnan'a kaçmış ve burada İngilizler tarafından Osmanlı Devleti'ni yıkmak amacıyla kurdurulmuş olan Osmanlı karşıtı gizli Arap örgütleriyle temas kurmuştu. 1909-1914 yılları arasında İngilizler çok gizli çalışan ve 5. Kol faaliyeti (yalan ve bozguncu faaliyetler) ile casusluk yapan üç Arap örgütü kur durmuştu. Bunlar Arap milliyetçiliği yapıyorlar ve Hilafetin yıkılması için uğraşıyorlardı. Evet, yanlış okumadınız, Hilafet'in kaldırılmasını veya İngiltere'ye verilmesini işte bu üç Arap gizli örgütü istiyordu.

Neden mi? Hilafet, Dar-ul İslam'ı temsil ediyordu ve İngilizler, Hilafet kaldırılmadan Arapların "Millî" devlet kuramayacaklarını ve gerçekte Arapların ve Kürtlerin Müslüman, Türklerin ise sahte Müslüman olduklarını söylüyordu. Bu üç örgüt Al-Fa tat, Al-Ahd ve (en es-



kisi) Kahtaniye idi. Faiz El-Ghassem bu üç örgüt tarafından kurulmuş olan üst ortak konseye üye yapılmıştı. Daha sonra Türkiye'ye döndüğünde yakalanmış ve Diyarbakır'da yargılanmıştı. Cezaevinden çıktuktan sonra önce Suriye'ye oradan da İngilizler tarafından Bombay'a kaçılmıştı. Faiz El-Ghassem burada, para karşılığında, bir kitap yazmış ve 1917'de basılan bu kitapta Osmanlı Türklerinin 1,5 milyon Ermeni'yi öldürdüğü yalanını uydurmuştu. İşte günümüzde Ermeni propagandasına temel teşkil eden en önemli belge denilen kaynak budur. Faiz El-Ghassem, kendi yazdığına göre 1916'da kitabını tamamlamış ve bu küçük kitap İngilizce, Fransızca ve Almanca (1917'de İsviçre'de) olarak yüz binlerce basılarak dağıtılmıştır. "Osmanlı bir şeyh, Osmanlıların, Ermenileri öldürdüklerini ifşa etti" diye tanıtılan ve o dönemde çok yaygınlaştırılmış olan propaganda malzemesi bu broşürdü. İngiltere, Fransa ve o sırada savaşı kazanacağını düşünen Almanya bu kitapçığı yüz binlerce çoğaltıp bedava dağıtmıştır.

İstanbul günümüzde de CIA'nın en yoğun olarak faaliyet gösterdiği, en gizli ajanlık ve casusluk faaliyetlerini yönettiği bir kenttir. Avrupa'da en çok CIA ve FBI ajanı İstanbul ve Türkiye'dedir. Yaklaşık 350-400 kişilik bir kadroya sahip olduğu, bunun Türkiye içinden devşirilmiş muhbir, ajitatör ve ajan provokatörlerle birlikte en az 4.000 kişiye ulaştığı tahmin edilmektedir. Anımsanacağı üzere, Irak operasyonu başlamadan önce CIA, Talabani ve Barzani aşiretlerinden derlediği kadın-erkek 5.700 Kürt'ü, ABD'ye götürerek Irak operasyonu için yetiştirmişti. Bu ajanlar şimdi Irak'ın kuzeyinde PKK ile kol kola Türkiye aleyhinde faaliyetler yürütüyorlar.

ikinci Dünya Savaşı sırasında, İstanbul tarihin en önemli gizli istihbarat savaşlarına sahne olmuştu, İngilizler, Fransızlar, İtalyanlar ve Rumlar bir yanda, Almanlar bir tarafta çok yoğun bir savaş sürdürülmüştü. Bu dönemde de her zaman olduğu gibi, saf değiştirenler görülmüş ve bunların çoğu İstanbul'dan kaçırılarak başka ülkelere gönderilmişlerdi. Bunlardan iki örnek anılmaya değer.

ikinci Dünya Savaşı sırasında Alman istihbaratının İstanbul'daki "V. Şube (Section)"da görevli, çok soylu bir kadın casusu vardı: Kontes Pletenberg. Bu kadın kendisinden genç erkeklere düşküncü ve içki ve de kumardan vazgeçememişti. Genç bir doktorla evlenmiş ve onu da "Servis"e aldirmişti, İstanbul'da, Taksim'de ve Teşvikiye'de oturmuştu. Kontes Pletenberg, Hitlerci değildi, İstanbul'daki zengin Yahudilerle ve siyonist ajanlarla yakın ilişkiler kurmuştu. Kontes'in içkiye, kumara ve sekse olan düşkünlüğünü sezen siyonist ajanlar, onun İngiltere hesabına casusluk yapmasını sağlamışlardı. 1944 yılında ani bir kararla saf değiştiren Kontes, kocasını da alarak Mısır'a, oradan da Londra'ya kaçırılmıştı. Pletenberg çifti, İngiliz Gizli İstihbarat Servisi'nin hizmetine girerken ünlü şifre makinesi "Enigma"ya ait çok gizli sırları da Bletthley Park'ta (Enigma'yı çözmek için kurulmuş olan gizli araştırma merkezi) çalışan bilim adamlarına aktarmışlardı.

Ama İngiliz istihbaratına ihanet eden İngiliz ajanlarının yolları da İstanbul'dan geçmişti. Bunların en ünlüsü, belki de dünyanın en ünlü ilk on casusundan biri, Harold Adrian Russell'di. 1912 doğumlu olan bu casusu dünya, Kim Philby adıyla tanıdı. Hindistan'da Ambala kentinde casus ve diplomat bir babanın oğlu olarak dünyaya gelen Kim Philby Cambridge'de okumuştur. O dönemde, komünizme gönül vermiş birçok İngiliz genci gibi, Philby de solcu olmuştu. Ama eğitimini üstün bir başarıyla tamamlamış, tarih ve ekonomi dallarında doktora vermişti. Kim adı gerçekte ona katıldığı SIS (Secret Intelligence Service) tarafından verilmişti ve ünlü yazar Rudyard Kipling'in bir romanında kullandığı sanal bir casusun adıydı.

Kim Philby, 1930'da Cambridge'deki diğer casuslarla birlikte çok güçlü bir istihbarat ağı kurmuştu. Philby gibi Sovyetler hesabına casusluk yapan Guy Burgess, Donald Mclean ve Anthony Blunt yıllarca İngiltere'nin sırlarının Sovyetler'e aktardılar. Philby, ilk casusluk deneyimini İspanya İç Savaşı sırasında edindi. Bu savaşı izlemek için

gazeteci kimliğiyle -çoğunluk böyle olur, örneğin CIA ve FBI, News-week dergisi adına tam 460 casus gazeteci kimliği verdirmişti- İspanya'ya gitti ve London Times gazetesine yazılar yazdı. Bu yazılarında ilk kez şifreli metinler kullandı ve bunlar "açık istihbarat" alanında Sovyetlerin ajanları tarafından Moskova'ya iletilti. Kim Phüby, öte yandan Ürdün, Lübnan ve İstanbul'da da Yahudiler lehine bazı faaliyetler yürüttü. Bu nedenle kendisinden hiç kuşku duyulmayan Philby'e, İngiltere hükümeti 1945'te Üstün Hizmet Madalyası verdi. (İngiliz İmparatorluk Nisamı)

1951 yılında Cambridge beşlisinin işleri ters gitmeye başladı. Phüby, içeriden edindiği bilgilerle Burgess ve Mclean'm KGB casusu olduklarından kuşku duyulmaya başlandığını fark etti. Arkadaşlarını uyardı ve bu ikili bir gece ansızın ortadan kayboldu. Üç ay sonra Moskova'da bir toplantı yapan ikili, yıllarca hizmet ettikleri KGB tarafından "Sovyet Kahramanları" ilan edildiler. İkisi de Moskova'da yaşadılar ve ölünce orada gömüldüler. Kim Phüby ise onlardan sonra daha yedi yıl, hiç kimseye hissettirmeden KGB adına gizli faaliyetini sürdürdü. Phüby, tam 30 yıl gizli faaliyet yönetti ama hiç yakalanmadı. Bunun en önemli nedeni "para" almak istememesiydi. Kadınlar tarafından çok beğenilen, yakışıklı ve çok kültürlü bir adam olan Phüby, defalarca İstanbul'a geldi ve gizli temaslarda bulundu. KGB'nin en usta ajanlarıyla Boğaz'da yemek yedi, Beyoğlu'nda eğlendi.

Kim Phüby, İstanbul'da gece hayatını da sevmişti. Bir pavyonda tanıştığı "Hayrünisa" adını kullanan çok güzel bir kadınla gönül ilişkisi de olmuştu. Bu kadının yoksul düşmüş olan ailesine (Samatya/KocamustafaPaşa) maddi yardım yaptığı biliniyor. Kadın onu Kim Phüby olarak değil, "Adrian" adıyla tanıyordu. Daha sonraki yıllarda ortaya bir de gayrimeşru çocuk çıkmıştı ama çocuğun Phüby'den olduğu kuşkuluydu.

Kim Phüby, dört kez evlenmişti, ilk kansı Yahudi ve komünist bir kadın olan Lidtz'di. SIS, Philby'i işe almak için onun, karısını boşamasını istemişti. Phüby, karısını boşayamamıştı ama kadın, KGB'nin emriyle Philby'i aldattığını söyleyerek boşamıştı.

1963 yılma gelindiğinde Kim Philby'in hayatında bir dönüm noktası yaşandı. Casuslar "şans" faktörüne herkesten daha çok ihtiyaç duyan kişilerdir. Sokaktaki adam gibi sıradan işlerle uğraşmadıkları için "Millî Piyango"nun "şans" sonucu onlara isabet edip etmemesi önemli değildir. Ama "şans yanınızda olursa ölüm uzakınızda olur". (Bu, casusların en çok kullandıkları cümledir.) 1963 yılında Şans Perisi (Fortuna) Kim Philby'in yanındaydı. 1963 yılının Mayıs ayında onun yönettiği ofise şifreli bir mesaj geldi. Mesajda, SIS'in en üst düzey yöneticisinin bir KGB ajanı olduğu, Sovyetler'den İngiltere'ye kaçan üst düzey bir KGB ajanı tarafından açıklanmıştı. Phüby kendi adının geçtiği mesajı, yılların verdiği deneyimle, aynen Londra'ya geçti. Altına imzasını da attı. Aynı zamanda da Sovyet ajanlarına derhal Moskova'ya kaçırılması gerektiğini söyledi. 1963 yümün Mayıs ayında Kim Phüby, İstanbul'da hazırlanan planla Moskova'ya kaçırıldı, İngiltere'nin çok övdüğü Gizli İstihbarat Servisi'nin en ünlü casusu, KGB hesabına çalışan bir casus çıkmıştı. İngiltere birbirine girdi. Bakan istifa etti. Phüby ise 1968'de "My Silent War" diye bir kitap yazdı. Moskova'da KGB generallerinin oturdukları güzel bir evde yaşadı ve 1988'de burada öldü. Öldüğü zaman KGB'de Korgeneral rütbesindeydi ve Lenin Nişanı'na sahipti. Kim Phüby, dünyada hem ihanet ettiği hem savunduğu ülke tarafından "Üstün Hizmet Nişanı"yla ödüllendirilmiş tek casustur.

1963 yılında Kim Philby'in KGB tarafından kaçırılmasından birkaç gün önce CIA, Türkiye'ye çok genç, dinamik, yakışıklı ve kültürlü bir ajan yollamıştı. 1963 yılında Ankara'da KGB'yi ve Türk istihbaratını izlemekle görevlendirilmiş olan bu kişi de tam dokuz yıl KGB'ye çalıştı ve ilginçtir ki 1963'te CIA için geldiği Ankara'dan

30 yıl sonra 1993 yılında KGB ajanı olarak ayrıldı. Bu adam CIA'nın başına gelmiş olan en büyük felaketin hazırlayıcısı olmuştu. KGB'den 2,7 milyon dolar alan CIA ajanı Aldrich Hazen Ames, Sovyetler'de, CIA hesabına gizli faaliyetler sürdüren 24 askeri (biri kadın) istihbarat elemanını tek tek KGB'ye teslim etmişti ve onlardan 12'si "Vyshaya mera" (Rusça: Hain cezalandırma infazı) uygulamasıyla vahşice öldürülmüştü. Bunlardan biri Ames'in en yakın dostu olan bir KGB Korgenerali idi. KGB literatüründe yer alan bu sözcükler korkunç bir infaz şeklini anlatır. Casusluk yaptığı anlaşılan kişi, iskemleyle oturtulur ve kafasına enseden başlayarak üç mermi sıkılır. Cesedi ise ıssız bir yere, bir nehre veya bir bataklığa atılır. Böylece ileride ceset ortaya çıkarsa başındaki kurşun delikleri o kişinin "casus" ve "hain" olduğunu, Rusya'yı koruyan güçler tarafından yok edildiğini gösterir.

İlginçtir, ben bu "Vyshaya mera" kelimelerini ilk kez 1970'lerde Türkiye'de Doğu Almanya olarak bilinen Demokratik Almanya'da bulunduğum sırada Şilili bir komünist olan Choly Melnik'ten duymuştum.

Aldrich Ames, Ankara'dan dönünce yakalandı ve müebbet hapis cezasına çarptırıldı. Ames, o yıllarda Ankara ve İstanbul'da bazı Türkler ile yakın ilişki kurmuştu. Bunlara kitabın ilerleyen bölümlerinde, adlarıyla değineceğim.

### 1. 3. HONEY TRAP

*"Hiram Usta mabede iki sütun  
dikti, güneydekine Jackin,  
kuzeydekime Boaz adını verdi."  
1 Kings 7:21*

Amerikalılar dünya istihbaratçılık literatürüne ve pratiğine giren en son ülkelerden biridir. Amerika'da tırnak içinde "bilimsel" denilebilecek ilk istihbarat çalışmaları 1775'te başlayan "Bağımsızlık Savaşı" sırasında oluşmuştur, ilginçtir ki bu ilk casusluk faaliyetlerini gerçekte eğitimsiz olduğu hâlde, mucit olarak tanınmış ve Amerika'nın kurucu babalarından sayılan Benjamin Franklin başlatmış ve yönetmişti. Franklin (1706-1790) iki eşinden tam 17 çocuğu olan bir sabbuncunun onuncu oğluydu ve Boston'da doğmuştu. Gençliğinde birçok işte çalışmış, sonunda gazetecilikte karar kılmıştı. Başlangıçta bir İngiliz hayranı olan Franklin, İngiltere'de geçirdiği zaman içinde Fransız kültürüne gönül vermişti. Fransa'nın Bağımsızlık Savaşı'nda Amerikalı yurtseverlere yardım etmesi için İngiltere Krallığı'na karşı çok gizli bir casusluk ağı kurmuş ve bu ağı "Masterspy" sıfatıyla yönetmişti. Franklin özellikle posta servisini izletmiş ve önemli kişilerin mektuplarını okuyarak başta Thomas Jefferson'a ve George Washington'a erken uyan mesajları iletmişti. İlk ABD Başkanı George Washington da Franklin gibi gizli haber alma kuruluşları oluşturmuş ve

özellikle "Invisible Ink" (göze görünmeyen mürekkep) kullanarak nasıl mesaj yollanacağını ajanlarına öğretmişti.<sup>7</sup>

Franklin, Jefferson, Washington ve diğerleri masondular ve Benjamin Franklin, Fransa'da Grand Orient'e bağlı locada inisiye edilmişti. Franklin 24 Şövalye kod adıyla bilinen bu gizli locadaki 24. Şövalye unvanına sahipti.

Franklin'in portresi, günümüzde tedavülde olan 100 dolarlık banknotun üzerindedir. Rastlantı olsa gerek, bu banknota dikkatlice bakılırsa, çok ilginç bazı şifreler görülür. Şifreler, kodlar ve kriptolar, bilindiği üzere istihbarat çalışmalarında çok büyük öneme sahip uygulamalardır. İşte 100 dolarlık banknotun üstünde de bu tip bir kodlama vardır. Franklin'in yüzü banknotun bir tarafındadır. Diğer yüzünde ise Independence Hall diye bilinen binanın resmi vardır. Binanın kulesi ve kulenin üstünde de çok ince hatlarla çizilmiş bir saat bulunmaktadır. Bu saati büyüteç altında izlerseniz akrep ve yelkovanın 2 ve 4 sayılarını işaretlediğini görürsünüz. Bu 24 sayısını gösteren bir kodlama şeklidir. Daha ilginç, kuledeki saat öyle büyük bir maharetle çizilmiştir ki diğer taraftan bakılınca Franklin'in sağ gözünün üstünde görülmektedir. Banknota güçlü bir ışık altında bakarsanız, Franklin'in alnındaki 24 (2'yi 20 geçen saatin ekranını) sayısını görürsünüz. Biliyorum şimdi mason-fason takımı yazdıktan için hemen "Komplo Teorisi" diyeceklerdir ama rastlantı değilse bu çizimin çok manidar olduğu ortadadır. Başka imler ve kodlar da vardır banknotun üzerinde ama bunlara girmeyeyim.

Biz yine casuslarımıza dönelim. Franklin'in hizmetinde çalışan birçok ajan vardı. Bunlardan biri Dr. Edward Bancroft Williston (1744-1820) idi. Williston, Massachusetts doğumluydu. Üvey babası "Bull" (boğa) adıyla tanınmış bir lokantacı ve Amerikan milliyetçisiydi. Krala ve İngiltere'ye karşı müthiş öfke besleyen bir adamdı. George

Washington'un hizmetine girmiş ve istihbarat çalışmalarına katılmıştı. Washington, ona ve üvey oğlu Edward'a o kadar güveniyordu ki İngiltere Krallığı'na karşı başlatacağı savaşın öncesinde Fransız desteğini almak -para, silah, istihbarat- için General Jean Baptiste de Vilmeur ile Bull'un tavernasında gizlice buluşmuş ve savaş kazandıkları takdirde Fransa'ya sağlayacağı kapitülasyonlar hakkında güvence belgesi imzalamıştı.

Franklin, Washington tarafından İngiltere'ye ajan olarak gönderilen Edward ile Londra'da bulunduğu sırada tanışmıştı. Edward, yine Washington'un yetiştirdiği Silas Deane adlı casus tarafından eğitilmişti ve mesleğinin başarılı bir örneğiydi. Yale mezunu olan Silas ile pratisyen veteriner olan Edward öğrenci-öğretmen ilişkisi çerçevesinde İngiltere'den gizli bilgileri Washington'a^ geçmişlerdi. Bu başarısından sonra Franklin, Washington'un isteği üzerine, Edward'ı, Paris'e göndermiş ve Fransa Kralı'nın hesabına, İngiltere aleyhindeki casusluk faaliyetlerini yöneten soylu Pierre Augustin Beaumarchais ile tanıştırmıştı. Edward, Paris'teki görevi bitince yeniden Londra'ya dönmüştü.

Washington ve Franklin ikilisinin Dr. Edward'dan sağladıkları gizli bilgiler, gerçekte İngiliz Kraliyet İstihbarat Örgütü tarafından yanıltıcı (déception) amacıyla düzenlenmişti. Edward gerçekte Franklin'e -dolayısıyla Washington'a- bu sahte (fake) belgeleri temin etmişti. Eğer Edward'ın sağladığı bilgiler gerçek olsaydı, Amerikalılar savaşa bile girmeden bağımsızlıklarını çok önceden ilan edebileceklerdi!

Dr. Edward buna rağmen Amerikan Bağımsızlık Savaşı'nın kahraman evlatlarından biri olarak tarihe geçti. Edward, 1820'de Londra'da öldü ve orada gömüldü. Aradan tam 75 yıl geçti. İngiltere Kraliyet Ofisi, Amerikan Bağımsızlık Savaşı sırasında İngiltere hesabına casusluk faaliyetlerinde bulunmuş olan "Kahraman Evlatlarının" adlarını açıkladı.

<sup>7</sup> Bu özel mürekkep kobalt-klorit ve gliserinle hazırlanıyordu.

Listenin başında New Jersey Valisi William, ikinci sırada ise Dr. Edward Bancroft Williston vardı. Amerikalıların kahraman sandıkları Dr. Edward, meğerse başından beri İngilizler hesabına çalışan, Amerikalı bir "patriot"tu! Ama ilginç bir bağlantı vardı. Dr. Edward, New Jersey Valisi ve İngiltere Kralı'nın yeminli savunucusu William ile de yazışmalar yapmıştı ve dosttu. Pekiyi de Vali William kimdi?.. Amerika'daki İngiliz ajanı William'in soyadı Franklin'di. Amerika'daki İngiliz ajanı William Franklin, ünlü Benjamin Franklin'in öz oğluydu! O da babası gibi masondu ama Fransız Grand Orient'ine değil iskoç Riti'ne bağlılık yemini etmişti!

Hayat böyledir! Bazen çok garip oyunlar oynar insanlara! Dr. Edward'in gerçekte ulusal kahraman değil "hain" olduğunun öğrenildiği 1895 yılında Amerika'nın en ünlü casusu ve örgüt lideri Hiram C. Whitley adında bir adamdı. Hiram, günümüzdeki FBI'nın (Federal Bureau of Investigation) Kurucu Babası olarak anılır.

Birinci Dünya Savaşı sırasında, 1916'da binbaşı rütbesiyle Intelligence Service'ten emekliye ayrılmış ama örgüt içinde "albay" (colonel) olarak tanınmıştır. Hiram Whitley, ilk gizli haber alma örgütünü Güney'deki zenci aleyhtarı Ku Klux Klan'a karşı 1870'te kurmuş ve yönetmişti. Çok gözü pek, uzun boylu (2 metrelik) ve çok çabuk karar alabilen bir kişiydi. Hiram kendi döneminde gizli faaliyet yürüten iki ünlü özel dedektiflik bürosunu birbirlerine rakip hâle getirmiş, sonra da yasal yollar ve siyasetçileri araya sokarak bunları birleştirip bugünkü FBI'nın kurulmasını sağlamıştı. Bu özel dedektiflik büroları Pinkerton ve Buras'du.<sup>8</sup>

8 Yaşlan benim gibi 60'ı geçmiş olanlar anımsayacaklardır. 1950'lerin Türkiye'sinde CIA'nın yönlendirdiği Amerikan propagandası ve 5. Kol faaliyetleri çerçevesinde ilk resimli romanlar yayımlanmıştı. Bunlarda ve gazetelerde Nat Pinkerton diye sanal bir dedektifin serüvenleri anlatılırdı. O zamanlar Nat Pinkerton'un bir resimli roman kahramanı olduğu sanılırdı, oysa gerçek bir kişilikti. Ona rakip olarak da -Burns firmasının kahramanı- Dedektif Mandrake vardı. O da resimli romandı.

Hiram'ın yönettiği haber alma örgütü, sayısız muhbir kullanmıştı. Bu muhbirlerle o günün konuşma dilinde "puker" deniliyordu. Bir de "G-Man" diye bilmen ve "puker"leri yöneten kadrolu ajanlar vardı. Bu sistemi Hiram yerleştirmişti ve günümüzde de FBI'da ve CIA'da da bu ikili sistem yürürlüktedir. Yine Hiram tarafından getirilmiş olan bir kural vardı. Buna "arrest or follow" (tutukla ya da izle kuralı) denilirdi. Bu kurala göre Hiram, ajanlarına şu öğüdü verirdi: "Arrest or follow" tutukla ya da izlemeyi sürdür; olmazsa, "arrest and convict" tutukla ama mutlaka mahkûm ettir!

Dolayısıyla ki FBI, birisini tutukladı mı, sanık mutlaka "mahkûmiyetle" cezalandırılırdı, isterse masum olsun. FBI, kişinin masumiyetini kanıtlamak için gerekli olan delilleri karartır (Buna, Black-Out operasyonu denilir) veya kişiyi karalayarak iftiralara uydurur (hardening) ve mutlaka mahkûmiyet almasını dolayısıyla da FBI'ya duyulan güvenin sarsılmamasını temin ederdi. FBI, dünya literatüründe, öngülü olarak kısı "karalama" kavramını sokan ilk haber alına kuruluşudur. Bundan da en çok Amerikalı sosyalistler zarar gördü ve 1 Binin düzenlediği iftira ve çamur atma kampanyaları nedeniyle yıllarca hapis yatmışlardır. Hiram Whitley, yüksek dereceli bir masondu.

İncil'in, Yahudiler için olan Eski Ahit bölümünde üç Hiram'dan söz edilir. Bunlardan biri Tyr Kralı, ikincisi bronz ustası, üçüncüsü de bir duvarcı ustasıdır. Masonlar için kutlu sayılan Hiram Abiff, son iki kişinin kimliğinin birleştirilmesiyle kurgulanmış sanal bir kimliktir. Masonların Hiram Abiff adını vererek kendilerinin "Büyük Üstadı" olarak andıkları bu kişi, öyküye göre, korkunç bir cinayete kurban gitmiştir. Bu iddiayı doğrulayan hiçbir belge yoktur ama masonlar bunun gerçek olduğuna inanırlar. Hiram adı İncil'de, Chiram, Churam ve Cheriam olarak geçer. Abiff ise babası ölmüş erkek çocuk demektir. "Abi" şeklinde yazıldığı takdirde "baba" anlamına da gelir. Masonlar ise Hiram Abiff'e "Dul Kadının Oğlu" derler.

FBI özellikle J. Edgar Hoover döneminde neredeyse astığı astık, kestiği kestik pervasız bir gizli istihbarat örgütü olarak çalışmıştır. FBI'nın bu kural ve yasa tanımaz tavrı, Amerikan devlet mekanizmasının içinde çok sıkıntı yaratmıştı. Bu nedenle ordu, FBI'yı pas geçerek "JIC" adıyla çok gizli bir haber alma örgütü kurdu. JIC (Joint Intelligence Committee) günümüzde de ABD istihbaratının ve dünyanın en gizli ve güçlü örgütlerinin başında gelmektedir. Asker ve sivil üyelerden kurulu olan JIC'in alt kuruluşu (operative ayağı) ünlü CIA'dır ve 1942'de, ABD savaşa girince "Office of Strategic Services" (OSS) adıyla kurulmuştu. O döneme kadar FBI tarafından izlenen iç ve dış istihbarat böylelikle bu yasa tanımayan kuruluşun elinden alınmış oldu.

Askerlerin ve sivil yöneticilerin FBI'yı pas geçmelerinin temel nedeni ünlü Pearl Harbour baskını istihbarat hatası yaparak, ıskalamasından kaynaklanmıştı. Oysa Japonların Pearl Harbour'daki ABD donanmasına saldırıcağından sonra çok ünlü bir casus FBI'ya yazılı olarak bildirmişti. Bu casus, "Tricycle" (üç tekerlekli bisiklet) kod adıyla anılan Yugoslav asıllı "üç taraflı" ajan Dusan Popov'du. İngiliz Gizli Güvenlik Servisi (SSS) MI5, ona bu kodu vermişti. Dusan Popov, Sırp asıllı çok zengin bir ailenin İngiltere'de eğitim almış çocuğuydu. Zengin, yakışıklı, kültürlü ve güzel kadınlara, davetlere ve yemeğe düşkün bir adamdı. Kendisine "üçlü" adının takılmasına iki kadınla aynı yatakta olmayı sevmesi neden olmuştu. Popov bu aşın özelliklerine rağmen 20. yüzyılın tanındığı en akıllı casuslardan biriydi. Öyle ki ünlü Ian Fleming (Sir) onunla tanışmış ve o denli etkilenmişti ki yarattığı sanal casus James Bond'un birçok özelliğini (güzel kadınlar, şıklık, para harcama vd.) ondan esinlenerek çizmişti. J. Edgar Hoover, Popov ile New York'ta bir otelde, gizli bir görüşme yapmış ama onun verdiği bilgiye inanmamıştı. Hoover'a göre Popov, sadece adi bir playboy ve Alman ajanıydı. Bu görüşmeden sonra Popov'un dairesine dinleme cihazları yerleştirtmiş

ama casus bunu anlayınca Hoover'i, ABD askerî istihbaratına şikâyet etmişti. Askerler ise Popov'a güvenmişler ve verdiği bilgiyi araştırma kararı almışlardı. Ne var ki bu araştırma, bürokratik sivil engellere takılmış ve Japonlar, Popov'un verdiği gün ve saatle Pearl Harbour'a saldırmışlardı.

Ian Fleming'in James Bond'unun bir "nemesis"i (güçlü rakip) daha vardı. Bu adam da çok önemli bir casustu. Bu casus ise Gizli Güvenlik Örgütü MI5'te değil, Gizli İstihbarat Örgütü (SİS) MI6'da görev yapmış ve büyük başarılarla imza atmıştı. MI6'nın bu gözde elemanı, Fleming'in de dostuydu ve adı, Lionel "Buster" Crabb'dı. James Bond filmlerinde en çok kullanılan sahnelerden biri olan kurbağa adamlar ve denizaltı komandoları, işte Lionel Buster tarafından gerçek casusluk olaylarında yaşanmıştı. Buster, en gizli görevlerini sualtı komandosu olarak -o dönemde çok yeni-tamamlamıştı. Nedir ki ikinci Dünya Savaşı'nın sonunda büyük bir depresyon geçirmiş ve kendisini alkole vermişti. MI6 ona yeni ve çok tehlikeli bir görev önererek onu yeniden kazanmak istemişti. Bu görev yine sualtı komandoluğu idi. 1956'da İngiltere'nin Portsmouth Limanı'na demirleyen Sovyet kruvazörü çok gizli bir toplantıya katılacak olan KGB heyetini İngiltere'ye getirmişti. MI6 işte bu kruvazörün batırılmasını, içindekilerin de öldürülmesini Buster'dan istemişti. İlerlemiş yaşına ve alkolden zayıf düşmüş bedenine aldırmanın Buster, kurbağa adam giysilerini kuşanıp limanda denize girmiş ama bir daha çıkamamıştı. Aradan bir yıl geçtikten sonra limanda başı olmayan bir ceset bulunmuştu. Doktorlar bu cesedin Crabb'a ait olduğunu söylediler ama MI6 karartma uyguladı ve Crabbın batırmak istediği Sovyet kruvazörüne binerek, İngiltere'ye ihanet etmiş olduğu yalanını basın aracılığıyla duyurdu. Neden mi? Çünkü hasta ve alkolik bir ajanı, ölüme göndermiş olmanın sorumluluğundan kurtulmak istemişlerdi. 2007'de, Rus televizyonu Ren-Tv, olağanüstü bir röportaj yayımladı. Buna göre televizyona açıklama yapan Rus vatandaşı Ed-

ward Koltsov, Crabb'i başını keserek öldürdüğünü ve cesedinin de gemiye alınarak Rusya'ya götürüldüğünü itiraf etti. Koltsov'un anlatığına göre Sovyet gemisi Ordzhonikidze'ye deniz altından yaklaşan Crabb, bir mayın yerleştirmiş ama ona arkasından saldıran sualtı komandosu Koltsov bıçaklayarak öldürmüştü. Koltsov bu başarısından ötürü Kızıl Yıldız Nişanı'yla taltif edilmişti.

lan Fleming'in James Bond'u iŖte bu Buster'dan da özellikler ta-  
şıyordu. James Bond da kurbağa adam olarak dalıyordu, Sovyet  
kruvaz rlerini batırıyor (Buster'in tersine), su altı d v Ŗlerine katılı-  
yordu. Bond, kuŖkusuz baŖarısız Buster değildi ve olamazdı. O süper  
kahramandı. 1956-1963 yılları arasında o kadar çok ünlü ingiliz  
ajanı KGB'ye ge miŖti ki ingiliz istihbaratının tüm sırları sokaklara  
saçılmış, o çok güvenilen gizli servis yerle bir olmuŖtu. YetmezmiŖ  
gibi, bir de 1962-1963'te Profumo skandali  ıkmıŖtı. Bu skandalda  
Christine Keeler ile Mandy Rice-Davies adlı iki fahiŖe, ingiltere'nin  
dıŖ iliŖkilerden sorumlu yetkilisi Lord Profumo'yu aldatarak yatak  
odasından sırlar  almıŖlar ve KGB'ye iletmıŖlerdi. İŖte bu ortamda  
Sir lan Fleming'in süper kahramanı Ml 'nm  nl  James Bond'u,  
servisin paramparça olan itibannı kurtarmak için İngiltere Devle-  
ti'nin sağladığı büyük mali destek ve olanaklara tüm dünyaya lanse  
edilmiŖti. lan Fleming (1908-1964) kimdi derseniz, o da Kraliyet  
Deniz Kuvvetleri Gizli İstihbaratında görevli bir ajandı. İlk kitabını  
1953'te yazmıŖ ama baŖarılı olamamıŖtı. Sonra çok  nlenen bir  o-  
cuk kitabı yazmıŖ (Chitty Chitty Bang Bang) ve bununla adını duyur-  
muŖtu.

1961'de yayımlanan ve filme de alman "Rusya'dan Sevgilerle" (ağırlıklı olarak İstanbul'da geçer) onu ve James Bond'u şöhrete kavuşturmuştur. Fleming, çok köklü ve aristokratik İskoç klanlarından olan Flemingler'dendi. Bu klanın atalarından Sir Alexandre Fleming penisilini bulmuş ve Winston Churchill'in hayatını kurtarmıştı. Ian Fleming, gerçekte edebiyatçı olmak istemiş ama hayat onu istihbaratçı

yapmıştı. Tıpkı birçok başka yazar ve düşünür gibi.

Bunların arasında, CIA'dan Paul Mc Pherson en ilginç istihbaratçılarından biridir. 1920 Chicago doğumlu olan Mc Pherson, 1948'de FBIS diye bilinen bir bölüme katılmıştı. Burada "derinlik ve içerik analizleri" yapıyordu. Mc Pherson kendi geliştirdiği "Analitik" yöntemle Çin-Sovyet ilişkilerinin bilinmeyen yönlerini "derinlik" diye bilinen bir yöntemle çözümlemişti. Bu üstün başansmdan dolayı birçok nişan alan Pherson, 2007'de öldü. Ama tüm yaşamı boyunca herkes onu "The Good Food Guide" adlı gurme dergisine yazdığı yazılara bakarak gurme (tatbilir) olarak tanıdı! Sağlığında yemek kitabı yazan olarak tanınan Mc Pherson gerçekte en gizli görevleri yürüten bir istihbaratçıydı.

Hem yazar hem de istihbaratçı olan başkaları da vardır. Bunlardan biri de George Orwell'dir. 1903'te Hindistan'da doğan Orwell, Eton'da eğitim gördü ve "Imperiai Polıçe" gücüne katılarak (1922) Birmanya'da (bugünkü Myanmar) gizli görevlerde bulundu. Savaşın sonra verem teşhisiyle görevinden ayrılan Orwell, ünlü "1984" kitabını yazdı ve unutulmaz yazarlar arasına katıldı. Edebiyatçı olmak isteyip istihbaratçı olmuş başka kişiler de vardır, yeri geldikçe onlardan da söz edeceğim. Ama önce ilginç bir casusluk zincirine değli in c 1• 1111 K< iB tarafından lıa.m lanmış olan bu ( asusluk ve istihbarat zinciri özellikle de Batı'nın askerî ve teknolojik sırlarını ele geçirmeli amacıyla kut ılmıştı ve lui vcic kadar da başarılı olmuştu. George Orwell'in gerçek adı, Eric Arthur Blair'di.

1961'den itibaren ABD ve İngiltere'de küçük çaplı sanayi işletmeleri kuran bazı yabancı uyruklu kişiler, kısa süre içinde, işlerini büyütmeye, çok sayıda işçi istihdam etmeye ve giderek de büyük çapta ticaret yapmaya başlamışlardı. Bu husus MI5'in (ulusal güvenlikten sorumlu birim) ile FBI'nın dikkatini çekmeye başladı. Nasıl oluyor da bazı yabancı girişimciler kısa zamanda İngiliz ve Amerikan tica-

ret mevzuatını bu denli başıyla işleterek zengin olabiliyorlardı? Özellikle yabancılar yararlanmasınlar diye karmaşık bir dille yazılmış olan ticaret hukuku mevzuatı, sanki bu yabancı uyruklu girişimciler için yazılmış gibi ustalıkla kullanılmaya başlanmıştı.

MI5 bu konuyu hazırladığı gizli bir raporla JİC'e bildirdi. Ülke-deki en gizli, en yetkili ve en güçlü gizli savunma örgütü olan JIC, bu-nu ABD'deki JİC'e iletti. Ortak bir karar alındı ve bu yabancı uyruk-lu kişiler izlenmeye başlandılar. Bu tip ticari faaliyetlerin özellikle Portland Limanı'nda ve Dorset'te yoğunlaştığını fark eden MI5 ele-manları, izlemeye aldıkları kişilerin gerçekte son derece saygın Ka-nada yurttaşları olduklarını gördü. Bunlardan biri Harry Houghton adlı girişimciydi. Evli gözüküyordu ama Deniz Kuvvetleri Komutan-lığı'nın Su Altı Silahları ve Stratejileri Geliştirme Seksiyonunda çalış-an Ethel Gee adlı, çirkin sayılabilecek geçkin-taze görünümlü bir sekreterle gönül ilişkisi kurmuştu. Yakışıklı, zengin ve kültürlü bir er-keğin nasıl olup da böyle bir kadınla ilişkiye girebileceği MI5'in en deneyimli casus avcılarından Charles EhveU'in dikkatini çekti. Ho-ughton ve sevgilisi Gee, her ay düzenli olarak Londra'ya gidiyorlar ve çılgın bir gece geçirdikten sonra Greville Wyne adlı "playboy" olarak tanınan başka bir Kanadalı, Gordon Lonsdale ile buluşuyor-lardı. Her ay düzenli olarak süren bu buluşmalar da EhveU'in dikka-tini çekti. Elemanlarınca Lonsdale'yi izlettirdi. Mütevazı giyimli, or-ta yaşlı, sessiz, sakın görünümlü bu kişi Peter ve Helen Kruger adlı çiftin evinde kalıyor ve onların işlettikleri antikacı dükkânında çalış-ıyordu, ilginç olan, Kruger çiftinin Kanadalı değil Yeni Zelandalı ol-ması ile amatör fotoğrafçılığa olan meraklıydı. MI5'in ünlü casusu bu ilgi çekici hususları bir araya getirince şaşırtıcı bir sonuca vardı: Bu kişiler muhtemelen göründükleri gibi değildiler. İşte bu sırada KGB'nin üst düzey generallerinden biri ABD'ye kaçtı ve CIA'ya bil-giler aktardı. CIA, MI5 ve JIC bu bilgilerden yola çıkarak İngilte-re'de Deniz Kuvvetleri Komutanlığı içinde bir casusluk zincirinin

bulunduğuna karar verdi. Charles Elwell, elindeki şüpheliler listesin-den yola çıkarak, önce Ethel Gee'ye yanaştı. Çok yakışıklı, çok zen-gin ve soylu görünümlü Elwell, Gee'yi kolaylıkla avladı. Gerisi kısa zamanda çözüldü. Yakışıklı playboy Kanadalı Greville Wynne ger-çekte KGB'de subaydı ve adı da Konon Trofimowich Molady idi. Peter ve Helen Kruger ise ünlü Rosenbergler davasından beri CIA tarafından izlenen bir Yahudi çiftti. İkisi de Amerikalı komünistti ve gerçekte ad-lan Morris ve Lona Cohen'di. Bu çift, diğerlerinin elde ettikleri belgele-ri o döneme göre çok ileri sayılan bir teknolojiyle Sovyetler'e aktarı-yordu. Morris Cohen (Peter Kruger) bu casusluk zincirinin baş yö-ne-ticisiydi. 1965 yılında tamamı tutuklandı ve cezaevine konuldu.

Soğuk Savaş döneminin İngiliz istihbaratında Charles Elwell çok önemli rol oynadı. İkinci Dünya Savaşı sırasında bazı ülkelere casus yerleştirme operasyonlarını yönetti. Örneğin 1942'de SOE (Special Operations Executives) üyesi iki ajanı Hollanda'ya yerleştirdi ve yönetti. Elwell, 1966'da Savunma Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı ol-du Daha «oma Sıngapuri ve lanca'da Vıs Konsül olarak görev yaptı. I'M') doğumlu olan I Iwell lAAlı İngiltere'de Black (lountry Society di-ye bilinen bir kuruluşun Onursal Başkanı'dır.

İngiltere Krallığı ile önce Çarlık Rusyası, sonra da Sovyetler Bir-liği arasında yaklaşık 120 yıldır süren gizli bir casusluk savaşı var-dır. Günümüzde de bu savaş ilk hızından ve heyecanından hiçbir azalma kaydetmeden sürmektedir. Gün gelir, İngiltere 10-15 Rus diplomatını casusluk suçlamasıyla sınırışı eder, ardından Ruslar bir ay sonra 25-30 İngiliz'i kapı önüne koyarlar. Günümüzde bu mü-cadele İngiltere'nin ünlü British Council'inin evraklarına Ruslar tarafın-dan el konulması ve yöneticilerinin sınırışı edilmesi olayıyla sürüyor.

İngiltere ile Çarlık Rusyası arasındaki en gizli casuslar savaşı 1914-1916 arasında yaşanmıştır. Çarlık Rusyası'nın gizli istihbarat örgütü Okhrana ile İngiliz BIM (British Intelligence Mission) bu dö-



nemde sık sık karşı karşıya gelmişler, bazen birbirlerinin işlerine karışmamışlar bazen de ortak "çıkarlar" nedeniyle birbirlerinin casusları tarafından iletilen gizli bilgileri paylaşmışlardı. Bu tip paylaşımlara çarpıcı bir örnek Okhrana casusu Alexandre Protopopov'un, Stockholm'de üst düzey bir Alman istihbaratçısından edindiği bilgilerin İngiliz istihbaratçı Sir George Buchanan'a iletilmesiydi. Bu bilgiye göre, "Eğer Çarlık Rusyası savaşa son verip (Birinci Dünya Savaşı) • Almanya ile gizli bir barış anlaşması imzalarsa Almanya şimdi düşmanı olan Rusya'ya, müttefiki olan Osmanlı Devleti'nin başkenti İstanbul'u işgal ettirecek ve Ortodoks Kilisesi'nin egemenliğini Ruslara devredecekti." Şöyle söylersek, Osmanlı, müttefiki sandığı ve Enver ve Cemal Paşaların ısrarıyla saflarında savaşa ve yıkıma sürüklendiği Almanya tarafından gizlice Rusya'ya "rüşvet" olarak sunulmuştu. Almanya, dün olduğu gibi bugün de AB ve NATO içinde Türkiye'nin sahte dostudur ama anlayana!

İngiliz Gizli Servisi'nin Çarlık Rusyası'ndaki serüvenleri doruk noktasına ünlü çılgın Papaz Rasputin'in döneminde çıktı. Bilindiği gibi Grigori Yefimovich Rasputin, başta çar ve çariçe olmak üzere saraydaki en etkili kişilerden» biriydi. İri cüssesi, karizmatik yaşam tarzı ile kadınlara ve içkiye olan düşkünlüğü hep öne çıkarılmışsa da Rasputin gerçekte eğitilmiş bir Ortodoks papazı idi ve belgelere göre gizli güçleri de vardı. Rasputin, günümüzde resmen kabul edilen "healer" (şifacı) tipi bir hekimdi. Nitekim bu özelliği ile birkaç kez çarın kan kanseri olan oğlunu, bazen bin kilometre öteden tedavi edebilmiş, kan kaybını durdurabilmişti. Rasputin, aynı zamanda Rusya'nın, Almanya ve Osmanlı'ya karşı savaşmamasını istiyordu.

Rasputin 1916 yılında çarı bir kez daha uyarmak ve savaşa son vermek için ikna etmek amacıyla Petrograd'a gelmişti, İngiliz Misiyonu (BİM) Rasputin'den çok rahatsızdı ve onun başlarına dert açacağını ve Rusya savaştan çekilirse İngiltere'nin Almanlara ve Osmanlı'ya yenileceğini biliyordu. Bu nedenle Rusya'nın ne pahasına olursa olsun İngiliz

tere'nin yanında savaşta direnmesi gerekiyordu. Bunun için de paraya ve silaha ihtiyaç vardı. İngilizler bu görevi casus Protopopov'a verdiler. O da ilk görüşmesini Fritz Warburg ile yaptı. Yahudi Warburg ailesi, hem ABD'de hem Almanya'da hem de İngiltere'de bankerlik (tefecilik) yapan çok zengin ve çok güçlü bir aşiret gibiydi. Fritz'in ağabeyi Max Warburg, Hamburg'da banka sahibiydi; kayınpederi Jacob Schiff, New York'un efsaneleşmiş bankacısı idi. Diğer kardeş Aby ise bilim adamı ve Siyonistlerin en gözde ajanıydı. Amerikan Merkez Bankasını, gerçekte Warburg ailesi reforme etmiş ve yönetmekteydi. İşte İngilizler Gizli Servis adına çalışan bu Fritz Warburg aracılığıyla girişimlerde bulunmuşlardı. Fritz'in sağladığı paranın ve silahın Rusya'ya intikali gerekiyordu ama erken bastırılan kış koşullarında bu mümkün olamamıştı. Rasputin ise ısrarla çan savaştan çekilmeye zorluyordu.

Bu dönemde Rasputin, sarayın çevresindeki İngiliz hayranı birçok soylunun da ayağına basıyordu. Bu işbirlikçi kesim de Rasputin'den hiç hoşnut değildi. Durmaksızın onun aleyhinde dedikodular çıkartıyor, cinsel fantezilerle örülü birçok sapıklığı ona atfediyorlardı.

Çarlık Rusyası'nda İngiliz istihbaratı tarafından kullanılan Rus soylularının en ünlüsü Prens Philip Yussupov'du. Prens Yussupov olağanüstü "güzel" bir erkekti ve homoseksüeldi. Ama hanedanlığının sürdürülmesi için, kendi isteği dışında evlendirilmişti. Oxford mezunu idi ve muhteşem bir sarayda yaşıyordu. Çok da zengindi. Geceleri kadın elbiseleri giyer ve verdiği davetlerde genç subaylarla gönlünü eğlendirirdi. Çevresi çok genişti. Bıçkın, sabıkalı, kavgacı ve belalı tipler de dâhil, toplumun en alt ve en üst kesimlerinden gelen yüzlerce tanıdığı vardı.

İngilizler başlarına bela olan Rasputin'i etkisizleştirmek ve yok etmek görevini işte bu "sapık prens"e havale etmişlerdi. Yussupov'un;

Rasputin'den hoşlanmadığını ama onun dillere destan olan cinsel gücünü öğrenmek istediğini de biliyorlardı. Yussupov, Rasputin'in homoseksüel ilişkilerden nefret ettiğini duymuştu; bu nedenle evinde kendisiyle tanışmak isteyen üç genç bakirenin onu beklediğini ve saraya gelirse çok memnun olacağını Rasputin'e iletti. Yussupov'un bu davetine "honey trap" (bal tuzağı) deniliyordu. Genç, çekici ve fettan kadınlar kullanılarak hazırlanan Bal Tuzağına düşen kişilerin sonu daima dramatik olmuştur. Bu kadınlara "swallow" denilirdi.

Rasputin belki de hayatında ilk kez, bakireler için değil ama Yussupov'un, Çar'ı savaştan çekilmeye ikna edebileceğini düşünerek saraya gitmeyi kabul etti. Ve gitti. Tarih 16 Ekim 1916.

Yussupov, kendi yazdığına göre bu dev adamı karşısında görünce, çok heyecanlanmıştı. Rasputin ile odada baş başa kalınca ne yapacağını şaşırmıştı. Rasputin ise bir koltuğa çökmüş ve olanca köylü (muzik) davranışıyla şarap istemişti. Yussupov ona çikolata ikram etmiş ama Rasputin yememişti.<sup>9</sup> Şarap gelmiş ve Rasputin içmeye başlamıştı.

Yussupov kendisine yardımcı olmaları için üç arkadaşını da odada gizlemişti. Onlardan aldığı sinyal üzerine, olanca cesaretini toplayıp Rasputin'e ateş etmişti. Ardından iki el daha ateş edilmişti. Bu tabancalan ateşleyenler de odadaki dostlanydı. Rasputin yere yüzüstü kapaklanmış ve öylece kalakalmıştı. Korkulannı yenen Yussupov ve arkadaşları onu sırtüstü çevirmek istemişler ama yerde hiç kan olmadığını hayretle görmüşlerdi. Rasputin'e üç mermi isabet ettiği hâlde hiç kan akmamıştı! Şaşkınlıktan ne yapacaklarını bilmeyen katiller yenisinden silahlannı ateşlemek üzereyken Rasputin yattığı yerden kalkmış ve üstlerine yürümüşü. Kendilerini odadan dışarı zor atan Yussupov ve

Daha sonra bu çikolataların zehirli olduğu ve Rasputin'in bunları yiyerek öldüğü öne sürülmüşü. Rasputin gerçekten de hiç tatlı yemeyen bir adamdı.

arkadaşları sarayın koridorlarında kaçışırken, silah seslerini duyan hizmetçiler odaya doğru koşmuşlar ve Rasputin'in dar merdivenlerden indikten sonra karla kaplı avluya çıktığını ve sallanarak ana giriş kapısına doğru ilerlediğini görmüşlerdi. Rasputin, üç mermi yarasına rağmen dışarıya kadar yürüyüp çıkmak üzereyken, kendisini izleyen hizmetçilerin verdikleri ifadelerle göre, birdenbire ensesine isabet eden bir kurşunla yere serilmiş ve ölmüşü.

Rasputin'i öldüren mermiyi kim sıkmıştı?

Bu esrarengiz kişinin kimliği hiçbir zaman bilinmemişti. Dünya kamuoyu Rasputin'i, Yussupov'un zehirleyerek ve vurarak öldürdüğünü öğrenmiş ve konu böylece kapanmıştı. 2005 yılında İngiliz hükümeti ve MI5 tarihinde ilk kez gizli arşivindeki Rasputin ile ilgili belgeleri beş İngiliz tarihçiye gösterme kararı aldı. Son mermi meselesiyle ilgili belgeler ise Andrew Cook'a verildi. Espiyonaj ve Kontr-I -.piyona] konulu.11 nda haklı bir ünü ol.ın bu tarihçi, Rusya'da ve İngiltere'de yaptığı araştırmalarda, Rasputin'i öldüren gerçek kişinin Yussupov değil, BIM'nin casusu Oswald Rayner ve Binbaşı Stephen Alley ıkıh'.1 olduğunu, tabancayı ise Rayner'in kullandığını, MI5'e 1916'da iletilmiş olan "top secret" belgelerden yola çıkarak açıkladı.

Oswald Rayner, (1888-1961) Yussupov ile Oxford'daki öğrencilik yıllarında tanışmıştı. Çok güzel Rusça konuşuyordu. İkinci Dünya Savaşı sırasında İspanya'da MI5'in bölge şefi olarak görev yapmıştı. Rayner'in çok dikkat çeken iri bir yüzüğü vardı. Ama hayatı boyunca bu yüzüğün sımnı hiç kimseyle paylaşmadı. Yüzük ölümünden sonra eşi tarafından saklandı ve bir süre sonra el değiştirdi. Yüzüğün adı belli olmayan yeni sahibi çok kısa bir açıklama gönderdi ilgililere:

*Oswald Rayner'in yüzüğü açılmış ve içinden bir mermi çıkmıştır. Ekteki notta bunun Rasputin'i öldüren mermi olduğu yazılıdır.*

Almanya, Çarlık Rusyası'na, İngilizlerin safından ayrılıp kendi safına katılması için "rüşvet" olarak İstanbul'u ve Polonya'nın bazı

bölgelerini teklif etmişti. Çar Nikola, Almanya'nın bu "ahlaksız" teklifini reddetmişti. Savaşın Almanya ve Osmanlı yenik çıktılar. Ama Alman gizli istihbaratı, Çar'dan çok acı bir intikam aldı. 1917 yılında mühürlü bir vagonla Rusya'ya gönderilen bir ajan büyük bir ihtilali başlattı ve Çar ailesini kurşuna dizdirdi. Bu Alman ajanı, iddialara göre, Vladimir İlyiç Ulyanov Lenin'di! Almanya'nın 1995'te yaptığı yan-resmî açıklama böyleydi ama acaba gerçek neydi?



**Giordano Bruno Katolik Kilisesi tarafından Türk casusu olarak suçlandı ve yakıldı.**



Bruno'yu ihbar eden Mocenigo Hanedanı'nın kurucusu Venedik Dodge'u.



Rasputin sanıldığı gibi cahil bir papaz değildi. Fotoğrafta onu (sağda) Rus Ortodoks Kilisesi'nin başı Piskopos Üiodor ve Piskopos Hermogen ile görüyorsunuz.



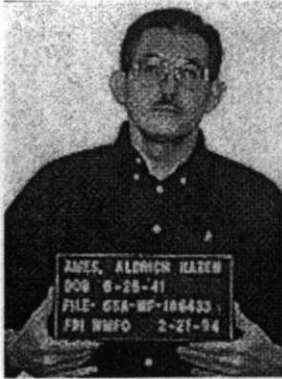
Kim Philby. İngiliz gizli istihbaratını çökerten KGB ajanı. İstanbul üzerinden Moskova'ya kaçırıldı.



Philby, Moskova'daki evinde.



Aldrich "Hazen" Ames. CIA üst düzey yönetici, 1963'te Ankara'da casustu. 1993'te Ankara'dan ABD'ye dönünce KGB ajanı olarak tutuklandı. Hâlen müebbet cezasını çekiyor.



Ames, duruşması sırasında.



Fred Haynes. 27 Mayıs 1960'da ABD istihbaratçısı Askerî Alaje. Türkes'li, Radyoevi'ne kendisinin götürdüğünü söylemişti. Kolanımı! oldu



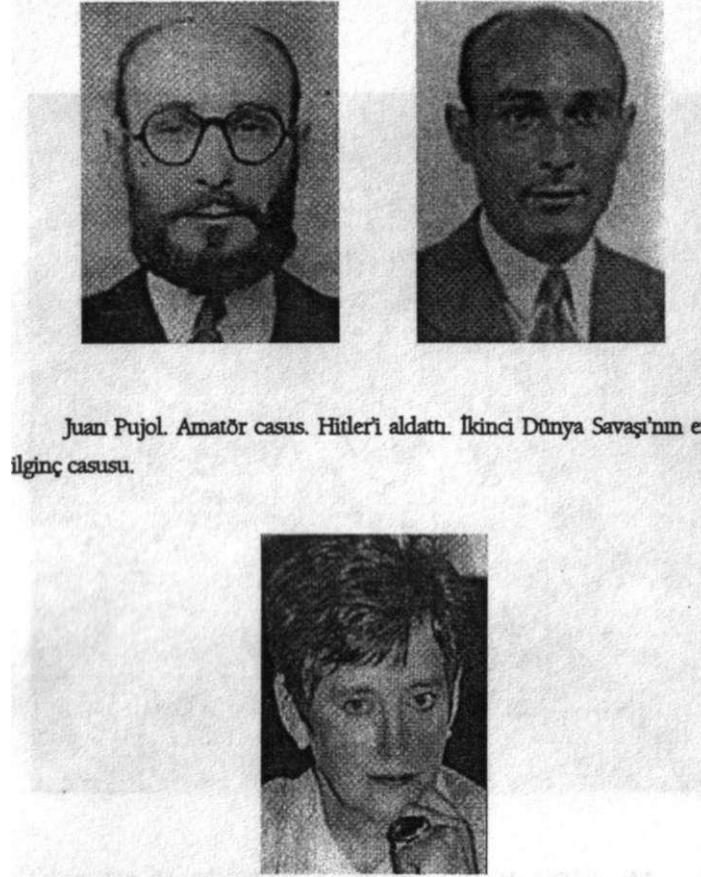
Haynes'in gençliği.



Sir Sydney Reilly. Gelmiş geçmiş en karizmatik casus. Türkiye'de de casusluk yapa. Lenin öldürecekti. James Bond onun yasanımdan kurgulandı.



Genç Reilly.



Juan Pujol. Amatör casus. Hitler'i aldattı. İkinci Dünya Savaşı'nın en ilginç casusu.

Stella "Yıldız" Reroigton. Ajan, dört yıl süreyle İngiltere'nin en gizli servisini yönetti. Emekli olunca moda devi Marks and Spencer'ın başına geçti. Şimdi roman yazar (2008).



Mandy Rice-Davies. Lord Profumo skandalında "Honey Trap" km. Türkiye'de de çok meşhur bir isim hâline gelmiştir. Şimdi 64 yaşında, anılarını yazıyor.



Claude Covassi İsviçreli ajan. Müslüman cemaatlerin içinden bilgi topluyordu.



Sir Peter Laurence, ingiliz Büyükelçi ve istihbaratçı. Kenan Evren'i, Yunanistan konusunda ikna etti. Ankara'da Türkçe konuşuyordu.





Vladimir Kryuchkov. KGB 'nin güçlü başkanı. Gorbaçov 'a karşı darbe düzenledi. 1988'de bir görüşme yapmıştım.



Aleksandr Feklisov. KGB'nin en güvenilir ajanı. Rosenbergleri ve Klaus Fuchs'u yönetti.



Ethel ve Julius Rosenberg. KGB ajanları. Birlikte idam edildiler.



Dr. Klaus Fuchs. KGB ajanı Rosenberg olayına kansü.





**Max Ervin Scheubner-Richter. Birinci Dünya Savaşı'nda Erzurum'daki Alman ajanı. Hitlerin dostuydu.**



**Dr. Frank Oisen. CIA ajanı. Biyolojik silah uzmanı. CIA tarafından öldürüldü.**



**Virginia Hail. Amerikalı casus. OSS Başkam Bili "Wild" Donovan'dan Üstün Hizmet Nişanı aldı. 1945. izmir'de vurularak yaralandı.**



**Virginia Hail ile ilgili Baltimore gazetesindeki haber, 1933.**



Lionel Buster Crabb. Ünlü kurbağa adam, ajan. James Bond ondan esinlenerek kurgulandı.



Oswald Rayner. Rasputin'i öldüren İngiliz ajanı. (1909)

CIA'nın kurduğu AKIN Binası. (Amerikan Kürt Enformasyon ağı).  
Washington DC. (2004)

• -/TALPA tA^  
;f BUILDING' I'

J»00

CIA tarafından kurdurulan ve tüm Kürt hareketinin yönetildiği  
merkezin bulunduğu bina. Türk istihbarat birimleri tespit edince yeri  
değiştirildi. PKICya talimatlar buradan gönderiliyordu. (2004)



İngiliz istihbarat lideri Alex Allan ölüm döşeginde. Doktorlar İngiltere'nin bir numaralı istihbaratçısına bir dizi testler uyguluyorlar, AUan'ın komaya girmesine sebep olan hastalığın ne olduğunu teşhis ermeye çalışıyorlar. (Son güncelleme, 5.30 pm BST 04/07/2008)

## İKİNCİ BÖLÜM: GIZLI MÜZELER

*"It is terrible to kili. But  
we will kili ourselves as  
well as others if need be."  
B. Brecht, "Die Massnahme"*

*"Öldürmek korkunçtur. Ama biz  
gerektiğinde kendimizi de  
başkalarını da öldüreceğiz."  
B. Brecht, "Die Massnahme (Önlem)"*

## 2. 1. MISTER CONSTANTINE

*"You live your life as i fit is real."*

*Leonard Cohen*

Sadece kişilere veya kurumlara özel (ait) müzeler mi olur sanıyorsunuz; dünyanın belli başlı gizli istihbarat örgütlerinin de müzeleri vardır. Bu örgütlerin kendilerinden daha gizli olan müzeleri, onların arşivleridir. Bu gizli müzelerin özel ve tüzel müzelerden farkı, bu arşivlerin kamuya açık olmaması, önüne gelenin ziyaret edememesi veya öğrencilerin, öğretmenlerinin başkanlığında bu müzeleri dolaşamaz olmalarıdır. Öyleyse nasıl müzelerdir bunlar diye sorulabilir. Doğrudur. Bu müze sözcüğü istihbaratçıların dünyasında "arşiv" yerine kullanılan bir jargon, bir deyimdir. Yoksa bunlar gerçekten de bilinen müzeler gibi değildir ama çok ilginçtir ki arşivci (archivist) denilen kişilerin denetiminde olan bu yapılar tam bir müze gibi hazırlanmış ve yönetilmektedir.

CIA'nın da böyle bir müzesi vardır. Daha doğrusu birçok arşivi vardır ama müze hâline getirilmiş iki bölümü bulunur. Burada İkinci Dünya Savaşı'nın sonuna ve CIA'nın kuruluşu aşamasına kadar sürdürülmüş olan gizli istihbaratın tüm bilgi, belge ve gereçleri saklanır. Bu müzeyi dolaşmak veya buradaki bilgilerden yararlanabilmek için çok meşakkatli bürokratik engeller zincirini kırmak gerekir. Bu izni verecek olan yetkililer başvuru sahiplerini en az iki nesil geriye

kadar araştırırlar. Hangi belgelerle, ne amaçla ve ne için ilgilenildiğini soruştururlar. Sonra da genellikle sudan bir gerekçe göstererek izin vermezler!

Müzelerdeki belgeler "dört artı x" diye tanımlanan bir yöntemle düzenlenmişlerdir. Birinci grup "confidential" (kişiye özel) bilgilerdir. Bunlar, tasarrufu kişilere bırakılmış olan ve başkasına devredilmesi veya okutulması yasaklanmış olan belgelerdir. İkinciler "secret" yani gizli belgelerdir ve çoğunlukla devletin çeşitli birimlerine iletilmiş gizli emirler ve/veya tamimler gibidir. Üçüncü gruptakiler "Top Secret" mührüyle damgalanmışlardır. Doğrudan doğruya ulusal güvenliği ilgilendiren "çok gizli" belgelerdir. Dördüncü gruptakiler "Most Secret" (En Gizli) kaydıyla hazırlanmış olan belgelerdir. Sadece beş veya yedi çok üst düzey yetkili tarafından okunabilen, çoğunlukla askerî bilgi ve sırları içeren, onlarla ilgili belgelerdir. Artı 'X' işaretli belgeler ise tam "classified" (dosya numaralı) olarak bilinen türdendirler ve üç grupta toplanmışlardır. Bunlardan tek 'X' işareti ile belirtilmiş olanlar genellikle üst düzey istihbaratçılarla ilgili, yine istihbarat birimleri tarafından hazırlanmış bilgi, belge, duyuru ve duyuruları içeren belgelerdir. 'XX' işaretli olanlar yabancı ülkelerdeki ajanlar ve casusları ilgilendiren, çok özel durumları anlatan belgelerdir. 'XXX' işareti ile nitelendirilmiş olanlar ise o ülke hesabına çalışan ve buna karşılık menfaat temin eden başka ülkelerdeki en üst düzey -başkan, başbakan, din adamı, kardinal hatta papa, general, bakan vd.- kişilerle ilgilidirler. Tüm bu belgeler özel şifreleme yöntemleriyle kodlandırılmışlardır ve her birinin muhatabı bellidir.

Bu belgelerden ilki, "confidential" olanlar, 15-20 yıl arası süreyle "görülemez" kaydını taşırlar. İkinci sıradaki "secret" belgeler en az 25 yıl görülemez kaydını taşır. Üçüncü sıradaki "top secret" belgeler en az 50 yıl süreyle yasaklanmıştır. Dördüncü sıradaki "most secret" belgeler 75 yıl kamudan gizlenecektir şeklinde bir işaret taşır. Çarpı

işareti taşıyanlar ise 100 yıl süreyle kamuya sunulamaz kaydıyla saklanırlar. Devlet dilediği zaman dilediği belgeleri özel izne tabi araştırmacıların emrine verir ya da vermez. Belgenin üzerindeki zaman sınırlamasını kaldırır ya da kaldırmaz, buna kendi karar verir. Bazen 100 yıllık belgeler bile henüz sırası gelmedi denilerek kamuya açıklanmazlar. Örneğin ünlü Mata Hari ile ilgili bilgi ve belgeler 100 yıllık yasaklama altındadır. Bu 100 yıl 2007'de dolduğu hâlde Fransız makamları bu belgeleri açıklamaya şimdilik yanaşmamışlardır. Mata Hari ile bağlantılı tüm bilgiler devletin açıkladığı kadardır. Bir de olayların içinde yer almış ya da tanıklık etmiş kişilerin 50 yıl sonra devletten bağımsızca açıkladıktan bilgiler ya da belgeler vardır, işte o kadar. Diğer önemli yazışmalar hâlen koruma altındadır.

CIA'nın müzelerinden biri Virginia'dadır. Ve kısaca "Kev" diye bilinir. Bu arşivde ikinci Dünya Savaşı'na kadar Amerika'nın yaşadığı gizli istihbarat savaşlarıyla ilgili birçok belge vardır. Ayrıca "College Park"ta (Washington DC) da bir müze vardır.

Buralarda "müzelik" olmayı başarmış casusların, ajanların, işbirlikçilerin, muhbirlerin, döneklerin, ajan provokatörlerin ve hainlerin tüm sicilleri, aldıkları paralar, attıkları imzalar yer alır. Yer alır ama tabii ki gösterilirse görürsünüz, yoksa mümkün değildir. Yine de istihbarat savaşlarında "olmaz" yoktur. Bu gizli müzelerden belge çıkartabilmek de zengin istihbarat dünyasında nicedir çok özel bir alandır. Belge kaçakçılığı günümüzde en yaygın olan casusluk faaliyetlerinden biridir. Özellikle Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri'nin dağılmasıyla KGB arşivleri bu casuslar tarafından talan edilmiştir. Şimdi de CIA'nın ve FBI'ın arşivleri hedef seçilmiştir. Bu kez de eski sosyalist blok ülkelerinin çok deneyimli eski ajanları bunların arşivlerinden bilgi ve belge "çıkartma" yarışmadır.

Daha önce fahişelerle casusların hayat yollarının sürekli kesiştiğini söylemiştim. Bu kadınlar bazen anavatanlarına ihanet etmişler

bazen de tam tersine vatanın ve devletin hizmetinde görevlerini yerine getirmişlerdir. İstihbarat dünyasında adları ünlenmiş bazı kadınlar vardır ama adları sadece istihbarat müzelerinde saklanan çok başarılı kadın casuslar da vardır. İleride bunlardan birini, İzmir'deki bir Amerikalı casusu tanıtacağım ama önce adı çok ünlü fakat casusluğu kuşkulu bir kadından Mata Hari'den kısaca söz edeyim.

Mata Hari (Malayca, Aydınlığın Gözü), 1876'da Frisya'da (Hollanda) dünyaya gelmişti. Gerçek adı Margaretha Griefje Zelle idi. Ailesi ile birlikte Uzak Doğu'ya gitmiş sonra da erken yaşta evlenerek Paris'e dönmüştü. Burada zamanla Uzak Doğu dansları yapan bir dansöz olarak ünlenmiş ve gece hayatının en ünlü kadınlarından olmuştu. 1907'den itibaren çeşitli ülkelerin en güçlü ve yetkili erkekleriyle yaşamış, kendi deyimiyle onlara "yataklannda eşlik" etmişti. Mata Hari'nin, Alman, İngiliz ve Fransız sevgilileri genellikle askerlerdi. Onun askerlere gösterdiği bu aşın ilgi, üç ülkenin Fransa'daki ajanlarının dikkatini çekmişti.

Birinci Dünya Savaşı sırasında Mata Hari, Paris'te tam anlamıyla "çılgın" bir hayat yaşamış ve bu çok masraflı yaşam tarzının hangi paralarla karşılandığını hiç kimse çözememişti. 1917 yılında İngilizlerin ünlü M15'inden gelen bir istihbaratı değerlendiren Fransız gizli istihbaratının başı Georges Ladoux, Alman ajanlarının Mata Hari'yi kullandıklarını öne sürerek onu tutuklamıştı. Hari'nin avukatı aynı zamanda onun sevgililerinden biriydi. Nedir ki Mata Hari, askerî mahkemeye çıkarıldığında avukatı, savunma yapacağına sessiz kalmayı, hatta müvekkilini ima yoluyla suçlar mahiyette beyan vermeyi yeğledi. Sonuçta Mata Hari, kurşuna dizilerek idama mahkûm edildi ve 13 Şubat 1917'de bir manga askerinin açtığı ateşle öldürüldü.

Mata Hari, askerlerin önüne getirildiğinde son derece sakindi. Öyle ki son bir cümle söylemek istediğini belirterek izin istemişti. Bu izin verilmiş ve Mata Hari "Evet, pahalı bir fahişeyim ama hain

değilim" demiş ve eklemişti: "Sevgili avukatım size öpücüklerimi yolluyorum ama bunlar sizin ve onun ölüm öpücükleri olacaktır." Mata Hari'nin ölüm öpücüklerinin muhataplarından birinin sevgilisi olan avukatı -idamda askerlerin arkasında duruyordu- olduğu kesindi ama "o" dediği kimdi, o sırada hiç kimse bunu bilmiyordu.

1919'da Birinci Dünya Savaşı bitmiş ve taraflar yaralarını sarmaya başlamışlardı. Fransa'da, Mata Hari ile ilgili casusluk iddiaları yeniden gündeme geldi. Basın bu konuyu diline doladı. Bazıları onun suçsuz yere idam edildiğini, diğerleri de "casus" olduğunu iddia ettiler. Tüm Fransız basını bir konuda fikir birliği etmişti. Savaş sırasında birçok Fransız, hazindir ki Almanların hesabına casusluk yapmıştı. Bu açıklamalar olayı, Mata Hari'den çıkarttı, gerçek Fransız hainleri acaba kimlerdi şeklinde bir tartışmaya dönüştürdü.

Fransız Genelkurmay Başkanlığı da bu konuda büyük zaaf gösterildiğini ve devletin içinden birilerinin Almanlar hesabına çalışarak çıkar ve para karşılığında, en gizli askerî planları sattığının anlaşıldığını duyurdu. Açık ve gizli yürütülen soruşturmaların sonunda bazı şaşırtıcı isimler belirlendi. Bunlar gerçekten de casusluk yapmış, para karşılığında vatanını satmış, birçok masum Fransız gencinin öldürülmesine sebep olmuşlardı. Ve bu hainleri yöneten kişilerin başında da Mata Hari'yi idama gönderen Georges Ladoux, yani gizli istihbaratın başındaki kişi vardı. Ladoux, askerî mahkemede yargılandı ve 1919'da aynı Mata Hari gibi duvann dibine getirilip kurşuna dizildi. Vatanını satan Ladoux, bir zamanlar koynunda tatlı saatler geçirdiği eski metresi Mata Hari kadar yürekli ve sakin olamamış, öldürülmemek için yalvarıp yakarmıştı. Avukat ise Hari'nin idamından hemen sonra Fransa'yı terk etti ve bir daha ondan hiç kimse haber alamadı, bazı söylentilerin dışında!

Fransız hükümeti, ilginçtir ki daha önce de belirttiğim gibi, Mata Hari ile ilgili bilgilere tam 100 yıllık bir yasak koydu. Eğer

Mata Hari, Fransız Gizli Servisi'nin ve Genelkurmay'ın iddia ettikleri gibi bir casus idiye en tehlikeli casuslar için bile 100 yıllık yasak uygulanmıyordu; ona niçin uygulanmıştır? Bu sorunun tersi de doğrudur. Mata Hari'nin hangi çok tehlikeli casusluk faaliyetini gerçekleştirdiği de meçhuldür. Alman Genelkurmayı adına "Oberquartiermeister III b" diye bilinen bölümde casusluk yaptığı iddiası, onun Frisyalı olduğu için mükemmel Almanca bilmesinden öteye geçmiyordu. Mahkeme gizli oturumlarla toplandığı ve yasaklama da sürdüğü için hangi belgelere dayandırılarak bu idam cezası kararının alındığı belli değildir. Belli olan günümüzde Mata Hari'nin RESMEN casusluk yaptığını kanıtlayan hiçbir bilginin ve somut belgenin olmayışdır. İddialar söylentilerden öteye geçmemiştir bu duruşmalarda. Belli olan ikinci husus ise Georges Ladoux'un kendi casusluk faaliyetlerini gizlemek için fahişe olarak nitelendirdiği Mata Hari'yi idama göndermiş olmasıdır. Romanlarda birçok erkek casus (Bond hariç) şu ünlü "Honey Trap'm" kurbanı olur ama gerçek hayatta çoğunlukla kadınlar deneyimli casuslar tarafından kullanılırlar ve kapana takılan onlar değil onlara "yataklık" eden kadınlar olur. Tabii istisnalar kaideyi bozmaz kuralına göre...

Günümüzde ünlü birçok edebiyatçı ve romancı, kadın casus temasını işlemiştir. Kitabın başında da anlattığım gibi casusluk ve fahişelik tarihin en eski meslekleri arasındadırlar. 7. yüzyılda Çin'de "Ti-Jen Chich" belki de ilk casus romanı yazarıdır. Onun casusluk ile ilgili yazdığı birçok metin 18. yüzyıl Avrupası'nda Frisyalı diplomat R. H. Van Gulik tarafından çevrilmiş ve "Dee Goong An" adıyla yayımlanmıştı. Avrupa'da ilk casusluk romanlarının esin kaynağı işte bu metinler olmuştur.

Edebiyatçı-romancı casuslar kuşağının ilk temsilcisi Daniel de Foe'dur. De Foe'nun kendisinden de ünlü romanı 1719'da yayımlanan Robinson Crusoe idi. Daniel de Foe, önce casus sonra edebiyatçı olan kuşağın ilk temsilcisidir. Radikalizmi savunan ve Kralcılara

karşı mücadele eden Jakobenleri izlemiş ve onların dağıtılmasında büyük katkısı olmuştur. Daha sonra yetişen Ian Fleming, Graham Greene, John Le Carré, Len Deighton önce casus sonra edebiyatçı olan yazarlardı. Ama en ilginç yazar, Manning Coles'tir. Birinci ve İkinci Dünya Savaşları sırasında tam kırk yıl süreyle istihbaratçılık, ajanlık ve casusluk yapmış olan bu kişi gerçekte bir ad altına saklanmış iki kişiden oluşmuştu. Bunlardan biri Henry Coles diğeri de Adelaide Frances Manning'di. Birincisi gerçek casus ikincisi ise ünlü bir kadın romancıydı.

Edebiyatçı casusların prensi ise hiç kuşkusuz Somerset Maugham'dır. Maugham 1915'te İngiliz Gizli Servisime alınmış ve Fransızca ve Almancayı ana dili kadar iyi bildiği için İsviçre'ye gönderilmişti. Maugham'ın ilk romanı "Of Human Bondage" o sıralarda yeni yayımlanmış ve tüm Avrupa'da okurların beğenisini kazanmıştı. İsviçre'de, Alman casuslarını izleyen Maugham daha sonra 1917'de Rusya'ya gönderildi ve burada Sir William Weisman'm ajanı olarak Kerenski ile temas sağladı. İngilizler için Rusya'nın savaşta kalması çok önemliydi. Maugham, Başbakan Kerenski'ye Bolşevik ve Almanci Leninist kadroya karşı destek sağladı. Kerenski, Batıların, Bolşeviklere karşı gizli bir ordu kurmaları gerektiğini Maugham'a bildirdi ve şifreli bir mektup yazarak kendisine verdi. Maugham bu mektupla İngiltere'ye döndü ama o sırada Bolşevik İhtilali gerçekleşti. Maugham'ın kod adı romanlarında sıkça kullandığı "Somerville" idi. Maugham kadar önemli görevler üstlenmiş olmasa da Eric Ambler de önemli bir istihbaratçıydı. Onun ünlü romanı "To Kül a Mocking Bird" gerçekte bir casusluk öyküsünün yorumudur. Casuslar âleminde "Mocking Bird" bir jargondur ve "çenesi düşük" anlamına gelir.

Mata Hari'nin idam edildiği ve Somerset Maugham'ın, Kerenski'nin mektubunu Majestelerinin Gizli Servisi'ne getirdiği günlerde, çok deneyimli ve çok ünlü bir casus, Rusya dosyası üzerinde çalışıyordu. Bu deneyimli, gözü kara ve serüvenci casus 1873 Odessa do-

ğumlu Yahudi asıllı Rus vatandaşı Salomón "Shlomo" Rosenblum'du. Casusluk yaşamı boyunca birçok ad ve kimlik değiştirmiş olan Rosenblum birçok ülke hesabına casusluk yapmış; güzel kadınlara, içkiye, kumara ve uyuşturucuya düşkün; bol para harcamayı seven, çok şık giyinene biriydi. Dünyanın birçok ülkesinde değişik adlarla tanınmıştı. Japonya'da gizli servis "Kem-peitai", onu Brezilya'da kullandığı Pedro Garcia adıyla fişle-mişti. İlginçtir ki Rosenblum birçok kadınla yaşamış ve bunlardan dördüyle resmî evlilikler yapmıştı. Ama evlendiği kadınlar da onu değişik adlarla tanımışlardı. Eşlerinden Margaret C. Thomas, Nadine Massimo ve Nelly Burton (ajandı ve adı Pepita Babadilla idi) için Rosenblum sırasıyla Kari Hahn, Pedro Garcia ve nihayet Sydney Reilly idi. Dünya onu bu son adıyla tanıdı. İngiliz gizli servisi tarafından verilen bu son adıyla "Sır" George Sydney Reilly 20. yüzyılın en ünlü, en gizemli ve en tehlikeli casusu olmak unvanını kazanmıştı. Hani filmlerde gözünü kırpmadan adam öldüren casuslar vardır ya Reilly onların gerçek hayattaki versiyonuydu. Ian Fleming ona hayrandı. James Bond'u yaratırken yaralandığı üçüncü kişi -özellikle kumar oynayan papyonlu Bond- işte bu gerçek casus Reilly idi.

Bu adı kendisine İngiliz MI6 vermişti ama daha önce ilişkide olduğu MI 5 onun için "istenilmeyen şahsiyet" diye gizli (secret) bir rapor yazmıştı. 1919'da Albay W. H. Courtenay, onun hakkında Alman casusu olabilir, üstelik çok eşli bir şahıs diyerek Genelkurmay Başkanlığı'na andıç geçmişti. Buna rağmen Reilly, MI6'da olağanüstü görevleri yerine getirmişti. Örneğin 1909'da, o dönem hakkında çok söz edilen zenginlerden William Knox d'Archy'nin ünlü Rothschild ile girdiği "petrol" savaşında, d'Archy'yi etkisizleştirmek için gizli servis onu Fransa'ya yolladı. Reilly burada Katolik papaz kıyafetine büründü ve bu kimlikle d'Archy'nin yatına girdi. Sonuçta petrol Rothschild'e geçti ve d'Archy kaybetti. Onu özellikle Osmanlı'nın petrol yataklarını -Irak, Suriye ve Musul'daki- almaktan caydıran kişi Reilly olmuştu.

Sydney Reilly, Osmanlı gizli istihbarat tarihinde çok önemli bir yere sahiptir ama bundan hiç söz edilmez nedense. Reilly'nin kod adı "SIT'di. Almanlar onu Sigismund, Siyonistler ise Hirsch adıyla tanıyorlardı. Reilly'nin Avrupa ve Osmanlı'daki adı ise "Mister Constantine"di. Büyük tüccar Constantine, Osmanlı vatandaşı bir Rum'du. Yunanistan'da da bu şekilde tanınmıştı.

Reilly serüvenlerle dolu yaşamına iki İtalyan anarşistin boğazlarını kesip, taşıdıkları paraları çalarak başlamıştı. Daha sonra İngiltere'ye geçmiş ve burada çok dindar bir Hristiyan ailesi olan Callaghanlarla iş ilişkisi kurmuştu. Daha sonra patronunun karısı Margareth'i, deyim yerindeyse "zimmetine" geçirmiş ve eşini de dualanna daha iyi devam edebilmesi için zehirleyerek öbür dünyaya göndermişti. Eşinin ölümünü sahte gözyaşlarıyla anan Margareth, bir süre sonra eşinin eceliyle öldüğüne dair ölüm belgesini imzalayan Dr. T. W. Andrew ile evlenmişti. İlginçtir ki belgeyi imzalayan ve cenazenin kaldırılmasına izin veren bu doktorun hiçbir tıp kurumunda adı, eğitim ve meslek kaydı yoktu; olamazdı da çünkü sahte doktor, Sydney Reilly'den başkası değildi. Reilly yeni evlendiği eşi sayesinde hem çok zengin olmuş hem de İngiliz sosyetesine katılmıştı.

1901'de Kafkas petrolü için İstanbul'a gelen Reilly daha sonra Port Said'e gitmiş ve oradan Çin'e ve Japonya'ya ulaşmıştı. Japon-Rus Savaşı sırasında Yahudi ortağı Moses Akimovich Ginsburg'la birlikte büyük bir servet edinmiş ve bu paraları, kumarhanelerde, gece kulüplerinde ve lüks yaşamda yitirmişti. Yaşamı boyunca defalarca milyon dolarlar kazanmış ve hepsini de yiyip bitirmişti. Çin'deyken casusluğu, iş adamlığı ile birlikte yürütmüş ve ünlü Basil Zaharov'dan silah satıcılığının sırlarını öğrenmek için ona gizli Rus planlarını vermişti.<sup>10</sup>

Zaharov da Osmanlı vatandaşıydı. Bir zamanlar (1880) Pera'da kapıcılık ve ayak oğlanlığı ( . . . . . ) yapmıştı.



Reilly, Birinci Dünya Savaşı sırasında Almanya'da ünlü Krupp fabrikalarında ustabaşı giysileri ile uzun süre casusluk yapmış ama hiç yakalanmamıştı.

Reilly, Almanya'da bulunduğu sırada Osmanlı-Alman ittifakı oluşmuş, Osmanlı ordusu neredeyse Alman Genelkurmayı tarafından yönlendirilir hâle gelmişti. Reilly işte bu dönemde, 1912'de, MI5'in ilk direktörü William Melville (ünlü "M") tarafından özel bir görevle İstanbul'a gönderilmişti. Reilly'nin görevi, Osmanlı'nın, Alman "Blohm und Voss" firmasıyla gizli olarak yürüttüğü "gemi" siparişlerini öğrenmek ve bunları sabote etmektir. Mister Constantine, İttihat ve Terakki'nin içinden kendine yardakçılar buldu ve ünlü Yavuz ve Midilli kruvazörlerinin tesliminin gecikmesini ve dolayısı ile Osmanlı'nın başının belaya girmesini hazırlayan kişilerden biri belki de en önemlisi oldu. Savaşın başladığı 1914 yılında Reilly görevini tamamlamış olarak Londra'ya döndü. 1910-1914 yıllarında Osmanlı Devleti'nde Gerard Lowther, İngiltere Büyükelçisi olarak görev yapıyordu. Bu büyükelçi, İttihat ve Terakki üyelerinin çoğunun Selanikli bir mühtedi (dönme) olduklarını bildiği için bunları **Siyonist** olarak niteliyordu. 1910 yılında Kraliyet gizli servislerine yolladığı bir kriptoda Türk asıllı **Yahudi-siyonistlerin, Alman İmparatoru Wilhelm'in "maaşlı" ajanları oldukları yazmış ve bunlara karşı önlemler alınmasını istemişti.**

Sydney Reilly için casusluk meslek olmaktan öte tutkulu bir bağımlılıktır. Gerekli zaman kadın elemanlar kullanır, gerektiğinde gözünü kırpmadan adam öldürebilirdi. Üç kadın ajanı vardı. Bunlar birbirinden fetan, baş döndürücü kadınlardı. Reilly bu ajanları aracılığıyla gözüne kestirdiği her yetkiliyi elde edebilmişti.

Reilly'nin bağlı olduğu MI5 gerçekte MOT adıyla kurulmuştu (1898). Daha sonra buna "MI-R Section" adıyla yeni bir bölüm eklenmiş ve bu da MI6 olarak kodlanmış ve günümüze kadar gelmiştir. 1916'da MI5 gizli bir bölüm daha açtı. Bu bölümün kodu PMS-2 idi

ve görevi de işçi hareketlerini izlemek ve Almanların aleyhinde propagandayı yönetmektir. Bu bölüm Lloyd George'un, Alman casusları tarafından öldürüleceği şeklinde haberler yaptırıp, basında yayımlatıyordu.

İngiltere'nin bu iki gizli istihbarat örgütü yaklaşık 100 yıl süreye kadın elemanları başarıyla kullandılar. İlk kez 1992'de "Stella" (Yıldız) Rimmington adlı bir kadın ajan bu örgütün başkanlığına kadar yükseldi. 1992-1996 yılları arasında dünyanın en gizli istihbarat örgütlerinden biri olan MI 5 bu kadın istihbaratçı tarafından yönetildi. Hindistan'da çalışmaya gittiği sırada örgütün alt birimlerine "sekreter" olarak işe alınan Stella, eşinden boşandıktan sonra örgüt içinde hızla yükseldi. 1991'de Sovyetler Birliği'ne giderek KGB'nin dağıtılması konusunda görüşmeler yapan İngiliz istihbaratçıları arasındaydı. Güzel ve çekici bir kadın olan Stella Rimmington, büyük taşı vırı. İkinci takmaya meraklı çok ilginç bir kişiliktir. KGB onun yüzüklerinde istihbaratla ilgili büyük sırlar olduğunu düşünmüştü. Stella Rimmington hâlen İngiltere'de yaşamakta ve kendi deneyimlerinden yola çıkarak romanlar yazmaktadır. Onun romanlarındaki kadın casuslar ise "yatak"la beraber, o görevin dışında da başarılı olabilen sanal kişiliklerdir. Stella Rimmington, MI5'in başına geçtiği zaman bu gizli örgütün çalışanları arasındaki parolası, Yazar Samuel Beckett'in ünlü romanından alınmış olan "Godot" idi. Şifre ise "Godot is not coming/Godot gelmiyor" idi. MI5'in kısaca "G" diye bilinen bölümü uluslararası terörizm ile "T" diye bilinen bölümü İrlanda terörü (IRA) ile ve "C" diye bilinen bölümü ise devlet yetkililerinin faaliyetleri, ilişkileri ve geçmişleriyle ilgili idi. MI5, IRA'nın yeraltı faaliyetlerini izlemek için sayısız ajan kullanmış ve bunları "mole" (köstebek) olarak yetiştirmişti. Bunlardan keskin IRA militanı diye tanınan Roy McShane, gerçekte MI5'in ajanıydı. Görevi Sinn Féin lideri Katolik Garry Adams'ı izlemektir. McShane, Adams'ın yanına, Rimmington tarafından şoför olarak sokulmuştu.

Servisteki görevinden 1987'de emekliye ayrılan bir başka ajan ise ünlü işçi Partisi lideri Harold Wilson için 1965'te gizli bir plan yaptıklarını ve servis olarak Başbakan Wilson'u rezil edecek bir "honey trap" kurduklarını açıkladı. Bu ajan Peter Wright'ti ve Wilson hükümeti bir kadın aracılığı ile düşürülecek ve iktidara aşırı sağcılar geçirilecekti. Diğer bir anlatımla MI5 ve MI6 sadece düşman hedeflerine değil, doğrudan doğruya kendi başbakanına bile tuzak kurabilen bir örgüttü.

İngiliz ve İrlandalı gizli servislerin kendi aralarındaki çekişmeler bazen en üst düzeyde yöneticilerin öldürülmelerine kadar varmıştır. Bu olaylardan biri Airt Neave cinayetidir.

Neave, 1916'da zengin bir üst sınıf ailesinin çocuğu olarak, dünyaya gelmişti. Oxford'da eğitim görmüş ve 1938'de avukat olmuştur. 1940'da Fransa'da Almanlara esir düşmüş, 1942'de kamptan kaçmayı başarmıştı. Bu kaçış olayından sonra MI9 adıyla bilinen, gizli istihbarat birimine alınmış ve aynı yılın sonunda "900 Room" diye bilinen en gizli bölümün başına getirilmişti. Savaşın sona milletvekili seçilen Neave, hep gizli örgütlerle uğraşmış ve aşırı sağcı gruplarla teması olmuştu. 1960'larda Atom Enerjisi Araştırma Merkezi'nde görev yapmış, 1970'lerde de IRA ile çatışmaya girmişti.

Airt Neave, milletvekili ve güçlü bir siyasetçi olmasına rağmen ruhen asker doğmuş biriydi. Çok radikal ve sert uygulamalardan yana oy kullanmış ve 1975'te ünlü Thatcher hükümetinde çok önemli bir rol almıştı.

Neave bu dönemde MI5'teki en önemli siyasetçiydi. Ama onun bu gizli görevini sadece Başbakan Thatcher biliyordu. Neave, IRA'ya karşı çok sert önlemler alarak birçok üyeyi tutuklattı. Bunun intikamını almak isteyen INLA (İrlanda Ulusal Kurtuluş Ordusu) 30 Mart 1979 tarihinde bombalı bir saldırı düzenledi ve Neave arabasında öldürüldü. Neave'nin gerçek gücü işte bu olaydan soma ortaya çıktı. En

güçlü iki paramiliter grup, SAS (Hava Kuvvetleri'nin Gizli Operasyon Kolu) ve UDA (Ulster Koruma Gücü) MLA'nın neredeyse tüm liderlerini öldürdüler. Ama bütün bu cinayetler örtbas edildi ve İngiltere'de "Demokrasi" böylelikle yara almadı!

Sydney Reilly'nin döneminde MI5, gerçekte, SSB (Secret Service Bureau) olarak tanınmıştı. Kurulduğundan beri kadın eleman kullanan MI5, 1963'te patlak veren ünlü Profumo skandalında başrolde yer aldı.

John Profumo 1963 yılında Mac Millan hükümetinin en güvenilir bakanlarından biriydi. Özellikle Sovyet tehdidi diye tanıtılan istihbarat ona iletilirdi. Lorddu ve Kraliçe ile akrabaydı. Hatta olağanüstü gelişmeler yaşansa, tahta bile çıkabilecek kadar soyluydu. Ama soyluluk "honey trap"a düşmekten onu kurtaramadı. Profumo 1940'ta İngiltere tarihinin en genç milletvekili olarak seçildiğinde henüz 25 yaşındaydı ve bir süre sonra herkesin "rüyalannın kadını" diye hayran olduğu aktris Valeria Hobson'la evlenmişti. Kariyerinin doruk noktasındayken Christine Keeler ve Mandy Rice-Davies adlı iki genç fahişenin kullanıldığı tuzığa düştü. Keeler, o sırada KGB'nin en gözde elemanlarından Eugene Ivanov'un sevgilisi ve "asset'i (yatırım) idi. 1961-1962 döneminde Keeler ve Mandy, tam dokuz ay süreyle Profumo ile birlikte olmuşlardı. Bu dönem içinde Keler, Profumo'nun yatak odasından çaldığı evrakları Ivanov'a iletmışti. Sonuçta skandal ortaya çıktı ve Profumo istifa etti. Onu kızlarla tanıştıran Stephen Ward adlı kadın satıcısı intihar (!) ediverdi. Olay kapatıldı. Profumo sonraki yaşamında sadece hayır işleriyle uğraştı ve 2006'da 91 yaşındayken öldü. Mandy Rice - Davies ise birkaç evlilik yaptıktan sonra, zengin eşlerinden gelen paralarla Bahama'daki malikânesinde yaşıyor. Günümüzde 63 yaşında olan Davies, takma adlarla casus romanları yazıyor ve iş dünyasında ve de sosyete de yer alıyor.

İngiliz istihbarat dünyasında "M" harfi ile başlayan gerçekte yedi

bölüm vardır ama sayısal olarak son bölüm MI9'dur. Çeşidi sabotajlar düzenleyen "MI9", "derin devlet" diye anılan bölümdü. Sonraki bölümde bu gizli örgütün karıştığı ünlü bir cinayeti anlatacağım. İstihbarat örgütleri dizininde MI6 ve MI4 nedense işlevleri nedeni ile atlanan bölümlerdir, dolayısı ile bunlarla birlikte gerçek istihbarat örgütü sayısı dokuzdur. MI4'ün, Kraliçe'nin -Saray'ın- özel istihbaratı olduğu, MIö'nün ise iş dünyasının ve basınını yönlendiricisi olduğu sır gibi saklanır ve her zaman varlıkları reddedilir.

\* \* \*

1917 Bolşevik İhtilali'nden hemen sonra Politbüro, Çarlık döneminin gizli servisi Ochrana'yı ilga etti ve yerine Batılıların "Cheka" Rusların ise "Vecheka" (kısaca Y. K.) dedikleri örgütü kurdu. Cheka, açılımı itibarıyla, "Tüm Rusya Karşı Devrim, Baskı ve Sabotajları Araştırmacı Olağanüstü Komisyonu" demekti. Lenin, bu gizli komisyonun başına Polonyalı Katolik Felix Edmundovich Dzerzhinski'yi getirmişti. Bu örgüt 1922'de GPU, daha sonra OGPU, 1934'te NKVD (People's Commission for Internal Affairs) adını aldı ve kısaca "Halk Komiserliği" diye tanındı. 1953'te ünlü istihbaratçı Lavrenty Beria, NKVD içindeki iki ana birimi MVD ve MGB'yi birleştirerek KGB'yi oluşturdu. KGB (Komitet Gosudarstvennoy Bezopasnosti / Devlet Güvenlik Komitesi) 1954'ten 1991 'e (6 Kasım) kadar sürdü. Günümüzde ise bu örgütün adı FSB (Federalnaya Sluzhaba Bezopasnosti) olarak bilinmektedir.<sup>11</sup> KGB de İngiliz modeli gibi dokuz bölümlüydü.

Cheka, 1919'da Batılı hükümetleri aldatmak (deception) ve Bolşeviklere yönelik baskıları (başta ekonomik) kırmak için "TRUST" adlı bir örgüt kurmuştu. Bu örgütün görevi, Bolşevikleri kötülemek ve Sovyetler Birliği'nde Çarlık rejimini geri getirmek olarak

<sup>11</sup> KGB'nin mimarı Beria, daha sonra Stalin tarafından "casuslukla" suçlanarak kurşuna dizilmiştir.

gösterilmişti. Felix Dzerzhinski bu "Deception" planında öylesine başarılı oldu ki İngiltere, Fransa ve Amerika bu örgüte büyük paralar aktarmaya başladılar. İstihbaratçılık tarihinde "front" diye bilinen "paravan" örgütlerin en başarılısı da TRUST oldu. Bu örgüte güvenen ve daha önce Fransa, Türkiye ve Almanya'ya sığınmış olan birçok aristokrat, "Çarlık rejiminin geri geleceğini" sanarak Rusya'ya geri döndüler ve tabii hepsi kurşuna dizildiler.

Oysa aynı dönemde Rusya'dan kaçmayarak mücadele etmeyi seçen soylular, General Boris Sevinkov başkanlığında UDF (Anayurdu Kurtarma Komitesi) adlı gizli bir örgüt kurmuşlardı. Dzerzhinski, bu gizli örgütü bizzat Lenin'in "deception" amacıyla kurduğu yalanını Batılı casuslara yutturdu. Dolayısı ile Batılı güçler UDF'yi desteklediler ve çökmesini sağladılar. Ayrıca buna bağlı ROUS diye bilinen silahlı örgütün üyelerinin de yakalanarak Cheka'ya teslim edilmelerinde aracı oldular. Böylece yüzlerce ROUS üyesi idam edildi.

Sydney Reilly 1923'te TRUST örgütünün Batılıları şaşırtmak için bizzat Dzerzhinski tarafından kurulduğunu fark etti. O dönemde "Gadfly" (atsineği, tacizci) kod adını kullanan Reilly, gizlice Rusya'ya girdi. Yeni bir ayaklanma başlatmak için birçok adam toplayarak, örgütlendi. Reilly ilk etapta Lenin'in öldürülmesini düşündü. Daha önce bu planı denemiş ama başarılı olamamıştı. Fanya Kaplan adlı Yahudi asıllı bir kadın, 30 Ağustos 1918'de Lenin'e tabancayla ateş etmiş ama öldürememişti. Lenin aldığı bu yaralann bir türlü iyileşmemesi sonucunda olaydan altı yıl sonra ölmüştü. Reilly' nin, Kaplan'ı yönlendiren geri plandaki kişi olduğu Sovyet yetkililerince belirtilmişti.

Sydney Reilly, 1925'te Finli bir tüccara ait pasaportla Rusya'ya bir kez daha kaçak olarak girdi. Bu kez adı Sternberg olmuştu. Burada Reilly'i, TRUST ve Cheka adına çalışan ama MI6 tarafından kullanıldığı sanılan bir ajan karşıladı ve ona TRUST'un üst kademe-

sinin Moskova'da bulunduğunu ve temizlik hareketine buradan başlamak gerektiğini söyledi. Reilly bu çift taraflı ajana inandı ama son anda tuzağa düşürüldüğünü anladı. Yeniden Finlandiya'ya kaçmak isterken bir ihbar sonucu üç kaçakçıyla birlikte Cheka'nın eline düştü. Kaçakçılar öldürüldüler ve Reilly sorgucularına teslim edildi. Bundan sonrası meçhuldür. İngiliz hükümetinin ısrar sonucunda Sovyetler, 1927'de bir açıklama yaptılar ve Reilly'nin Eylül 1925'te tutuklandığını resmen açıkladılar.

Bunun dışında Sovyetler'den hiçbir açıklama gelmedi ama İngiliz istihbaratına göre 5 Kasım 1925'te Stalin'in emri ile Cheka'nın kurucusu Dzerjhinski'nin cellatlarının kurşunlarıyla öldürüldü. O sırada eşi olan Pepita ise kocasının kaçtığını ve artık casusluğu bırakarak Amerika'da izini kaybettirdiğini öne sürdü ama bu açıklama sadece bir iddiası olarak kaldı.

Sorgusu sırasında Reilly sadece siyasal konuşmalar yaptı ve casuslukla ilgili kendi faaliyetlerinden hiç söz etmedi. Ama ısrarla bir cümleyi vurguladı. Reilly bir dönem kendisini Cheka adına çalışan bir Rus casusu olarak tanıtmıştı. Reilly bu nedenle Cheka'nın "modus operendi"sini biliyordu. Kendisini sorgulayanların sözlerini hiç değiştirmeden doğrudan doğruya Dzerjhinski'ye ve Stalin'e aktaracaklarının farkındaydı. Reilly şöyle konuşmuştu: Ben 1915'te Alman istihbaratı için çalışıyordum. Zürich'te yaşayan Rus vatandaşı bir Alman casusuyla tanıştım. Adı Vladimir tlyiç Ulyanov Lenin'di.

Bu sözler herhalde Stalin'e iletilmişti. Reilly'nin İngilizlere göre öldürülmesinden tam sekiz ay sonra Stalin ve Dzerjhinski arasında çok şiddetli bir tartışma yaşandı. Tartışma Lenin ile ilgiliydi. Ve o odadan henüz 48 yaşında olan Dzerjhinski'nin cesedi çıktı. Tarih 20 Temmuz 1926'ydı. Sovyetler, "yoldaş" Dzerjhinski'nin geçirdiği bir kalp krizi sonucu öldüğünü açıkladılar. Stalin yoldaş çok üzgündü! Onun için bu ünlü istihbaratçının adını bir meydana verdi ve

heykelini diktirdi. 1991'de o meydanda kırılarak parçalanan ilk heykel onunki oldu.

Sydney Reilly, casusluk yaşamı süresince en az yedi kez (bilinen) ad, kimlik ve kişilik değiştirdi. En az altı ülke hesabına ve/veya onlara karşı istihbarat faaliyetine katıldı ama çok ilginçtir ki "inançsız" bir Yahudi olmasına rağmen, özellikle 1900-1925 yılları arasında çok ivme kazanmış olan Yahudi milliyetçiliği sayılan "Siyonizm"e hiç bulaşmadı. Bu konuda bir tek söz dahi etmemiş olması, belki de onun en tuhaf karşılanması gereken tarafıdır.

Reilly'nin, daha önce de belirttiğim gibi pek çok güzel kadınla ilişkisi olmuştu. Resmî belgelere göre hiçbir eşinden çocuk yapmamıştır. Gayrimeşru (evlilik dışı) bir veya daha fazla çocuğu olup olmadığı bilinmiyor. Bilinen 1956-1960 yılları arasında Diyarbakır'da S. Reilly adlı bir İngiliz'in yaşadığı ve Kürtçülük olaylarına karıştığı gerekçesiyle 1960'ta Türkiye'den ayrılmak zorunda kaldığıdır. Bu Reilly'nin, Sydney Reilly ile bağlantısı var mıydı belli değildir ama genç Reilly ünlü casusun, fizyonomisi itibarıyla, karbon kopyası gibiydi.

## 2. 2. THE MINARET

*"Batı'da komünizm olmayacak, aşır geçecek onu... Tarihin bu  
ürkütücü kitabının son sayfaları bugünlerde yazılıp bitti. "*

*Papa 2. Jean Paul, 17 Mayıs, 1981*

İngiltereVe Fransa dünya espiyonaj (casusluk) faaliyetlerini ilk kez örgütlü ve kurumsal olarak yaratan ve yöneten ülkelerdir. İngiltere 135Tde ilk "Kral'a ve Vatan'a ihanet" yasasını çıkartmıştır. Bu yasa henüz casusluk suçunu kapsamıyordu, sadece Kral'a "ihanet" dikkate alınıyordu. İskoçların efsanevi Kraliçesi Mary, bu yasa nedeniyle idam edilmişti. İngiltere'de casusluk suçlamasıyla idam edilen ilk soylular "Richard, Earl of Cambridge", "Henry Lord Masham" ve "Sir Thomas Grey"di. Bu üç soylu 1415'te İngiltere Kralı V. Henry'nin sırlarını onun baş düşmanı Fransa'ya satmaktan suçlu bulunmuşlardı.

Fransa ile İngiltere arasındaki casuslar savaşında Kral IV. Henry, Fransa'da ilk kurumsal casusluk örgütünü kurduğunda yıl 1590'dı. Fransa Kralı'mn buluşu olan "Cabinet Noir" (Kara Oda) adlı bu kuruluş özellikle gönderilen mektupların açılıp okunduğu ve bazen de yanıltıcı mektupların yollandığı bölümdü. Sorgulamalar da bu odada yapılıyordu.

İngiltere'de ise ilk resmî örgütlenme 1570'te yapılmıştı ve Papa V. Pius, Kraliçe I. Elizabeth'i "afroz" edince Papalığın casuslarına

karşı bir örgüt kurulmasına karar verilmişti. Bu örgütü Sir Francis Walsingham kurdu. İlk casusluk ödeneği onun döneminde ayrıldı ve ilk "rüşvet" de onun "döneminde verildi. Walsingham'm kurduğu casusluk örgütünden en çok "Rüşvet" alan kişi bir kardinaldi. Alessandro Albani (1692-1779) bu rüşvetlerle casusluk yapmış ve büyük bir servet edinmişti.

Walsingham'm gizli çalışmalarında en büyük destekçisi günümüzde İngiltere'nin Ulusal Şairi olarak tanıtılan şair ve tiyatro yazar Christopher Marlowe'du. Marlowe önce casus sonra şair bir adamdı. Papanın askerleri cizvitlerle ve diğer din adamlarıyla o uğraşmış, Katolik Kilisesi'nin küçük İngiltere Krallığı üzerindeki gizli oyunlarının bozulmasını o sağlamıştı. Kraliçe Elizabeth'in çılgın babası 8. Henry döneminde ise ünlü ütöplast Thomas Moore, papanın hesabına çalışan bir edebiyatçıydı ve 1351'de çıkartılmış olan yasa onun için de işletilmiş ve idam edilmişti.

17. yüzyılda İngiltere'de Oliver Cromwell istihbarata "Secret Man" (gizli adam) kavramını soktu. Bu "gizli adam" onun yardımcısı ve casusu idi ama bir kişi değil, birçok casus sadece "bir" gizli adam olarak gösteriliyordu.

Nedir ki İngiliz Gizli İstihbaratı'nın ilk bilimsel örgütlenmesini yapan kişi ne bir siyasetçi ne de bir soyluydu. Bu kişi romancı Daniel Defoe idi. Daha önce de anlattığım gibi, Defoe, 1703'ten itibaren, tahtını yitirmiş olan II. James'in radikal taraftarlarınm tahtı yeniden ele geçirmek için yaptıkları açık ve gizli tüm komploları önceden haber almış ve Jacobit diye bilinen bu grubun tüm önderlerini ya tutuklatmış ya da öldürmüştü. İlginçtir 1960'da Komünist Romanya, Defoe için hatıra pulu çıkartmıştı.<sup>12</sup>

<sup>12</sup> Daniel Defoe, Osmanlı egemenliği altında yaşamış olan bir Romanyalı ailenin üyesiydi. Geçmiş itibarıyla, bir anlamda Osmanlı sayılmıştır. Ailesinin aralan İngiltere'ye, Romanya'dan göç etmişlerdi.

İngiltere'de gizli istihbarat için ilk "Örtülü Ödenek" (Secret Money) 1782'de ayrılmış ve bununla Krallığın Güvenliği'nin sağlanmasına çalışılmıştır. Yine bu dönemde ilk kez potansiyel casus kavramı ortaya çıkmış ve servetini ve unvanını yitiren bazı soyluların Fransa hesabına casusluk yapabilecekleri düşünülerek onlara bu örtülü ödenekten ödemeler yapılarak casus olmaları engellenmiştir.

İngiltere'nin, Boer Savaşı'ndan (1899-1902) sonra ilk çağdaş casusluk örgütlerini ustalıkla kullandığı görülür. İngiltere'yi Birinci veya İkinci Dünya Savaşlarından yenilmekten kurtaran gizli güç gerçekte ordusu değil, Krallığın yeraltından yürüttüğü müthiş istihbarat ve casusluk savaşıydı. Bir bakıma İngiltere'nin kaderini casusları çizmişlerdir. Bu casuslar sadece askeri ve siyasi alanlarda değil, ticarete, sanayide, eğitimde ve din alanında inanılmaz istihbarat başarılarına imza atmışlardır.

İlk "crypto" casusluk sistemini ise 1595'te Fransa başlattı. İlk şifreli ve kodlandırılmış casusluk faaliyetleri, Occult ilimlerinden ve Kabbala'dan yararlanılarak Fransa'da cizvit papaz-casusları tarafından gerçekleştirilmiştir. O dönemde -ve günümüzde- Katolik Kilisesi ve onun tarikatları her türlü casusluk faaliyetlerinin en yoğun yaşandığı kurumlar olmuşlardır. Benzer şekilde İngiltere'de de ünlü Occultist ve Hermetist John Dee, I. Elizabeth döneminde (16. yüzyıl) ilk şifreli haritaları oluşturmuştu. Günümüzde kullanılan "Britain" sözcüğünü yaratan da odur. İngiltere için "Great Britain" diyerek sınırlarını genişletebileceğim" Kraliçe'ye anlatmış ve Galler, İskoçya ve İrlanda'nın da bu kavramın içinde yer aldıklarını öne sürerek buraların İngiliz tahtına geçmesi için yolu açmıştı.

İlk bölümde anlattığım gibi, Fransa baş düşmanı İngiltere'ye karşı Amerikan Bağımsızlık Savaşı taraftarlarını ve Washington'u desteklemişti. Bu dönemde Benjamin Franklin bu casusluk faaliyetlerini yönetmişti ama o dönemin en ilginç casusu şövalye ve mason

üstadı Charles Geneviève Louis d'Eon adlı bir kişiydi. Fransa Kralı XV. Louis'in özel ajanı olan bu şövalye, casusluk faaliyetlerini kadın kılığında sürdürmüş ve kadın olmadığı hiç kimse tarafından anlaşılamamıştı. 17. yüzyıl Fransası'nda en ilginç casuslardan biri de "Baron L" kod adıyla belgelere geçmiş olan kişiydi ama bu casusun gerçek kimliği hiçbir zaman açıklanmamıştı. Casus Baron L'nin faaliyet alanı Osmanlı Sarayı idi. Çok uzun yıllar İstanbul'da yaşamış ve gizlice saraya ve hatta hareme girerek bilgi toplamıştı.

Fransa'da ilk merkezî casusluk örgütünü Napolyon Bonapart kurmuştu. Bu örgüt kısaca SURETE diye bilinir. Napolyon döneminde ilk büyük "dezenformasyon" belgeleri hazırlanmıştır. Bu belgeler sahte bilgilerle hazırlanmış ve düşman kabul edilen ülkeleri suçlamak için kullanılmıştı. Günümüzde aynı sahte belgeler (Forgery) Fransa'nın, Ermeni meselesinde Türkiye'ye karşı kullanılmaktadır. O dönemde ise Fransa, kendi yarattığı sahte dezenformasyon (bilgi çarpıtma) belgesiyle Çarlık Rusyası'nı suçlamış ve tazminat talep etmişti. Tabii bütün bu iddiaları öne sürerken basını kullanmış ve büyük bir şamata yaratarak yavuz hırsız misali, neye uğradıklarını şaşır-mış olan Ruslardan imtiyazlar koparmıştı. Bu belgeye göre Rus Çan Deli Petro, vasiyetinde tüm Avrupa'yı ve Akdeniz'i işgal etmek için yaptığı planın uygulanmasını istemişti. Fransa'ya göre, Rusların işgal etmeyi planladıkları ilk ülke nedense Osmanlı değil, Fransa idi.

Fransız Gizli Servisi'nin 19. yüzyıldaki adı "Deuxième Bureau" (İkinci Büro) idi. Bu birim Fransa-Prusya Savaşı'ndan Fransa'nın III. Napolyon komutasında hezimete uğrayarak çıkmasından sonra kurulmuştu. Bu hezimetini hazırlayan en büyük etken, Fransızların yeterince istihbarat yapmadan Prusya'ya saldırmalarından kaynaklanmıştı. Öyle ki Fransız Genelkurmayının elinde Prusya'yı tanıtan doğru dürüst haritalar bile olamamıştı. Savaşın bir aşamasında Fransız ordusu Prusya topraklarını işgal ediyoruz derken kendi topraklarına girmiş ve hiçbir direnmeyle karşılaşmayınca zafer kazandığını san-

mıştı! Bu yüz kızartan askerî hatanın sonunda yeni bir istihbarat örgütlenmesine gidilmiş ve II. Büro kurulmuştu. Bu büronun gerçek adı "Section de Statistiques et de Reconnaissance" idi (İstatistik ve Tanım Bölümü). Bu birimin en ünlü askerî yetkililerinden biri ünlü Alfred Dreyfus idi. Daha sonra casusluk ile suçlanan Yahudi Dreyfus'un davası tüm Avrupa'da olay olmuş ama idamı önlenmişti. Dreyfus uzun yıllar Fransa'nın Şeytan Adası'ndaki zindanlarında yatmış, sağlığını ve ailesini yitirdikten sonra Fransa'ya dönebilmişti.

Fransa ile ABD arasında istihbarat ve yardımlaşma daima en üst düzeyde olmuştur. Fransa, Bağımsızlık Savaşı sırasında Amerikalıları savunmuş ve desteklemiştir. İlginçtir ki İkinci Dünya Savaşı sırasında da genç, güzel bir Amerikalı kadın casus Nazi işgali altındaki Fransa'da kurduğu "Diana" kod adlı örgülle Fransız direnişinin zafere ulaşmasında çok önemli rol almıştı.

22 Ocak 1934 tarihli "Baltimore Sun" gazetesine iki sütunla resimli bir haber yayımlandı. Haberin başlığı "Türkiye'de Kaza" idi. Habere göre İzmir'deki Amerikan Konsolosluğu'nda sekreter olarak görevli Virginia Hall bir kaza geçirmiş ve sol bacağı diz altından kesilerek kangrenin bedene yayılması engellenmişti. Hail, Baltimore'lu tanınmış bir ailenin kızıydı. Haberde kan zehirlenmesi nedeniyle bu ameliyatın İstanbul'daki Amerikan Hastanesi'nde yapıldığı ve hastanın sağlığının iyi olduğu da vurgulanmıştı.

Gazetenin haberinde Virginia Hallin nasıl bir kaza geçirdiği yazılmamıştı. Bu kazanın ayrıntıları Gizli Müze'de saklanan ve kısaca NARA (National Archives and Research Foundation of America) diye bilinen mikrofilmlerde belirtilmişti. Buna göre, Amerika'nın İzmir'deki Başkonsolosu William P. George'un imzasıyla 9 Aralık 1933'te Washington'a gönderilen bir bilgi notunda; kazanın 8 Aralık 1933 Cuma günü, konsolosluk mensuplarının ve dostlarının İzmir'de düzenledikleri bir av partisi sırasında yaşandığı ve genç sek-

reter Virginia Hall'ın silahının birdenbire ateş almasıyla sol ayağın-  
dan vurulduğu belirtilmişti. Başkonsolos daha sonraki bilgi notlannda  
hastaya müdahalenin İzmir'de yapıldığını ama hastanın giderek kan  
zehirlenmesi nedeniyle kötüleşerek, İstanbul'daki Amerikan Hasta-  
nesi'ne kaldırıldığını ve nihayet bir noel günü, 24 Aralıkta bu hastane-  
de Başhekim Dr. Lorrin A. Shepard tarafından son kez ameliyat edil-  
diği anlatılmıştı.<sup>13</sup>

İzmir, genç sekreter -ve geleceğin ünlü casusu- Virginia Hall'ın  
ilk istihbarat alanı olarak seçilmişti ama geçirdiği kaza sonucunda  
bir bacağını burada bırakıp yaklaşık on ay İzmir ve İstanbul'da te-  
davi gördükten sonra 19 Mayıs 1934'te New York'a gitmek için  
Amerikan bandıralı bir gemiye binerek Türkiye'yi terk etti.

Virginia Hall 1907'de Baltimore'un en zengin ve en etkili ailele-  
rinden birinde doğmuştu. O dönem kız öğrencilerinden çok ileride  
bir eğitim almıştı. Atak, çalışkan ve çok zeki bir öğrenci olarak adını  
duyurmuştu. Okulunun basketbol ve hokey takımlarının kaptanıydı.  
Zengin ve köklü ailesi, başta da babası onu her girişiminde destek-  
lemişler ve Paris'te ve Almanya'da eğitim almasını, Viyana'da yaşa-  
masını sağlamışlardı. O da ailesinin yüzünü kara çıkarmamış ve üstün  
başarı göstererek üniversite eğitimini tamamlamıştı.

Ne var ki bu düşsel yaşam 1929'da ABD'de yaşanan ekonomik  
kriz sırasında yerle bir olmuştu. Babası büyük servetinin neredeyse ta-  
mamını bir gecede kaybetmiş ve geçirdiği kalp krizi sonucunda öl-  
müştü. Bu kriz sırasında borsada tüm servetini kaybeden binlerce kişi  
intihar etmiş, pek çok kişi de aklını kaçırarak hastanelere düşmüş-

^ Dr. Lorrin Shepard 1927'den 1957'ye kadar bu hastanede başhekimlik ve  
idari işlerde görevli olarak çalıştı. Sadece doktor değil aynı zamanda çok  
etkili bir misyonerdı. İstanbul Robert Kolej çevresinden birçok genci,  
özellikle de kadın hastalarını Hristiyanlığa sokmuş, onların din değiştir-  
melerinde etkili olmuştu.

tü. Amerika korkunç bir ekonomik bunalım yaşamış ve bir gün önce  
dolar milyoneri olan kişiler bir gecede sokakta dilenir hâle gelmiş-  
lerdi.

Bu beklenmedik gelişme nedeniyle Virginia, en güvenli yaşam  
şeklinin devlet memurluğu olacağını düşünerek Dışişleri Bakanlığı  
personeli olabilmek için çalışmış ve sonunda başarılı da olmuştu. Üç  
yıl süreyle Amerika'da görev yapmış -sekreterlik- sonra Varşova'ya,  
oradan da Romanya'ya gönderilmiş sonra da asıl görevi olan İzmir'e  
gelmişti. Romanya'da, Amerikan Büyükelçisi onu iki genç kadınla ta-  
nıştırmıştı. Bunlar Romanyalı zengin bir Yahudi ailesinin kızı olan  
Vera Rosenberg ile İngiliz asıllı Hilda Atkins'ti. İkisi de casustu. Virgi-  
nia henüz bu mesleğe resmen kabul edilmemişti. Nedir ki Virginia'nın  
casusluk kariyerinde bu iki kadınla başlattığı dostluk kesintisiz sür-  
müştür. Vera, İsviçre'de Lozan Üniversitesi'nde ve Oxford'da eğitim al-  
mış genç bir kadındı. O sırada Bükreş'teki "Vacuum" diye bilinen bir  
Amerikan petrol şirketinde görevliydi. Bu şirketin sahipleri Yahudi idi.  
İkinci Dünya Savaşı sırasında Hitler, Romanya'daki zengin Yahudileri  
tutuklatmak isteyince "Struma" adlı bir gemiye binen 800 zengin Ya-  
hudi İstanbul Boğazına geldiler ama Almanya'nın baskısıyla Türkiye  
gemiye karaya yanaştırmadı. 10 Aralık 1941'de Romanya'dan yola  
çıkan Struma 11 Aralıkta Türk karasulanna girdi. O dönemde hem  
İngiltere hem de Almanya, Yahudileri istemiyorlardı. Türkiye gemide-  
kiler aklıktan ölmesinler diye gemiyi "karantinaya" aldığını duyurdu.  
O sırada Vera Rosenberg'in Vacuum şirketinin sahiplerinin, ABD'den  
Türkiye'deki bir Türk iş adamına gönderilen bir mektupla her ne pa-  
hasına olursa olsun gemiden kurtarılması istendi. Bu iş adamı Vacu-  
um şirketinin sahipleri olan Yahudi aileyi kurtarmak için o zaman gü-  
venlik ve istihbarat işlerine bakan sonrasmdada Dışişleri Bakanı ve  
Cumhurbaşkanı adayı olan İhsan Sabri Çağlayangil'e başvurdu. Bu  
ikili Başbakanlığı atlatarak aileyi gemiden çıkarttılar. Çağlayangil'in  
yardımıyla zengin petrolcüyü kurtaran iş adamı Vehbi Koç'tu. Vacuum



şirketi savaştan sonra Soconi şirketi ile birleşti ve Soconi Vacuum adıyla on yıl kadar İstanbul'da Radyoevi'nin hizasındaki Kervansaray binasında faaliyet gösterdi. Vehbi Koç da bu kahramanlığından ötürü bugünkü Vehbi Koç oldu. Ne yaparsınız iş bilenin, kılıç kuşananın! Struma'dakilere ne oldu dersenez, gemi içindeki tüm yolcularla birlikte muhtemelen bir Alman veya Rus denizaltısı tarafından torpille-nerek batıldı. Yolculardan sadece bir kişi kurtulabildi. O da birkaç yıl öncesine kadar ABD'de yaşıyordu, hâlâ yaşıyor mu bilmiyorum.

Şunu da eklemekte yarar görüyorum. İhsan Sabri Çağlayangil çok ilginç bir adamdı. Özellikle güzel kadınlara çok ilgi gösterirdi. Çapkın bir valiydi ama istihbaratçılık dalında Türkiye'de kimse eline su dökemezdi. Bu mesleğe Atatürk döneminde girmişti ve ilk işi de onun koruma memurluğu olmuştu. Çağlayangü'i Bursa Valisi olduğu dönemde Uludağ'da yaşanan bir olay sırasında tanıdım. Dönemin Millî Eğitim Bakan Celal Yardımcı ile hilafet bağlantılı bir ailenin arasında çıkan kavgaya müdahale etmişti. Vehbi Koç ise bu Struma olayından sonra CIA ile temasta kaldı. 1963'teki ünlü Johnson Mektubu olayında da onun rolü olduğu iddia edilmiştir.

Struma nasıl battı veya batıldı sorusu son elli yıldır hep sorulmuştur. Almanlar, Karadeniz'e gizlice üç denizaltı sokmuşlardı. İlk bunlardan kuşkulandı. Sonra İngilizlerin bu haince cinayette parmakları olduğu öne sürüldü. Geçtiğimiz yıllarda (2003) Litvanyalı emekli bir deniz subayı olan Ginnordi Kabardin, Struma'nın Sovyet denizaltısı SC213 tarafından torpillenerek batıldığına dair gizli arşiv belgelerine ulaştığını açıkladı.

Her neyse biz yine güzel casus kızımız Virginia Hall'a dönelim. Virginia ailesinin yanında altı ay kaldıktan sonra, 9 Aralık 1934'te yeni görev bölgesi olan Venedik'e gitmek üzere yola çıktı. Artık takma bacaklıydı ve kendisine bir ad takmıştı. Küçüklüğünde ve gençliğinde dostları onu "Dindy" diye çağırıyorlardı ama yeni adı "Limping

Lady" (Aksak Hanım) olarak bilindi, ilk istihbaratçılık çalışmalarına başladığı Venedik'ten sonra gittiği Lyon ve Marsilya'da ise Diana, Madonna, Marcelle, Marie, Germaine, Brigitte gibi takma adlar kullandı.

Virginia Hail, gizli servis aracılığıyla uzun süreli casus olarak İspanya ve-Fransa'ya yollanmıştı ama onun servise girebilmesi ancak özel izinle oldu. Özel servislerde görev yapacak kişilerin engelli ve özürlü olmamaları gerekiyordu, oysa Hail takma bacaklıydı. 1938 yılında servis doğrudan doğruya Başkan Roosevelt'e bir mektup göndererek "aktif espionaj"da görev alabilmesi için izin istedi. 15 Ocak 1941 yılında SOE (gizli servis) onun Paris'e gönderilmesi için aracı oldu. Hail, İspanya'da ve Fransa'da "gazeteci" olarak görev yapacaktı. Kendisi tarafından yazıları veya başkaları tarafından yazılıp üzerine onun imzasının atıldığı yazıların neşri için "Baltimore Sun" gazetesine talimat verildi ve yazıları diğer gazetelerde de yayımlanmaya başladı. Bunlar gündelik hayatla ve "kadın" sorunlarıyla ilgili, suya sabuna dokunmayan yazılardı.

Virginia Hail, Fransa'da "direniş" örgütlerine çok büyük destek sağladı. Ünlü Nazi Klaus Barbie onun için, ölü ya da diri mutlaka yakalanmalıdır diye emirler verdi. Ve bir kez ölümün ucundan döndü. Takma bacağıyla, kara kışta, yürüyerek, Pirene Dağları'nı aşp, canını kurtardı. Daha sonra "takma bacağım olmasaydı bacaklarım donacaktı" diye konuşmuştu. Savaştan sonra Hall, Diane adlı direniş grubunda tanıştığı Paul Goillot ile evlendi ve ABD'de Maryland'da yaşadı. Hiç kimse onun çok başarılı bir casus olduğuru ve OSS'nin başı (CIA'nın atası) Wild "Bili" Donovan'dan nişan aldığını bilmedi.

Fransızlar ise onu unutup gittiler. (Zaten Fransızlar kendilerine yardımcı olan herkesi unuturlar.) 2003 yılında bir gazeteci, yaşlı bir direnişçinin anımsatmasıyla Halli öğrendi. Araştırmalar yaptı ve sonunda 2006 yılının Aralık ayında Fransız Büyükelçisi, Washing-

ton'da düzenlenen bir törenle Hall'in ailesine "Onur Madalyası" ve Fransa'nın "Şükran Belgesi"ni verdi. Hail madalyasını ve belgesini alamadı tabii. O, 1982'de, savaş sırasında yaptığı casusluktan hiçbir zaman söz etmeden, sırlarını mezara götürmüştü.

Virginia Hall ölümünden sonra da olsa anımsanmış ve çoktan hak ettiği "onurlandırmaya" ulaşmıştı ama her casus onun kadar şanslı olamamıştır. Bunlardan biri CIA'mn Bilim Kurulu'nda görev yapmış olan Frank Olson'du. CIA'mn biyolojik silahlar konusunda en yetkili uzmanlarından biri olan Frank Olson 1953 yılında intihar (!) etmişti. Olson CIA'dan bir ajanla birlikte New York'taki bir otelin odasında gizli bir görüşmeye gitmiş ama ne hikmetse odaya girdikten kısa bir süre sonra pencereyi açmış ve kendisini 13. kattan beton zemine atmıştı. Olson'un ailesi olayı önce CIA'mn yaptığı açıklama doğrultusunda, "intihar" sanmış ama sonra kuşkular çoğalmıştı. Bunun üzerine CIA bir senaryo geliştirmiş ve bizzat Başkan Ford'un eliyle, eşi Alice Olson'a eşi adına "Üstün Hizmet" madalyası verdirmişti. Ama olay madalya ile kapatılamayacak kadar önemliydi.

Frank Olson, biyolojik ve kimyasal silahlar konusunda uzmandı. Günümüzde "Kitle İmha Silahları" (MDW) diye bilinen bu silahlar, anımsarsınız, Başkan Bush'un, Irak'ı işgalinde kullandığı bahaneydi. Olson, bir bilim adamı olarak, CIA laboratuvarlarında üretilen biyolojik ve kimyasal silahların, örneğin Antrax'm, CIA'mn gizli operasyonlarında Kore başta olmak üzere dünyanın birçok geri bıraktırmış ülkesinde, gizlice kullanıldığını ve bazı özbeöz Amerikalı askerlerin üzerinde de halüsinojen derivatlarının (türetik) deneylerinin yapıldığını öğrenmişti. Bu tür gizli operasyonların bilim anlayışına ve ahlakına aykırı olduğunu düşündü. Dr. Olson dindar bir adamdı. Bu konuyu dünya kamuoyuna açıklamaya karar verdi. Bu kararı onun sonu oldu. Dr. Olson'un birlikte gittiği CIA ajanı tarafından mı yoksa CIA'mn kirli işleri için kullandığı Florida'daki Santo Trafficante

Mafia grubunun tetikçileri tarafından mı Statler Oteli'nin penceresinden atıldığı hiçbir zaman anlaşılamadı. 1996'da Manhattan polisi, Olson dosyasını yeniden açmaya karar verdi. Basında Olson ile ilgili yazılar yayımlanmaya başladı. Bunlara göre CIA, kendi ajanı olan Dr. Frank Olson'u "mocking bird" (taklitçi, çenesi düşük) olduğu gerekçesiyle öldürmüştü.

Frank Olson olayı ABD'nin en kirli yüzünü dünyaya gösteren bir cinayetti. Birçok ülke CIA'mn gizli biyolojik silahlarıyla onulmaz ve "esrarengiz" diye bilinen hastalıklara duçar olmuştu. Birçok insan kobay yerine konulmuş ve üzerlerinde deneyler yapılmıştı. Bu uyuşturucu derivatlar, başta LSD olmak üzere, güzel kadın ajanların elinden, başta Türkiye'nin güneydoğusunda olmak üzere birçok kişiye verilmiş ve onlar aracılığıyla "zihin kontrol" sistemleri geliştirilmişti. Dr. Olson, işte bütün bu yasa ve insanlık dışı CIA operasyonlarına bizzat tanık olmuş ve dayanamayarak bildiklerini açıklamak ihtiyacını duymuştu.

CIA'mn başına buyruk faaliyetlerinden hoşnut olmayıp açıklamalar yapan bir diğer CIA ajanı da Philip Agee idi. 1957 yılında CIA'ya giren ve özellikle Meksika, Küba ve Latin Amerika'da gizli faaliyetler yürüten Agee, 1969 yılında Kolombiya'da yerel Gizli Polis'in bürosunda brifing alırken tanık olduğu bir olay sonucunda CIA'dan ayrılmaya ve bildiklerini açıklamaya karar vermişti. Olay şöyle gelişmişti. Agee, serviste brifing alırken, kulağına çığlıklar, ağlamalar ve bağırımlar gelir. "Ne oluyor?" diye sorar ve Gizli Polis Şefi "Bir şey olduğu yok. Sizinkiler bizim vatandaşlara işkence yapıyorlar" der. Agee dindar bir Katolik'tir ve çok etkilenir. Meksika'ya dönüşünde CIA'mn içyüzünü açıklamaya karar vererek örgütten ayrılır. 1975'te yazdığı kitap CIA'yı deliye çevirir. O sırada Almanya'da saklanan Agee, iki kez öldürülmekten kurtulur. Birincisinde bir "bal kapamından ikincisinde ise silahlı saldırıdan.

Agee, uslanmaz bir Anti-CIA mücadelecisiydi. Birçok CIA ajanım deşifre etmişti. Bunların arasında Türkiye'de görev yapan Duanne Dewey ve Graham Fuller da vardı. Agee hayatının büyük kısmını Küba'da ve Almanya'da geçirdi. 2000'li yıllardaki ünlü Guantanamo işkencelerini de dünyaya ilk kez o duyurdu ama bunu kimse bilmedi. Philip Agee, bu kitabı yazdığım sırada (9 Ocak 2008'de) Küba'da öldüğünde 73 yaşındaydı. Agee, 1986-1989 yılları arasında Ankara'da CIA İstasyon Şefi olan Philip Giraldi'nin de Türkiye'den apar topar "gitmesini sağlamıştı. Agee'nin açıkladığı CIA ajanları ve operasyonları tam 22 sayfa tutmuştu. Agee, saklandığı yıllarda orta adı olan Burnett Frankliri kullanmıştı. Agee'nin açıkladığı ajanların arasında "confusing agents" (yanıltıcı ajan) ya da "fixer" (iş bitirici) denilen tipler de vardı. Bunlardan bazılarına daha sonra değineceğim.

Türkiye'de özellikle de İstanbul, Ankara, İzmir, Diyarbakır, Sınop ve Adana CIA operative (yürürlükteki) faaliyetlerinin en yoğun yaşandığı illerdir. Buralarda her türlü HUMINT, COMINT (şifre çözümü), IMINT (satalit, uydu), OSINT (deniz) diye bilinen istihbaratçılık çalışmaları yapılır. Bu çalışmalar, klasik casusluk kapsamında değildirler. Askeri istihbarat içinde yer alırlar. Bu kaynaklardan ulaşılan istihbarat, gerekli görülürse ajanlara ve casuslara aktarılır.

1970'li yıllarda Türkiye'deki CIA'nın en önemli kişisi Duanne Dewey Clarridge idi. Bu CIA ajanının kendi deyimiyle kardeşinden daha yakın bir dostu vardı o da bir Türk'tü. Ünlü Hiram Abas. 1970'li yıllarda Amerika, tarihinin en gizli ve geniş çaplı operasyonu yürütüyordu. Bu operasyonun kod adı SHAMROCK'tu. 1945'te savaş biter bitmez başlatılan bu gizli faaliyet doğrudan doğruya "gizli kulak" (dinleme) ve tüm yazışmaları analiz etme işlemlerine yönelikti. Kurucusu General W. Preston Corderman'dı. Bu General, Truman'dan aldığı yetkiyle ASA (Army Security Agency) diye bir birim oluşturmuştu. Zamanla 9.000 kişi çalıştırır hâle geldi. ASA'nın ilk işi ITT, Western Union ve RCA gibi ünlü telefon, telgraf, radyo ve yayıncılık kü-

ruluşlarını kendisine bağlamak oldu. Her gün tüm görüşmeler ve yazışmalar "Black-Bag-Jobs" diye bilinen yöntemle (çuvallar dolusu) ASA'nın merkezine iletiliyor, burada kopyalan çıkandıktan sonra iade ediliyordu. 1970'li yıllarda ASA'nın Ankara'da da bir merkezi vardı, bu AID binasıydı. Kuşkuyla yazışmalar ve yayımlar burada izleniyordu. ASA'nın ajanları sivil giyimli subaylar ve "Sivil Paşalar"dı!

Bu operasyonun sivil ayağını Savunma Bakanı James Forrestal yönetiyordu. Ama ilginçtir ki Forrestal da tıpkı Olson gibi, 1949'da pencereden atlayarak intihar (!) etmişti. ASA'nın SIGINT (tespit ve devre bozucu) ve CSIS (National Clandestine Service) ile INSPASS (Göçmen İzleme) ve PFIAB (President's Foreign Advisory Board) adlı gizli istihbarat birimleriyle doğrudan bağlantısı vardı. Bir de SACB (Subversive Activities Control Board) vardı.

Bu birimde bozguncu ve zararlı faaliyetleri, kişileri ve kurumları izliyordu. 1950'de kurulan bu örgüt içeride ve dışarıda Amerika'nın düşmanları diye mimlenen kişileri izlemekle görevliydi. 1960'ta John Kennedy'nin onayıyla, 1952'den beri NSA (National Security Agency) ile çalışan ASA, operasyonlarına başka bir ad koydu: The Minaret (Minare). Bu örgütün yöneticisi Lew Ailen adlı bir uzman-casustu. The Minaret ve "Minareciler" özellikle Müslüman ülkeleri ve onların büyükelçilik ve konsolosluklarını izliyor, Amerikan aleyhtarını kişileri engelliyor ve Amerikan yanlısı genç siyasetçileri destekleyerek onların iktidara gelmelerini sağlıyorlardı. Bu meyanda Irak, İran, Suriye ve Türkiye'nin bazı büyükelçiliklerine gizlice girerek buralarda arama ve kopyalama görevlerini yerine getirmişlerdi. Bu "Hırsızlıklar", tabii ki basma yansıtılmadan örtbas edilmiş ve söz konusu elçiliklerden "Yalan" (!) haber üretmemeleri istenmişti.

1966'dan 1973'e kadar Minareciler ve CIA, aynı ofisleri kullanmışlardı. 1967'de Minareciler, tüm olarak 1.650 Amerikalı ve 6.000 yabancı kişiyi fişlemişler ve izlemişlerdi.

Minareciler, birçok gösteri, protesto yürüyüşü ve mitingi izleyip, kişi ve kurumları gözlemişlerdi. Ellerinde çok büyük olanaklar vardı. Birçok gösteriyi manipüle etmişler ve yönünden saptırmışlardı. Birçok otel, motel, lokanta vb. yerde adamları ve ajanları vardı.

Bu oteller vb. Minareciler'in mülkünde değil, onlarla işbirliği yapmış olan ve güvenlikleri bu örgüte bağlı hâldeki şirketlere aitti. Örneğin ünlü ITT (International Telefon Telgraf) şirketinin çeşitli ülkelerde otelleri vardı. Bunlardan biri de 1970'li yılların en lüks otellerinden biri olan İstanbul Taksim'deki "Intercontinental" oteliydi. Ve rastlantı olsa gerek, 1977 yılında Taksim Meydanı'nda düzenlenen 1 Mayıs mitinginde, bu otelden açılan ateşle, 33 vatandaşımız can verdi.

The Minaret'in Türkiye ayağında kimler vardı acaba? Türkiye'de "Derin Devlet Devlet'e karşı" diye bağırın, islamcı geçinen kesim önce bu soruyu kendine sorsun. Bir sonuca ulaşan olursa, kendini "Açık Pencere"lerden uzak tutsun. Maazallah dengesini kaybedebilir. ^

Minaret konusunu son üç yıl boyunca (2005'den beri) çeşitli TV ve Radyo konuşmalarında gündeme getirdim ve yetkililerden böyle bir gizli operasyonun ve örgütlenmenin bilinip bilinmediğini sordum; onları açıklamaya çağırdım. Buna karşılık yurtdışında olduğum sırada ofisime giren "MEÇHUL" (!) kişiler tüm evraklarımı alt üst ettiler, aradıklarını bulamamış olmalılar ki bazı belgelerimi yakıp bir de tehdit simgesi (kuş kanadı) bırakıp gittiler.

## 2. 3. FRONT

'Who dares wins"  
SAS, "Maxim"

"Cesaret Edebilen Kazanır"  
SAS, "Maxim"

İstihbaratçılık, gerçi profesyonel bir meslektir ama bundan daha çok bir yaşam tarzıdır. İstihbaratçıların aile yapısı, diğer meslek dallarındaki profesyonellerin aile yapısına hiç benzemez. Çünkü kadın-erkek, karı-koca arasındaki önceliklerde, tek taraflı ya da iki taraflı "sırlar" vardır. Bazı hâllerde eşlerden biri -çoğunlukla kadınlar- eşlerinin tam olarak ne işle meşgul olduklarını dahi bilemezler. Çünkü casusluk temelinde "gizli" işler ve görevlerle uğraşmak demektir ve en yaygın kural da "iki" kişinin bildiği sır, "sır" değildir, denilir.

Öte yandan kan-koca casusluk yapan (aile boyu) çiftler de vardır. Bunlar ya ideolojik nedenlerle ya da bir tür "Eziklik" duygusu altında casusluğa itilmiş ya da girmiş olan kişilerdir. Bunlar "Para" karşılığı ya da kendilerince "Kutsal" saydıkları bir amaç, bir hedef uğruna, belirli bir menfaat gözetmeksizin casusluk yaparlar.

Aile boyu casusluk konusunda Reiner Rupp ve eşi Ann Christine Rupp ilginç bir örnektir. Reiner Rupp, Batı Almanya'da doğmuş

(1945) ve eğitiminin bir bölümünü burada tamamlamıştı. 1968'de yüksek öğrenim görürken, ideolojik nedenlerle Demokratik Almanya'ya ilgi duymuş ve onun bu düşüncelerini okuyan bir ajan tarafından 1968'de, günlük dilde STASI diye bilinen ama gerçek adı MFS olan Demokratik Almanya Gizli Güvenlik Servisi'ne casus olarak alınmıştı.

Nedir ki MFS öğrenci olarak casus kadrosuna aldığı Reiner'e okulunu bitirmesini ve hiçbir casusluk olayına girmeden, düşüncelerinin tam tersini savunmasını istemişti. Reiner'in NATO karargâhında sorumlu bir makama gelmesine kadar dokuz yıl süreyle, MFS, kendisiyle temas kurmamış ama her ay gizlice 1.500 dolar para ödemişti.

Burada kısaca o yıllarda benim de bulunduğum Demokratik Almanya'dan (DDR) söz etmem gerekiyor. O yıllarda, özellikle Afrika'dan ve Latin Amerika ile Orta Doğu'dan (özellikle Filistin ve Suriye'den) çok sayıda genç DDR'ye gelmişler ve eğitim almışlardı. Bunlar teknik üniversitelerde, mühendislik, mimarlık vb. gibi dallarda hiçbir casusluk ilişkisi olmadan eğitim görmüşlerdi. Nedir ki komünist bir ülkenin üniversitesinden mezun olmak hiç de hayırlı bir kader değildi. Dolayısı ile bu tür mezuniyetler almış olan binlerce genç, kendi ülkelerine döndüklerinde, rejime göre, ya DDR'ye hiç gitmemiş ya da hiç mezun olmamış olarak gösteriliyorlardı. Diğer bir anlatımla, Moskova veya Doğu Berlin'den mezun olmuş birçok genç, kendi ülkelerine döndükleri zaman, şartlar uygun değilse, üniversite mezunu olarak kendilerini göster emiyorlardı. O yıllarda Moskova ve Doğu Berlin'deki üniversitelere gelen ve eğitim gören bazı Türk gençleri de vardı. Bunlardan hemen hiçbiri casusluk yapmamıştır denilebilir. 1990 yılının Ekim ayında Batı Alman gizli servisleri DDR'deki öğrenci kayıtlarını araştırdıklarında, binlerce yabancı öğrencinin gerçekte üniversitelerde hiçbir kaydının olmadığını, pasaportlarında hiçbir damga ve/veya giriş mührü bulunmadığını hay-

retle görmüşlerdi. DDR'deki fakültelerden binlerce yabancı genç mezun olmuş ama pek azının kaydı çıkmıştı ki, bunlar da zaten sosyalist olan ülkelere gelmiş olan gençlerdi.

Reiner Rupp, 1970'te NATO'da çalışmaya başlamış ve MFS kendisiyle temas kurmuştu. O yıllarda MFS, Rusların Honey Trap için kullandıkları "Swallow" kızlara nazire olarak, yakışıklı erkeklerden kurulu "Romeo" diye bilinen erkek ajanlar yetiştirmişti. Rupp da bir "Romeo" idi ve özel olarak Brüksel'e gönderildiğinde (1970) STASI onun NATO'da çalışan güzel İngiliz sekreteri Ann Christine ile tanışmasını sağlamış ama yine casusluk yapmasını istememişti. Nedir ki Rupp, 1972'de İngiliz sekreterle evlenmiş ve eşine STASI bağlantısını açıklamıştı. Bir süre sonra hamile kalan eşi, doğacak çocuğunun babasız kalmaması için onun casusluk faaliyetlerine katılmayı kabul etmişti. Rupp çifti 1970'den 1989'a kadar 10.000'den fazla NATO belgesini STASI'ye geçmişlerdi. Rupp çiftinin STASI tarafından verilmiş kod adları Topaz (Rupp) ve Turkuaz (Ann Chirstian) idi. Batı, bu iki ajanı 1994'te deşifre edebildi, ilginçtir ki kod adları nedeni ile bazı Türk öğrenciler Almanya'daki gizli servis tarafından izlenmişler ve evlerine defalarca girilerek, aramalar yapılmıştı. Sonunda Reiner 12 yıl, eşi ise 22 ay hapse mahkûm oldular. Reiner çiftinin NATO'dan çalarak STASI'ye oradan da KGB'ye iletilen belgeleri o dönemde KGB'nin en deneyimli istihbaratçısı olan Vladimir Kryuchkov'a emanet ediliyordu. Bu deneyimli istihbaratçı Gorbaçov döneminde önce onunla birlikte hareket etmiş sonra da 1991'de Gorbaçov'a karşı darbe düzenlemiş ve başarılı olamayarak hapse atılmıştı. Kryuchkov, bu kitabın yazıldığı sırada öldü (2008).

Para karşılığı olmaksızın "Eziklik" duygusu altında casusluk yapan bir çift de "Ahadi" soyadını taşıyordu. Kadın, Suriye asıllı; Amerikalı eşi ise Mısır asıllı Amerikalıydı. Kadın (Kadari) Ahadi, 1918'de Osmanlı yurttaşı olarak dünyaya gelmişti. Kan-koca Ahadiler 1967'deki Mısır-İsrail arasındaki "Altı Gün Savaşı"nda, Mısır'ın perişan olması

üzerine infiale kapılarak Mısır hesabına casusluğa başlamışlardı. Kadın, 25 yıldır ABD Hava Kuvvetleri'nin en hassas istihbarat birimlerinden biri olan "21 Kasım"da şefi. Ahadiler, çok önemli üç belgeyi, amatörce yollardan, Mısırlılara iletince, Minareciler tarafından yakalandılar. Ama beklenmedik bir gelişme oldu ve Kadari Ahadi önce büyük bir depresyona kapıldı, ardından da bir akıl hastası olarak bir tımarhane-neye kaldırıldı ve orada öldü.

Casusluk olayına, okudukları romanlar ve/veya seyrettikleri filmler ya da öykülerle merak salan "Amatör Casuslar" da sanıldığından çoktur. Bunlardan bazıları, tarihin gidişatını değiştiren projelerde bilerek bilmeyerek rol almışlardır. İşte birkaç örnek:

ABD'nin 22. ve 24. başkanları kimdir diye sorsam, inanın, on bin Amerikalıdan belki sadece üçü beşi Stephen Gregor Cleveland'dı diyebilir. Tarihin derinliklerinde kalmış ama iki kez başkanlık yapmış olan Cleveland, Beyaz Saray'a 48 yaşındayken girmiş ve burada 21 yaşındaki bir kızla evlenerek bir "ilk"i gerçekleştirmişti. Cleveland'ın çok yakın bir dostu vardı. Bu bir hukukçuydu ve adı da Frank C. Hyde idi. Yale mezunu ve köklü bir ailenin çocuğuydu. Cleveland, başkan olunca (1843-1897) onu Fransa'ya göndermişti. Avukat Hyde burada Fransız Büyük Doğu Mason Locası'nda tesmiye edilmiş ve İngiltere aleyhine raporlar yazmıştı. Başkan Cleveland bu raporlardan öylesine etkilenmişti ki İngilizlerin, Latin Amerika'da "Üsler" kurmasını, üstüne hiç vazife olmadığı hâlde engellemişti. İlginçtir, Hyde ölünce iki karısı olduğu ortaya çıkmış ve miras konusu ABD'de ve Fransa'da büyük bir skandala dönüşmüş, hatta cinayet suçlamaları bile yapılmıştı.<sup>15</sup>

Amatör oldukları hâlde; deneyimli casuslar gibi "gizli" araştırmalar yapmaya kalkışıp başlarını belaya sokanlar da çoktur. Bunlardan biri Fransız Prof. Charles Fydoux'dur. Mussolini İtalyası'nda

Hyde, kulağında çıkan bir sivilceden ölmüştü!

Yugoslavya sınırında -şimdiki Slovenya- sekreteri Gorgette Bonnefond ile tatlı saatler geçireceğine, sınırın gözlemeye kalkışınca yakalanmış ve çıkarıldığı mahkemede 3,5 yıl hapse çarptırılmıştı!

İstihbarat dünyasında bir de "Gossip Purveyor" (Dedikodu/Söylenti Üreticisi) denilen tipler vardır.<sup>16</sup> En ünlü Gossip Purveyor, Kont Harry Kessler (1868-1937) adlı Paris doğumlu Hamburglu bir bankerdi. Yüzlerce söylenti, dedikodu üretmişti ama bunlardan sadece biri "doğru" çıkmıştı: "Almanlar 100.000 asker çekiyorlar!"

Yaptıkları askerlik sırasmda büyük ve gizli olaylara tanık olduklarını sananlar da vardır. Bunlar da "Anılar" yazarak, torunlarına ne müthiş dedeleri olduğunu göstermek isterler. Üç örnek yazayım. Wilfried Scawen Blunt (1840-1922). Lord Byron'un torunu Annabella King-Noel ile evliydi ve iyi derecede Arapça biliyordu. Blunt, Türk düşmanlığını körüklemişti. Özellikle Suud Hanedanı, Blunt'ı çok kullanmıştı. Horace Bruckshaw (1917'de öldü) ise Gelibolu'da savaşmış bir İngiliz'di. Ona bakılırsa Gelibolu'yu tek başına geçebilirmiş ama ah o anlayışsızlar, onu dinlememişler! Bir diğeri de John Gillham (1883-1965) idi. O da Gelibolu'da savaşmıştı ve anılarında suçlamalar yapmış, kendisini olduğundan fazla göstermiştir. Ama amatör casusların arasında biri vardır ki inanılmazı başarmış ve başta ünlü Alman Mareşali Rommel olmak üzere Hitler'e kadar tüm Alman ordusunu ve istihbaratını, kelimenin tam anlamıyla "Rezil" etmiştir. Bu amatör ajanın yaptığını yüzlerce deneyimli istihbaratçı yapamamıştır. Bu ajan Juan Pujol adlı, serüvenci bir ispanyol'du.

Juan Pujol 1912'de Barselona'da doğmuştu, iyi bir eğitim almış ama daha çok casus romanlarına, dedektiflik öykülerine merak salı

"> Türkiye'de eskiden bunlara "Telgrafçı" denilirdi. Söylentiyi yaymak istiyorsanız bunlardan birine çok ciddi bir surat takınıp, "Bak tamamen aramızda kalsın sana bir sır vereceğim" deyip doldururdunuz ve en geç iki gün içinde o müthiş sır herkesin dilinde olurdu.

mıştı. Solcu denilebilecek görüşler edinmiş ama siyasi faaliyetlere katılmamıştı. Evinde oturmaya ve günümüz Türkiye'sinde moda olan deyimle, "Komplo Teorileri" üretmeye düşküncü.<sup>17</sup>

Pujol, gönüllü olarak İngiliz Gizli Servisi'ne katılarak casus olmak istemiş ama amatör casuslara itibar etmeyen MI6 onun bu isteğini geri çevirmişti. Bunun üzerine Alman Elçiliği'ne başvurmuş ve Nazizm'e bağlılık duyduğunu belirterek onların hesabına çalışabileceğini söylemişti. Pujol bu başvurusunda bir oyun yapmış ve sanki Londra'da yaşıyormuş gibi davranmıştı. Almanlar, Londra'da yaşayan bir İspanyol Nazi ajanını MI6'nın kolay fark edemeyeceğini düşünerek ona bir şans vermişler ve raporlar yollamasını istemişlerdi. Pujol, inanılmaz hayal gücüne sahip bir adamdı. Hemen işe koyulmuş ve Barcelona'daki Şehir Kütüphanesi'nden elde ettiği bilgilerden "yarı-gerçekli" (half-truths) senaryolar yazarak Almanlara iletmışti. Almanlar onun raporlarını izlemişler ve bu İspanyol Nazisi'ni istihbarat çemberine dâhil etmişlerdi.

Pujol'un asıl serüveni de bundan sonra başlamıştı. Almanlar kendisine maaş bağlayınca Pujol tekrar İngilizlere gitmiş ve kendisinin Alman casusu olduğunu ama istenirse İngilizler hesabına çalışabileceğini söylemişti. Bunun üzerine Pujol, İngilizler hesabına "Double Agent" (çift taraflı ajan) olarak çalışmak üzere istihbarata alınmıştı. MI6'nın çift taraflı ajanları yöneten özel bir birimi çift 'X' işaretiyle kodlanmıştı. Kısaca "XX Komitesi" diye bilinen bu birim 20 kişinin yönetici olarak yaklaşık 1.500 ajana "Handler" görevi (Taşıyıcı) yaptığı bir birimdi. Bu birimde Ajan-Handler ve "Case Officer" (Alan Yetkilisi) olmak üzere üçlü bir hiyerarşi vardı. İngiliz ajanı olmayı başaran Pujol derhal kollarını sıvadı.

<sup>17</sup> Geçerken belirtmekte yarar vardır. Türkiye'de yanlış olarak Komplo Teorisi olarak bilinen olayın doğrusu "Konspirasyon" Teorisi'dir. Komplonun (senaryo/tuzak) teorisi olmaz, Konspirasyon'un olur.

XX Komitesi'nin o sırada başkanı John Cecil Masterman adlı çok deneyimli bir "Özel" istihbaratçıydı. Pujol'un hayal gücünü kullanarak onun üzerinden Almanlara "Deception" (yanıltma) yapılabileceğini fark etti. MI5 ve MI6'nın bütün yapması gereken Pujol'ü kendi yalan haberleriyle baş başa bırakmak ve zorda kaldığı takdirde yardımcı olmak, gerektiğinde de ona yanlış ama belgeli bilgiler vermektir. Bu plan çok iyi çalıştı. Pujol kısa zamanda anlattığı ve ilettiği olaylar ve belgelerle Almanların en gözde ajanlarının arasına katılmayı başardı. Almanlar ona ARABEL kod adını vermişlerdi, İngilizler ise o yıllarda çok ünlü olan sinema oyuncusu Greta Garbo'dan esinlenerek "GARBO" kod adını takmışlardı. Gerçekte sinema dünyasının bu en güzel kadını, Greta Garbo da casusluk yapmıştı. Lezbiyen olan Garbo, İsveç ve Norveç adına casusluk yapmış ve ilginçtir ki bir Alman generalinin güzel eşini baştan çıkartmıştı.

Pujol 1943'te Almanlar için Londra'da bir casuslar zinciri kurduğunu ve bunu geliştirmek istediğini söylemişti. Pujol'un Alman istihbaratına bildirdiğine göre şimdilik üç ajanı vardı ama etkili olabilmek için 27 ajan edinmesi gerekiyordu. Almanlar bu İspanyol Nazi'nin çalı'',ııı.ıı.ıı ma hayranlık duymaya başladılar. Kendi ajanları bir lek İngiliz ajan edinemezken Pujol, 27 ajan edinmişti. Almanlar tüm ajanlar için ayrı ayrı ödeme yapmaya başladılar. Pujol, Barcelona'daki küçük apartman dairesinde oturup Londra'da 27 kişilik müthiş bir casus topluluğu yönetiyormuş gibi Almanlardan para almaya başladı. Hatta bir seferinde en değerli ajanı -ki Pujol ona Carlos adını vermişti- olan Glasgow'daki bir İskoç'u trafik kazasında öldürmüş ve eşine büyük bir tazminat ve ödeme yaptırmıştı! Pujol, sanal ajanlarına yaklaşık 200 kadar rapor yazdırmış ve Barcelona'dan Alman istihbaratına yön vermişti. 1943 yılının sonunda İngilizler bu "Confusion Agent'in kendi küçük dairesinden bu denli geniş çaplı operasyonlar yaptığını görünce onu Londra'ya getirsek kim bilir neler yapacak diye düşünüp gizlice İngiltere'ye sok-

muşlardı. Pujol, hayatında ilk kez Londra'ya gelmiş ve "Sanal" örgütünün başına geçmişti!

İngilizler, Pujol'un yöneteceği gizli Deception operasyonuna "Fortitude" kod adını vermişlerdi. Gerçekten de Londra'ya yerleşen Pujol, bu kez bizzat MI5 ve MI6 tarafından hazırlanan SAHTE (Forgery) belgelerle Almanların kalbini fethetmişti. Ne dediyse oluyordu. Şöyle ki İngilizler, Pujol'a gizli bir bilgi veriyorlardı. Belgenin üstünde tarih ve saat belirtiliyordu. Pujol, belgeyi Almanlara geçiyordu ama belgede anlatılan gelişme ne yazık ki gerçekleşmiş ve iş işten geçmiş oluyordu. Bu arada Pujol da Almanları suçluyor ve daha etkili, hızlı bir ulaşım kuramadıkları için kendisinin ve ajanlarının canlan pahasına elde ettikleri belgelerin heba edildiğini söylüyordu. Pujol, karşısındakini "Culpabilize" edebilme (kişiye suçluluk duygusu verme) konusunda uzmandı. Daima, mağdur ve zavallı, anlaşılma-mış "Dâhi" rolünde olan Pujol, Almanları inek sağır gibi sağmış ve büyük bir servet edinmişti.

Nihayet 1945'e gelindiğinde Pujol, en büyük oyununu oynadı. Ünlü "D-Day" (Normandiya Çıkarması) haberini Almanlara geçti. Gününü, saatini ve kaç birlik katılacağını yazdı. Tek farkla çıkarmanın yapılacağı Normandiya'yı değil, ilgisiz bir bölgeyi işaretledi. Mareşal Rommel, kendisine iletilen bu çok gizli bilgiyi alınca Normandiya'daki birliklerinin büyük kısmını, öbür bölgeye kaydırdı. Hitler bile bu yalanı yutmuştu. Meslekten gelen kurmay subayların itirazlarına rağmen birlikler kaydırıldı. Sonuç, Almanya'nın hezimetidir. Amatör casus Juan Pujol sayesinde Nazi İmparatorluğu sonunun başlangıcına geldi. Çıkartmadan sonra bile bürokratik Alman istihbaratı, Pujol'a ve sanal casuslarına para göndermeyi kesmedi, hatta ona bir de nişan gönderdi. Ne de olsa verdiği sayıda birlik ve belirttiği günde çıkartma da yapılmıştı. Almanlara göre Pujol (Arabel) görevinde başarılı olmuştu. Çıkartmanın tam olarak nereye yapılacağını Alman Genelkurmay Başkanlığı bulmalıydı. Pujol, yi-

ne mağduru oynayarak, Almanları "Culpabilize" etmiş ve onlara suçluluk ve görev ihmali duygusu vererek, kârlı ve kazançlı çıkmayı başarmıştı.

Savaşın sonra İngilizler, Juan Pujol'e vatandaşlık ve maaş teklif ettiler. Hayalci amatör casus Pujol bunları istemedi. İngilizlerden bir tek isteği oldu: "Bana Venezuela vatandaşı olduğuma dair sahte bir kimlik verin ve orada yaşayabilmem için bürokratik destek sağlayın." Pujol'un tüm isteği buydu ve İngilizler ona bu olanağı sağladılar ve Pujol 1946'da Venezuela'ya yerleşti ve bir daha kendisinden hiç haber alınamadı. 1988'de İngiltere'de MI5, bir açıklama yaptı ve İkinci Dünya Savaşı'nın bu en ilginç casusunun öldüğünü duyurdu. Pujol, Almanları rezil etmişti. Barselona'da oturup Londra'daymış gibi gizli (!) raporlar yazmış ve sterlin tahsil etmişti. Bir keresinde, İngiliz para sistemini bilmediği için, Almanların yolladığı maaşlarda "Eksiklik" olduğunu öne sürmüştü ve ajanlarının hakkının yenildiğini bunu 3. Reich'a ve Führer Hitler'in "Yoldaşlarına" yakıştıramadığını belirterek onları yine "Culpabilize" etmişti. Etekleri tutuşan Almanlar, Pujol'un sanal casuslarının hakkını yemiş görünmemek için ek ödeme yapmışlardı. Oysa Pujol'un Londra'da yaşadığı hâlde İngiliz Para Sistemi'nden anlamayan bir İngiliz vatandaşı (!) olduğundan kuşkulanıp, fark etselerdi, İkinci Dünya Savaşı'nın gidişatı, tartışmasız çok daha farklı olurdu. Ama Almanlar bu "Ayrıntıyı" gözlerinden kaçırmışlardı.

istihbarat âleminde belki de en ilginç gelişim CIA tarafından STARGATE koduyla yürütülen gizli ESP casusluk sistemiydi. Bu çok karmaşık ama o denli de heyecan verici bir operasyondur. Bu operasyonda hayvanların ve insanların "Paranormal" diye tanımlanan "Sezi" ve Telepati" diye bilinen güçleri kullanılmıştır.

ESP (Extrasensory Perception), dışsal-duyumsal algılama diye bilinen bir yöntemdir. İlk 1920'lerde İngiltere'de ve Fransa'da uy-



gulanmıştı. 1930'larda Sovyetler'de bu konuda tik gizli araştırmalar başlatılmıştı. 1968'de Komünist Partisi'nin en çok tartıştığı konu Occult (gizli ilimler) ve ESP olmuştu. CIA bu istihbaratı yapınca 1970'te 20 milyon dolarlık bir bütçe ayırarak STARGATE'i başlattı. Bu projeden sorumlu olan gizli istihbarat birimi DIA diye tanımlanan "Defense Intelligence Agency" idi. Bu proje çerçevesinde medyumlar dâhil, psişik istihbaratta (psychic intelligence) yer alan birçok kişiyle temaslar sağlandı ve onların sıra dışı özelliklerinden yararlanıldı.<sup>18</sup>

ESP'nin en ilginç deneyimi "Beyin Faksı" gönderme işlemiydi. Bana göre Moskova'da belirli bir merkezde "minimonik" denilen göz hafızası yöntemiyle çalışan bir "Aracı" Helsinki'deki bir kişiye "Hafıza Transferi" yapabiliyordu. Önüne koyduğunuz metni göz hafızasına alıyor ve beyin dalgaları aracılığıyla, hiçbir alet veya aygıt kullanmadan dünyanın öbür ucunda hazır bekleyen başka bir kişiye iletebiliyordu. Amerikalılar, bu ESP'nin şarlatanlık olduğunu sanmışlardı başlangıçta, sonra korktular ve milyonlarca dolar harcayarak bu sistemi kurmaya çalıştılar.

Sovyetler'de ESP'yi Dr. Leonid L. Vasiliev adlı bir bilim adamı yönetiyordu. ABD'de ise ESP merkezi FORT MEADE'deki Deniz Kuvvetleri Komutanlığı'nın içindeki çok gizli bir bölümdeydi. ESP'de görev alan "İleticilere" kısaca RV (Remote Viewers) deniliyordu. 1979'da CIA ve DIA ile NSA (Ulusal Güvenlik) birlikte bir deneye tanık oldular. Joseph McMoneagle adlı bir "iletici", onların gözleri önünde aldığı bir mesajı iletti. Buna göre, Sovyetler 20 atom başlıklı füze taşıyabilen bir denizaltı planlamışlar ve bu süper denizaltıyı neredeyse tamamlamışlardı. İstihbaratçılar paniklediler. Eğer

<sup>18</sup> Moskova'da 1989'da ben de bu tür çalışmalara katılmış olan kişilerle tanıştım. Gerçekten de aralarında, sıradan hokus pokus yapan değil, eğitilerek uzmanlaştırılmış kişiler vardı.

RVnin dediği doğruysa inanılmaz bir güvenlik boşluğu doğacak demektir. Bu bilgiyi, biraz da utanarak, "ultra-covert" (en örtülü) gizli istihbarat örgütü olan JIC'e (Joint Intelligence Committee) iletiler. JIC, bunu ciddiye aldı ve üç hafta sonra Sovyetler'in bu denizaltıyı denize indirmek için sadece 45 günlük çalışmaları kaldığını öğrendi. ESP, günümüzde CIA'nın bünyesinden çıkartılmış ve üniversitelilerin çalışma alanına sokulmuştur. STARGATE operasyonu Sovyetler'in çöküşünde çok önemli rol oynamıştır.

\* \* \*

ikinci Dünya Savaşı'nda Türkiye, İsviçre gibi tarafsız ülke konumundaydı. Dolayısıyla İsviçre gibi Türkiye'de başta İstanbul ve Ankara olmak üzere Alman, İngiliz, Fransız, Rus, Siyonist ve Amerikalı casus ve ajan arasındaki farka değinmek gerekiyor.

Casus, HUMINT denilen insan kaynaklarına yönelik ve bunlara bağlı istihbaratı toplayabilen, analiz edebilen ve sonuç çıkartabilen eğitilmiş kişidir. Casus, birkaç yabancı dili rahatlıkla konuşabilen, bulunduğu ülkenin tarihsel-toplumsal, ekonomik ve siyasal sistemini çok iyi bilen bir uzmandır.

Ajanlar ise bu denli ayrıntılı bilgiye sahip değildir. Onlardan bunları değil, daha çok Teknik" kaynakları ve ayrıntıların bilmeleri istenir. Casuslar, genelde diplomatik dil kullanırken, ajanlar teknik bir dille konuşurlar ve ilgi alanları gizlice geliştirilmekte olan silahlar, sanayi gelişmeleri, hatta ilaçlar vb. dir. Ajan, çoğu kez, elde ettiği bilginin veya görüntünün veya şifrenin ne anlama geldiğini bilemez. Bu değerlendirmeleri merkezlerdeki usta istihbaratçılar yaparlar.

Bir ajan türü de "Uykuya Yatırılmış" ajandır. Bunlar gönderdikleri ülkede uzun yıllar hiçbir olaya karışmadan yaşarlar ve günün gelince harekete geçirilirler. Böyle ajanlara literatürde "Sleepers" (uykucular) denilir. Bu uykuculara bir örnek Başkan Kennedy cinayetinde ortaya çıkmıştır.

Bilindiği üzere ABD Başkanı John F. Kennedy, 23 Kasım 1963'te Dallas'ta vurularak öldürülmüştü. FBI, kısa bir süre sonra Lee Harvey Oswald adlı bir kişiyi Kennedy'yi öldürmekle suçlamış ve tutuklamıştı. Ne var ki birkaç gün sonra Oswald, sorguya götürülürken Jack Ruby adlı bir kişi, polislerin arasındaki Oswald'i tabancayla vurarak öldürmüştü. Bu olaydan sonra Kennedy cinayeti bir karabasanına dönüştü. Aradan tam 45 yıl geçti ama olay hâlâ aydınlatılamadı. Çeşitli konspirasyon teorileri ortaya atıldı. Devlet komisyonlar kurdu (Warren) yüz binden fazla bilgi, belge ve bulgu açıklandı ama bütün bunlar ortalığı daha da karıştırmaktan öteye geçmedi. 2003 yılında ise John Armstrong adlı bir araştırmacı 1.000 sayfadan fazla olan bir raporu yayımladı. Armstrong'un iddiasına göre, Kennedy, kendisinden sonra Başkan olan Lyndon B. Johnson'a bağlı bir gizli örgüt tarafından öldürülmüştü ve gerçekte aynı adı taşıyan iki Lee Harvey Oswald vardı. Bunlardan biri "Sleeper" ajandı. Bu iki Oswald, 1952'den itibaren paralel yaşamlar içinde bizzat CIA tarafından yetiştirilmişlerdi. Bunlardan biri Lee Oswald diğeri de Harvey Oswald olarak kimlik sahibiydiler. Bu iki gençten Harvey Oswald, ailesi nedeniyle güzel Rusça konuşuyordu ve sosyalizmi savunuyordu, diğeri ise tamamen tersi siyasi görüşlere sahip ve Küba'ya ve komünizme düşman biriydi. CIA bu iki Oswald'i, Lee Harvey Oswald adıyla "Tek" kişi hâline getirmişti. Bunlardan biri Rusya'ya gönderilmiş diğeri Küba'da Castro'nun devrilmesi için çalışan CIA'nin "Front" kuruluşlarından birinde görevlendirilmişti. Dolayısıyla cinayetten sonra yapılan soruşturmalarda Lee Harvey Oswald, aynı anda hem Amerika'da hem de Rusya'da bulunmuştu. İki gencin arasında tam bir benzerlik vardı ancak birinin sol yanağında olan iz, diğeri sağ yanağındaydı.

Kennedy cinayeti işte gerçekte bu iki Oswald'tan birine işletilmiş ama fail olarak kimliği olmayan Lee Harvey Oswald adlı bir kişi katil olarak tutuklanmıştı. Eğer Jack Ruby bu kişiyi öldürmeseydi,

kimliği tutmadığı için delil yetersizliğinden Lee Harvey Oswald serbest kalacak ve kimliği değiştirilerek Avrupa'da bir ülkede yaşaması için yurtdışına gönderilecekti ama öyle olmadı.

Biz yine 1940'larm istanbul ve Ankarası'na dönelim. Alman Gizli İstihbaratı'nın Ankara'da üç "Sleeper" ajanı vardı. Bunlardan ikisi ünlü gazetecilerdi. Biri Dr. Kurt Ray, Frankfurter Zeitung'un yazarıydı, diğeri Rudolf Kircher ise aynı gazetenin köşe yazarıydı. Gerçekte ikisi de gazeteci değil, casustu. Üçüncüsü Dr. Walter Brel'i'di. Alman Haber Ajansı'nın muhabiri olarak görünüyordu. Çok deneyimli ve uzman bir istihbaratçı idi. Dr. Breli, başta Celal Bayar olmak üzere o zamanki CHP içinde birçok dost edinmişti.

Toplam olarak, muhbir ve yatakçılarla birlikte yaklaşık 1.500 kişi Alman gizli istihbaratına bilgi sağlıyordu, ingiliz, ABD'li ve Rusların da toplam 2.000 kadar "Assefi" vardı. Bütün bunları izleyen MAH (Türk istihbarat Servisi: Millî Amale Hizmet) ise kadrolu 145 elemantasyyla görevi başındaydı!

İşte bu ortam içinde ünlü "Çiçero" casusluk olayı patladı. Amatör casus Elyesa (İlyas) Bazna, İngiltere'nin, Ankara'daki Büyükelçilik binasından elde ettiği çok gizli belgeleri çok yüksek bir bedel karşılığında Almanlara sattı. Bazna, Arnavut asıllı bir Türk vatandaşıydı. Bu skandal İngiltere'yi sarstı. Almanlar büyük başarı kazandılar ama her zamanki gibi ikili oynadılar ve Bazna'ya sahte para ile ödeme yaptılar. Çiçero kod adıyla tanınan Bazna, savaştan sonra sahte para bulundurmak suçundan Almanya'da hapse atıldı. Çıktıktan sonra eski bir Nazi, onu kapıcı olarak yanma aldı ve zengin bir hayat sürmeyi beklerken sefalet içinde öldü gitti.

Eski Bursa Valisi ve Dışişleri Bakanı ihsan Sabri Çağlayangil'in anlattığına göre, günümüzde MIT (Millî istihbarat Teşkilatı) olarak bilinen ulusal güvenlik örgütünde görev yapan istihbaratçıların maaşları 1973'e kadar CIA'nin bütçesinden karşılanmıştı! Hazin ama ger-

çektir ki o döneme kadar Türk gizli istihbaratı, bir anlamda CIA'nin "Sibling" (kardeş) dediği bir örgüttü. CIA dilediği gibi at oynatmış, bu arada DIA, ASA ve Minareciler, Türkiye'de cirrit atmışlardı. MIT, 1977'den sonra toparlanmaya başladı. 1980'lerde Ankara'da görevli olan CIA şefi Clarridge'in Bulgaristan'da yaptığı bir açıklamaya göre CIA artık MİT içinde hiç etkili olmamaya başlamıştı. Bu istihbaratçının dediğine göre MIT sadece CIA'yı izler hâle gelmişti. Öyle ki daha sonraki yıllarda CIA hesabına çalışan bir albayı tutuklatmış ve cezaevine göndermişti. Bu albay, cezasını çekerken tutukevinde ölü bulunmuştu.<sup>19</sup>

Bir başka Türk diplomat ise İngiltere'de bazı skandallara karışmıştı. Adını sadece baş harflerle vereceğim bu kişi (E. D.) yurtdışındaki görevi sırasında bazı uygunsuz ilişkilere girmiş ve Yunan ajanları tarafından izlenmişti. Köpek yarışlarına meraklı olan bu diplomat, ne yazık ki elçiliğe maddi ve manevi zararlar vermişti. Durumu fark eden bir Türk casus, olayı Ankara'ya bildirmiş ve bu diplomatın geri çağrılmasını sağlamıştı. Ankara'dan ünlü bir gazeteciye, rahmetli Abdi İpekçi'ye bir bilgi aktarılmış, o da ağır eleştirilerle yüklü iki yazı yazarak bu kişinin emekliye sevk edilmesinde rol oynamıştı. Bu diplomatın sorumsuzca karıştığı ilişkiler hem Türkiye'nin (Oniki Ada konusunda) hem de kendisinin başına dert açmıştı.<sup>20</sup>

1970'li yıllara gelindiğinde Sovyetler ve Amerikalılar, birçok ülkede "Front" (Perde) örgütler kurma yarışma girmişlerdi. Sovyetler Barış Dernekleri, Kadın Örgütleri, Gençlik Örgütleri kurdururken, Amerikalılar da Hayır Dernekleri, Dostluk Örgütleri, İşadamları Dernekleri, Sarı Sendikalar vb. gibi "Front" kuruluşları perde arkasından kurduruyor veya destekliyorlardı. Türkiye'de de Barış Derneği

<sup>19</sup> Ünlü bir sanatçının kayınpederi olan albayın CIA ile bağlantısı Türkiye'ye ne denli zararlı veya yararlı olmuştu, belli değildir.

<sup>20</sup> Bu diplomat ünlü bir sanayicinin de yakın akrabasıydı.

kurulmuştu. Kurucusu çok saygın bir Büyükelçi, rahmetli Mahmut Dikerdem'di. Çok kültürlü, bilgili ve gerçekten de tam bir İstanbul Beyefendisi idi, Dikerdem. Dikerdem, demeği kurması için kendisine Çağlayangil'in bizzat ricacı olduğunu söylemişti bana. Çağlayangil çok iyi Rusça bilirdi ve mesleğe istihbaratçı olarak başlamıştı. Bursa Valiliği sırasında 1950'li yıllarda Ayetullah Humeyni, Bursa'da ikamet etmiş ve Çağlayangil'in ekibi tarafından adım adım izlenmiş ve görüntülenmişti.

Baş Derneği 12 Eylül Askerî Darbesi'nden sonra kapatıldı ve yöneticileri hapse atıldılar. Mahmut Dikerdem, zaten hastaydı daha da kötüledi. Yine de Askerî Mahkeme'de çok dürüstçe, çok sağlam bir savunma yaptı. Kendisinin ve arkadaşlarının yüzünü ağarttı. Hapisten çıktıktan sonra bir görüşmemizde, "Haklıymışsın, Çağlayangil'in sözü yeterli olmadı" demişti bana.

Mahmut Dikerdem'in cezaevinde hakaretlere uğradığı o kâbus döneminde onun arkadaşı başka bir büyükelçi, Kenan Evren'in dizinin dibindeydi ve bakan olmuştu. O sırada İngiltere, Türkiye'de görevi biten büyükelçisinin yerine yeni bir atama yapacaktı. Ortaya bir ad atıldı. Bu "Sir Peter Laurence" idi. Söz konusu kişi tüm Avrupa'da İngiltere'nin en başarılı istihbaratçısı olarak tanınıyordu. 1968'de Berlin'de görev yapmıştı. Askerdi ve 1944'te Yunanistan'da savaşan İngiliz birliklerini yöneten subaylardan biriydi. Laurence, köklü bir İngiliz ailesinden geliyordu ve 1923 doğumluydu. Savaşın sona atina'da, Trieste'de, Prag'da görev yapmış ve bu son başkentte casus olarak tutuklanmıştı. Daha sonra Süveyş Krizi nedeniyle Kahire'ye yollanmış ve 1980'de Ankara'ya, büyükelçi olarak atanması gündeme gelmişti. Bu usta diplomat ve istihbaratçının Ankara'da görev alabilmesini, yakın "Biraderi" olan Büyükelçi-Bakan, Kenan Evren'i ikna ederek sağladı. Bakan da Sir Laurence de masonlardı. Dahası çok eskiye dayanan bir dostlukları vardı. Öyle ki Laurence Türkçe öğrenmişti ve yavaş fakat doğru Türkçe konuşurdu. Fransızcası da aynı şekilde kuvvetliydi.

Sir Peter Laurence, İngiltere'nin Ankara Büyükelçisi olunca cuntanın başı Kenan Evrenle çok yakın ilişki kurdu. Öyle ki resmî törenlere sivil olarak değil İngiliz üniformasıyla katılmaya başladı. O'nun bu tavn, Ankara'daki yabancı misyon şeflerinin arasında alay konusu olsa da Kenan Evren'i çok mutlu ediyordu.

Sir Laurence, Evrenin memnuniyetinden en üst düzeyde yararlanmaya başlamıştı, çünkü Türkiye'ye gelirken kendisine gizli bir misyon verilmişti: "Türkiye'yi, ne pahasına olursa olsun ikna et ve Yunanistan'ın yeniden NATO'ya girmesi için Türkiye'nin koyduğu VETO'yu kaldırt..." Sir Laurence, pırl pırl tören üniformasıyla Evren'e temenna çakıp, onu övücü sözler söyleyerek pohpohlamayı çok iyi bildiği için bir süre sonra Bakan Biraderi aracılığıyla Evren'i Yunanistan Vetosu konusunda kıvama getirdi. Sanılanın tersine, ünlü NATO'cu General Rogers değil, Evren'i esas aldatan kişi Sir Peter Laurence oldu. Rogers'in sözü zaten yazılı değildi. Koltuklan kabarmış olan Kenan Evren, bir an önce NATO'ya geri dönmek için can atan Yunanistan'a NATO'da uyguladığı VETO'yu kaldırdı. Yunanistan yeniden NATO üyeliğini tam olarak kazandı. Sir Laurence, görevini tamamlayıp Ankara'dan emekliye ayrıldı. Yunanistan, Kenan Evrenin kaldırdığı Türk notasıyla NATO'ya girer girmez Türkiye'nin AB üyeliği için VETO koydu!!!

1970li yıllar Casuslar Savaşının en yoğun yaşandığı dönemdi. Nixon döneminde "Plumbers" (Musluk Tamircisi) diye bilinen o güne değin kullanılmamış bir deyimle tanınan ajan tipleri türedi. Ünlü Watergate Skandalı sırasında, bazı gizli belgeleri elde etmek için, ASA (Minareciler) ve DIA ile CIA'da görev yapmış bazı ajanlar, Başkan Nixon'un emriyle bir grup oluşturarak harekete geçmişlerdi. Bunlar evlere, ofislere, devlet dairelerine hırsız gibi girerek Nixonl düşürebilecek belgeleri topluyorlardı. FBI ise durumdan haberdar değildi. Bu hırsızlıkların ihbarı yapılırca FBI ajanları, CIA ajanlarını tam da "iş" üstünde yakaladılar. Tamirciler ne dedilerse FBI'cıları ikna edemediler ve olay basma sızdırıldı. Nixon, kendini kurtarmak

için kurdurduğu gizli örgütün, istenmeden FBI tarafından yakalanmasıyla birlikte istifa edip, başkanlıktan çekilmek zorunda kaldı. Yerine yardımcısı Gerald Ford geçti.

Ama 1970li yılların en önemli casusluk ve ajanlık olayı 1978-1980 arasında yaşandı.

Sovyetler, o yıllarda çok değişik ve mevcut radarlara yakalanmayan "MIG-28" diye bilinen savaş ve istihbarat uçakları geliştirmişlerdi.

Amerikan Hava Kuvvetleri bu uçaklarla ilgili istihbarat toplamaya çalışıyordu ama bu modelin mîman olan Sovyet "Mikoyan Design Bureau"sundan hiç kimseyi satın alamamıştı. Rusça "Tochka Opori" diye bilinen MIG'lerin 14 tipi vardı ama en gelişmiş model MIG-29 ve MIG-31 idi. Bunlar 60 ile 200 km mesafeden hedefi tam vurabilen uçaklardı. Bunların varlığı ilk kez 1977'de Amerika'nın casus uydusu tarafından fark edilebilmişti. Bir yıl sonra ilginç bir gelişme oldu. 15 Temmuz 1978'de istihbarat uçuşu yapan bir MIG-29, Vietnam-Laos çizgisinde uçarken birdenbire ortadan kayboldu. Uçağın bilinmeyen bir yere düştüğü düşünülüyor ama Sovyetler bu olaya çok önem verdiler ve araştırmalarını hiç kesmediler. Derken iki yıl sonra bu kez de 31 Ekim 1980'de bir MIG-31 (Foxhound denilen tipte) aynı şekilde gökyüzünde kayboluverdi. 1981'de ABD'li yetkililer MIG uçaklarının sırlarını çözdüklerini ve onlardan daha baskın uçaklar yapabileceklerini açıkladılar.

MIG uçakları Uzak Doğu'da nasıl kaybolmuşlardı bilinmiyor. Bazı iddialara göre pilotlar çok yüklü bir ödeme nedeniyle uçakları ABD'lilere teslim etmek için CIA'nın hazırladığı bir "Covert" (örtülü) planla Saygon'a indirmişlerdi. Başka iddialara göre ise uçaklar kötü hava şartları nedeniyle düşmüştü. Her ne hâlse, kaybolan MIG uçaklarıyla ilgili çok şaşırtıcı bir bilgi bana ulaşmıştı.

Tüm gizli servislerin karizmatik, yakışıklı, çok dil bilen, etiket sahibi, yemekten, antikadan, danstan, şaraptan, müzikten anlayan er-

kek ajanları vardır. Türkiye'nin de vardı tabii. Bu kişiler subay (özellikle Bahriyeli) olmalanna rağmen sivil giyimli dolaşırlardı. Deniz Kuvvetleri'nin subaylarından biri, 1960'lı yılların sonunda Ankara'da yabancı misyon üyelerinin kadın üyeleri arasında çok beğenilen bir adamdı. Bu deniz subayının Kore'de gönüllü olarak savaşmış çok kültürlü, bilgili ve yakışıklı bir arkadaşı vardı. Adı Güney Sporel'di ve kendi adına kurduğu bir turizm şirketini yönetiyordu. Sporel ailesi, Fenerbahçe Kulübü'nün başkanlığını da yapmıştı (Zeki Sporel). Köklü bir aileydi. Güney Sporel, Hasan Sporel'in oğluydu. Aile, İstanbul'da Moda'da "Stella" olarak bilinen ve çok özel kişilere açık bir pansiyon işletiyordu. Birkaç odalı bu küçük pansiyonda çok gizli toplantılar yapılmıştı. Güney Sporel, daha sonra, Deniz Kuvvetleri Komutanı olan Kemal Kayacanin da yeğeniydi. Kadınların peşini bırakmadığı bu yakışıklı genç, 1968 Ankara'sında MİT, CIA ve KGB üçgeninin tam ortasına düşmüştü. Ankara'da Bankan ve Altan'da (lokanta) onu Amerikalı (CIA) dostlarıyla görmek mümkündü. Güney Sporel bir gün ölü bulundu. Rastlantıya bakın ki aynı günlerde, Türkiye'nin Moskova'daki üst düzey bir yöneticisini de ölü bulmuşlardı. Olayın boyutları derhal örtbas edildi ve basm bu konuyu diline dolayamadı.

Güney Sporel'in arkadaş çevresi ve dostları arasında daha sonra adı Lockheed Skandalı'na da karışan Nezir Dural da vardı. Ayrıca ünlü Aldrich Ames ve onun yakın dostu "Emel Abla" kod adlı bir akademisyen ile asıl adı "Nafia" olan ama Nü adıyla pavyonlarda çalışan bir de MİT muhbiri vardı.

Yıllar sonra, 1994'te bir kitap için (Bilinmeyen Hitler) araştırmalar yaparken onun adına rastladım. Derken bir süre sonra kitapta adı geçen eski bir ailenin benden 13 yaş büyük oğlunun, benimle görüşmek istediği haberi geldi. Aracı olan kişi eski DP'nin en önde gelen kişilerinden birinin en yakın akrabasıydı. Beni davet eden kişinin ailesi Hitler döneminde Almanca olarak tanınmıştı. Daveti kabul ettim ve bir restoranda buluşmak üzere sözleştik. Nedir ki o kişi ayağın-

da gut hastalığı çıktığı için beni evinde ağırlamak istediğini ve bu nedenle evine gelmemi istedi. Evine gittiğimde yatıyordu. O sırada 70 yaşındaydı. Ayağı kötü görünüyordu. Bana, Hitler dönemiyle ilgili bazı sorular sordu, sonra bazı belgeler gösterdi. Bunlar sahte Alman pasaportları, nişanlar ve bazı yazışmalardı. Odasında yanımda oğlu ve onun da bir arkadaşı vardı. Gösterdiği belgeler çok önemli değildi ama kırmamak için ilgilenmiş gibi yaptım. Oğluna dışarı çıkmalarını söyledi. Sonra bana döndü ve: "Tochko Opori" hakkında size bilgi vereceğim, dedi. Şaşırdım kaldım. Bir zamanların ünlü playboyu ile MIG'lerin ne ilgisi olabilirdi? ilk kez dikkatimi çekti adam. "Sizi dinliyorum" dedim. "Düşen MIG-29'un ve MIG-31'in tüm planlarını ve bazı motor aksamını ben ve N. N. adlı bir kişi birlikte Vietnam'dan kaçırdık ve Ankara'da Amerikalılara iletilmesini sağladık" dedi. İnanmadım. Ama bazı sorular sordum. Hayret, olayı tüm ayrıntılarına değin biliyordu. "Bana niçin anlattınız bunu?" diye sordum. "Sizde kalsın, bir gün doğrulatsınız, ben yaşlandım" dedi. Bu konuşmadan sonra yanından ayrıldım. Bu kitabı yazdığını sırada İngiltere'de araştırma yapıyordum. Ocak 2008'de öldüğünü öğrendim. Vietnam'dan MIG-29 ve MIG-31'in planlarını ve motor aksamını ajan olarak giderek getiren kişi olduğunu söyleyen ünlü playboy, Ajda Pekkanın sayısını unuttuğum eşlerinden biri olan Cömert Baykent'ti. Bu görevi yerine getirdiğine inanıp, inanmamak sizin bileceğiniz bir iştir. Ben sadece olayı aktardım. Cömert Baykent, ünlü Armatör Hayri İparın torunuydu. Hayri İpar 1930'lu yıllarda Almanya'da yaşamıştı ve "Halı Tüccarı" idi. Türkiye'ye istihbarat alanında hizmeti geçmiş bir kişiydi.

Cömert Baykent, yaşıtı olan Güney Sporel ve çevresiyle çok yakın ilişki içinde olan birisiydi, ikisi de güzel kadınlara düşkün, dansa ve içkiye meraklı çok yakışıklı ve kültürlü insanlardı. Bir dönem Güney ve Cömert'in içtikleri su ayrı gitmemişti. Bana aktardığı bu MIG olayında belki de bilerek "Deception" yapmıştı. Kaybolan

MIG'lerden biri gerçekte Vietnam'da düşmemişti. Uçak CIA ve MiT'in de rol aldığı bir operasyon sonucuna Türkiye'nin Sinop'taki gizli Amerikan üssüne kaçınılmıştı.

İkinci Dünya Savaşı sırasında İstanbul ve Ankara'da casuslar savaşı yaşanırken, Türkiye'nin istihbarat çalışmalarına yön veren kişilerden biri Suad Şakir Kabağağaçlı'ydı. Ünlü Halikamas Balıkçısı Cevat Şakir'in kardeşi olan Suad Şakir, birkaç yabancı dili ana dili gibi konuşurdu. Eşi Fransız asıllıydı ve dostları onu "Mami" diye çağırırlardı. Mami Şakir, Fransa'nın ünlü otomobil şirketi "Citroen"ün üreticisi olan aileye mensuptu.

Suad Şakir'in yönlendirdiği ve "Harika" adıyla tanınan bir kadının ajan bazı olaylarda yer almıştı. Türkiye'ye "İpek Tüccarı" olarak gönderilmiş olan bir Alman ajanıyla yakınlık kurmuş ama ilginçtir ki yine Suad Şakir'e bağlı olan Turan Aziz Beler adlı bir Türk gazeteci tarafından izletilmişti. Bu üçlü arasındaki ilişkiler zamanla bir skandala dönüşmüş, Suad Şakir de operasyonu durdurmuştu.

Suad Şakir'in bu dönemde ve İkinci Dünya Savaşı sırasında kullandığı başka bir ajan da Satvet Lütfi Tozan'dı. Çok yakışıklı, çapkın ve iyi Almanca ve Fransızca bilen bir adamdı. Köklü bir aileden geliyordu. Savaşın sonra İstanbul Teşvikiye'de Hüsrev Gerede Caddesi'ndeki bir konakta yaşadı (şimdi bir tıp merkezi). Adından daha önce söz ettiğim Cömert Baykent ile bu konağın veraseti arasında bir bağ vardı. Konak Darrüşafaka'ya bağışlanmış görünüyordu ama vârisler arasında ihtilaf çıkmıştı. "Cayman Adalarımda kurulmuş olan bir şirket bu tartışmada tarafı ve Baykent bu şirketin kurucusuydu. Tozan'ın, ayrıca bir kadın gazeteciyle de aile ilişkileri nedeniyle, yakınlığı vardı.

27 Mayıs Askerî Darbesi'nden sonra Suad Şakir, Side'de emeklilik hayatı yaşadı. Burada bir pansiyon açtı. Ama sıradan bir pansiyon değildi burası. Çok değişik konukları olurdu. Örneğin italyan oto kralı

ve Mafia-CIA bağlantısının önemli adamı Agnelli, birkaç kez dünya basınını atlatarak bu pansiyona gelmiş ve burada bazı yabancı dostlarıyla buluşmuştu. NATO'nun içinde oluşturulan ve İtalya'da GLADIO adıyla tanınan, "P2 Mason Locası", mafia ve ordu bağlantısıyla işletilen örgütlenmede Agnelli rol oynamıştı. Bu örgütlenme NATO içinde JIC kararıyla oluşturulmuştu. 1947-1991/3 arasında komünizme karşı mücadele gerekçesiyle faaliyet gösterdi. 1973-1975 döneminde Türkiye'nin Başbakanı Bülent Ecevit'in, bu örgütün "Kontrgerilla" olduğunu açıklamasından sonra Türkiye'de adı duyuldu.

1973 yılında ABD'de, özellikle de yukarıda anlattığım NATO içindeki JIC denetimli örgütlenmeye ilgili bir casusluk olayı ortaya çıkan oldu ama basından gizlendi. Bu olaya kansan iki casus da Lübnanlıydı. Bunlar Şahak Dedeyan ve Sarkis Paskalyan adlı Ermenilerdi. ikisi de ABD vatandaşı yapılmıştı ve ikisi de Hmçak ve Daşnak bağlantılıydı.<sup>21</sup> Paskalyan, ABD ajanıydı ve onun elde ettiği bilgiler Sovyetlerin en ünlü istihbaratçısı Aleksandr Feklisov'un masasına indiriliyordu. Feklisov, Sovyetlerin özellikle "Gizli Silahlar"ın geliştirilmesi konusunda yaptığı uluslararası casusluk faaliyetlerini yöneten KGB sorumlusuydu. 1914 doğumlu olan Feklisov, bir demir yolu işçisinin oğluydu. 1939'da o zamanki adı NKDV olan KGB'nin Amerika masasına atanmıştı. 1941'de New York'a gitmiş ve beş yıl süreyle bu kentte, FBI'in burnunun dibinde müthiş bir gizli örgütlenme yapmıştı. Atom bombası sırlarını çalarak Sovyetler'e verdikleri iddiasıyla idam edilen ünlü Yahudi karı-koca Rosenberglere ona bağlıydı. Rosenberglere, Alman asıllı bilim adamı Klaus Fuchs tarafından angaje edilmişlerdi. 1947-1949 arasında Fuchs ve ekibi "zenginleştirilmiş uranyum 235" formüllerini çalarak Feklisov'a iletmışlerdi. Feklisov, Julius Rosenberg aracılığıyla günümüzde "Sanayi Casusluğu" denilen iş-

Bu iki örgüt Ermeni terör kuruluşlarıdır ve ASALA bunlara bağlıydı.

tihbarat dalının da kurucusuydu. Bu ikili bu tip istihbaratçılığı başlatan kişilerdi. Sarkis Paskalyan'ın NATO fizik laboratuvarından çaldığı belgeler işte bu uzman istihbaratçı tarafından değerlendirilmişti. Dede-yan-Paskalyan olayı, bir yıl sonra Türkiye'nin yaptığı Kıbrıs Barış Harekâtı sırasında diplomatik masalarda Türkiye'nin lehine bir koz olarak kullanıldı. Bu casusluk olayının ortaya çıkmasında rol alan JICa bağlı DIA örgütünün (JCS-2 adlı birimi 1961'de kurulmuştu) Başkanı General Daniel Graham, Türkiye'nin Kıbrıs'a çıkartma yapacağından haberdardı ve başta ABD Genelkurmay Başkanlığı olmak üzere tüm ABD yetkililerini erken uyan sistemiyle uyarmıştı.

Türkiye'nin Kıbrıs Barış Harekâtı'ndan hemen sonra ABD'de, Türkiye aleyhinde büyük ve sinsî bir karalama kampanyası başlatıldı. Bu kampanyayı Yunan asıllı bir Senatör olan John (Yorgo) Bredemas ile Fener Patrikhanesi'nin ABD'deki "Laik" temsilcilerinden olan iki Anadolu Rum'u yönetti. Bunlar Fener Patrikhanesi'nin "Archon" (koruyucu) statüsündeki yöneticilerdi. Biri Antony Özkorkutis diğeri de E. Simitçioğlu idi.<sup>22</sup> Bu iki kişi de gerçekte, 1950'de kurulmuş olan SACB adlı gizli istihbarat örgütünün bağlantıda olduğu -sektör aracılığıyla- "Assetler"di ve ilginçtir ki Antony Özkorkutis'in gerçekte kimliği gizlenen bir Türk olduğu söylentisi vardı...<sup>23</sup>

Soğuk Savaş yıllarında CIA -ve KGB- birçok "Front" (Perde) örgütler kurmuşlardı. CIA tarafından sponsorluğu yapılmış olan bazı Perde Örgütler şunlardı. ASYA VAKFI

(Asian Foundation); KFTM (San Sendika Örgütü); ISU (Uluslararası Öğrenci Konferansı); Radio Free (Özgür Radyo); Radyo Liberty ve TWAY (Dünya Gençlik Örgütü). ABD'nin 17 gizli istihbarat

<sup>22</sup> John Bredemas ile görüşmelerim olmuştu. Ecevit'e nedense çok ağır eleştiriler yöneltmişti.

<sup>23</sup> Din değiştirerek Ortodoks mezhebine geçen kişilere hep Antony adı verilir. Bu söylenti belki de bundan çıkmıştır.

örgütü işte bu ve benzeri perde örgütler aracılığıyla ülkelere sızıyorlar ve okullara kadar gidebiliyorlardı. Öğrenci ve gençlik kesiminde, "Kelle Avcılığı" (Head Hunting) diye bilinen sistemle binlerce genci kendi siyasetlerine uygun olarak kullanılıyorlardı. Kelle Avcıları, kendi jargonlarında CIA, DIA, JIC vb.'den gelen fonlarla, perde arkasından verilen desteklerle kurulan bu okullara "Stag Form" (Damızlık Çiftliği) diyorlardı. Bu yöntemi Nazilerden öğrenmişlerdi.

1979'dan başlayarak 1980'li yıllar Türkiye'sinde bir de İranlı ajanlar ve rejim karşıtları arasındaki casuslar savaşı yaşandı, hâlâ azalmış da olsa sürüyor. Bu dönemde CIA ve diğer istihbarat örgütleri, Richard Perle, Steven Solarz, Eric Edelman, Graham Fuller, Duanne Clarridge ve Marc Grossman gibi usta diplomat ajanlarıyla Türkiye'deki gelişmeleri yakından izliyor ve Humeyni rejimine karşı İran'da ve Türkiye'de "Asset" topluyordu. Buna karşılık 1980'li yıllarda Türk istihbaratçıları, CIA'yı izliyorlar ve ilginçtir ki en yakın ilişkiyi de Mısır istihbaratıyla yapıyorlardı. CIA İstasyon Şefi Duanne Clarridge merkeze (CIA) yolladığı Top Secret bir bilgi raporunda, MİT'in Mısır hesabına çalışan ajanların cirit attıkları bir örgüt olduğunu belirtilmişti. Bu dönemde casuslukla bağlantılı olan 19 cina-yet işlenmişti. Genellikle gazetelere geçmeyen ya da "Haliç'te Kimliği Meçhul Ceset" bulundu şeklinde 24. sayfanın dibinde yer alan bu tür haberler, gerçekte, kim bilir hangi dramları duyurmuş gibi yapıyorlardı bilinmez. Bu arada Libyalı ajanlar da vardı. Onlar da Kad-dafi karşıtı bazı Libyalıları izliyorlardı. Hatta bunlardan birinin Bo-ğaz'da yapacağı düğünü basıp, herkesi öldürmeyi planlamışlardı ama son anda MİT bu katliamı önledi; Libyalı ajanlar sınır dışı edildiler.

MİT, yine bu dönemde başka bir başarıya imza attı. Roma'daki ünlü "Kulüp", Pakistan'daki gelişmelerden hiç hoşnut değildi. AB'nin kurucusu olan "Roma Kulübü'nün "CCC" (Roma sayıları 300'ler) adlı, Gladio bağlantılı, bir vurucu gücü vardı. Roma Kulübü,

P2 ve diğer radikal mason localarının üyelerinden kuruluydu. Pakistan'da ise Ziya-ül Hak, Devlet Başkanı'ydı. MİT, yurtdışından yaptığı bir istihbaratı değerlendirerek Ziya-ül Hak'ı uyardı. Kendisine uçak yolculuğu sırasında suikast yapılacağını bildirdi. Bir de uyan yaptı: "Uçakla gideceğimiz her yere giderken, yanınıza mutlaka çok üst düzey Amerikalı alm. Uçakta onlarla beraber olun." Bu 300'leri Herbert Wasson adlı bir yarbay yönetiyordu.

Buna rağmen Ziya-ül Hak, Roma Kulübü'nün istediği şekilde bir suikasta kurban gitti.

1986-1989 döneminde CIA'nın Ankara'daki istasyon şefi Philip Girardi idi. Daha önce adından söz ettiğim Adrich Hazen Ames de hâlâ Ankara'yla ilgileniyordu. Bu dönemde, kod adı "Bahar" (tersinden Rahab) olan bir asistanla ilişki kurulmuş ve bu güzel kadın, CIA'nın birçok operasyonunda, isteyerek ya da istemeyerek yer almıştı. Bir başka CIA operatörü, Rand Corporation'm görevlisi Graham Fuller'di ve Fuller'in de özellikle dini bir cemaatin ve o yıllarda yeni yeni adım duyuran PKK'nın içinde pek çok "Ajani" vardı. Bunlarla sürekli haberleşme içindeydi. Fuller'in raporları önce Girardi'ye, oradan da Ames'e giderdi.<sup>24</sup> 1993'te Ames yine Ankara'ya geldi. Her türlü casusluk faaliyetini ve not tuttuğu şifreli bilgisayarını kaldığı evde bırakarak, bir Honey Trap'a gitti. Gidiş o gidiş! Bilgisayarın çözülmesi mümkün olmayan şifresi, birdenbire dile geldi ve çözüldü! 20. yüzyılda ABD istihbaratını yakan kişi Aldrich Ames'in tüm KGB bağlantısı Ankara'da ortaya çıkarıldı. Ames, çok üst düzey bir istihbaratçı olduğu için, tutuklanması biraz zaman aldı. Türkiye'den döndükten bir süre sonra tutuklandı ve müebbet hapis cezasına çarptırıldı.

ABD'nin istihbarat servislerinin kuşkusuz en önemlisi askerî istihbarat amacıyla kurulmuş olan Kara, Hava ve Deniz Kuvvetleri'ne

<sup>24</sup> Graham Fuller'in çocuğu olmamıştı. Vietnam'dan bir kız çocuk evlat edinmiş ve adını "Ankara" koymuştu. Bu genç kız 21 yaşında intihar etmişti.

bağlı birimlerdi. Bunlar 1950'li yıllardan itibaren Türkiye'ye yerleşmişlerdi.

1953-1956 yılları arasında üç kuvvet komutanlığından seçilen seçkin subaylar ABD'de özel eğitimden geçirildiler. Bu Türk subayları Philadelphia'daki karargâhta özellikle Uruguay, Şili, Arjantin ve Perulu subaylarla tanıştırıldılar. Türk Deniz Kuvvetleri ile Uruguay ve Paraguay Deniz Kuvvetleri arasında sıcak ilişkiler kuruldu. Öyle ki Türk, Uruguay ve Paraguay Deniz Kuvvetleri subaylarının üniformalarını bile birbirinin aynıydı!

1958 yılında, Amerikan Deniz Kuvvetleri, Türkiye'ye çok deneyimli bir askerî ataşe göndermişti. Bu, Fred Haynes adlı Teksas-Dallas 1924 doğumlu bir subaydı. Haynes'in istihbaratçılığı "G-2 Section" diye bilinen "Combat Intelligence" (Çatışma İstihbaratı) idi. Her türlü "Gerilla ve Kontraerilla" faaliyetini içinden yaşamış biriydi. Genellikle sivil elbiseyle dolaşırdı. 1960'taki 27 Mayıs Askerî Darbesi'nde işte bu Haynes çok aktif bir rol oynadı. Amerikan Elçiliği ile Millî Birlik Komitesi arasındaki "Liaison" (irtibat) subayı idi. En yakın temasta olduğu kişiler General Sıtkı Ulay ve Albay Alparslan Türkeş'ti. Hatta kendisinin bana anlattığına göre Türkeş'i 27 Mayıs Bildirisi'ni okuması için Radyoevi'ne bizzat kendisi götürmüştü. Fred Haynes, Türkiye'de o kadar başarılı olmuştu ki Genelkurmay'ı ona "Legion of Merit" nişanı vermişti.

Fred Haynes son kırk yıl içinde Türkiye ile hep ilişki içinde kaldı. Türkçe de öğrenmişti. 1960'lı yıllarda başlayan "Silah" alımlarını o düzenlerdi. 1970'lerde ise Türkiye silah kaçakçılarının, uyuşturucu kaçakçılarının, hatta Kolombiyalı Kokain Karteli'nin adamlarının cenneti olmuştu. Silah kaçakçıları hem solcu hem de sağcı gençlere silah satıyorlar ve elde ettikleri paralarla bazı "Kürt" aşiretlerine "eroin" kaçakçılığı yaptırıyorlardı. Fred Haynes, daha sonra "Türk Amerikan Dostluk Derneğimin de başkanı olmuştur. Tansu Çiller,



Başbakan seçilip de ABD'ye gelince Fred Haynes'in koruması altına sokulmuştu askerî istihbarat tarafından. Haynes, sivil olarak tanınmasına rağmen, Korgeneral rütbesiyle emekli oldu. 2004 yılında gittiği son görevinde, Alaska'da geçirdiği bir trafik kazasında öldü.

Haynes'in, Çiller'in yanına soktuğu bir kadın ajan vardı. Kısaca "Shandy" diye tanınan bu kadının kocası CIA'da idari işlerde görevli bir yazar-gazeteciydi. Çiller çok sevdiği bu kadının, meslekten olmadığı hâlde Adana'ya konsolos olarak atanması için ABD'li yetkililerden ricacı olmuştu.

1970'li yıllar, 12 Mart Darbesi'nin yarattığı toplumsal korkunun yenilmeye çalışıldığı dönemdi. Bu arada İsrail Başkonsolosu Efraim Elrom kaçınılmış ve kaçırılanların planında olmadığı hâlde gizli bir el tarafından öldürülmüştü. O yıllarda sağ-sol çatışmaları yeniden, bu kez silahlı olarak başlamıştı.

İşte bu dönemde Türkiye'ye Houshang Lavi adlı bir İranlı çok sık gelip gitmeye başlamıştı. Houshang, İranlıydı ama Müslüman değil Yahudi'ydı. Büyük bir silah kaçakçısıydı bu Yahudi. Bir de ortağı vardı. O da Amerikalıydı ve adı da William "Bili" Hermann'dı. Bu aslen Alman Yahudisi olan bir Amerikalıydı. Türkiye ise 1974 Kıbrıs Çıkarması nedeniyle silah ambargosu altındaydı. Houshang ve Hermann ise Cobra helikopterleri, Leopard tankları, otomatik silahlar hatta denizaltıları bile satabilecek kapasitede kaçakçılardı. Milano'da "Stibam International Transport" takma adıyla çalışan bir perde şirketle temastaydılar. Bu şirketin başında da Suriye vatandaşı olan Henry Arson adlı bir kişi vardı. Bulgaristan'da ise KGB'nin yönettiği Kintex adlı şirket de benzeri faaliyetleri sürdürüyordu. Bunların "Karşıt" örgütler oldukları izlenimi vardı ama Kintex de CIA ile iş birliği yapmıştı. Ünlü "Irangate" ve Nikaragua bağlantısı olayında, Albay Noth'un silah karşılığı para elde edip Nikaragua'daki Karşı Devrimcilere para ve silah aktarması KINTEX üzerinden yürütülmüştü. Lavi-

Hermann-Arson üçlüsü ile KINTEX, Türkiye'de silah ve uyuşturucu işinden inanılmaz paralar kazanmışlardı.<sup>25</sup>

İlginçtir ki Bulgar Gizli Servisi tarafından kurulmuş olan KINTEX KGB'den çok Alman gizli istihbarat servisi BND ile çok sıkı temas içinde olmuştu. Bu şirketten gelen paraların bir kısmının Almanya'daki Kürtçü hareketi ve PKK'yı desteklemek için kullanıldığı biliniyordu. Aynı şekilde ünlü silah ve uyuşturucu kaçakçılarından Abuzer Uğurlu ve Bekir Çelenk de Sofya'da bu şirket üzerinden işlerini yürütmüşlerdi. Mehmet Ali Ağca'nım, Papa'yı vurduğunda İtalyan polisi bu şirketin adını gündeme getirmişti. Orta Doğu'ya ve Türkiye'ye yapılan silah ve mermi kaçakçılığının merkezi bu KINTEX şirketi oldu. Bu olayları soruşturan üç İtalyan savcı ile iki yargıç, suikastlarda öldürüldüler. Bunlardan Yargıç Carlo Palermo, Uğur Mumcu'ya düzenlenen bombalı suikastın aynı olan bir saldırıda yok edildi. KINTEX ve Stibam şirketleri, "P2 Mason Locasfyla ve Vatikan'ın Bankası Banko Ambrossino ile de bağlantılıydılar. Bankanın müdürü 1982'de İngiltere'ye kaçmıştı. Roberto Calvi adlı bu kişi kısa bir süre sonra Londra'da Büyük Mason Locası'na yakın Blackfriars Köprüsü'nde asılı bulundu. Sekreteri olan kadın ise aynı gün kaldığı binanın balkonundan kendisini caddeye atarak intihar etti!

CIA olsun diğer ülkelerin gizli servisleri olsun son yirmi yıldır en çok COINTELPRO diye bilinen terör programları ve operasyonlarının üzerinde çalışmaktadırlar. Bu çalışmalar NIC (National Intelligence Council), NASA, NFIB (U.S. National Foreign Intelligence Board) ve CİRO (Critical Infrastructure Assurance Office) gibi birimlerle koordineli olarak yürütülmektedir. Bunlara FBI (Federal Bureau of Investigation) ile İngiltere, Kanada ve İsrail (Shin Beth) gizli servisleri de

<sup>25</sup> Rahmetli Uğur Mumcu bu konuya çok ilgi göstermişti. Bu konularla ilgili özel sohbetlerimizden birinde, "Yahu, kimin eli kimin cebinde, belli değil" demişti.

ortaktır. Bu ortak çalışmalar CSIS (Clandestine Service) adıyla tanımlanmış olan birimden yönlendirilmektedir. Her türlü HUMINT ve SIGINT (sinyal kırıclılık ve izleme istihbaratı) bu birimin enirinde ve hizmetindedir.

Bu terörle mücadele konusunda alman kararlar hem CIA ve FBI hem de NATO üyesi ülkelerde uygulanmaktadır. Bunların arasında her türlü dinleme, şifre kırma, "Interception" (yayım bozma, kırma, müdahale vd.) yöntemleri vardır. Terör örgütlerinin içine ajan sokma, özellikle de Avrupa'daki Müslüman cemaatlerin içine "Mole" (muhibir, ajan) yerleştirme en sık başvurulanan yöntemdir. Bunlardan biri yakın zamana kadar İsviçre'nin Lozan ve Cenevre kentlerinde Müslüman cemaatlerin arasına girerek muhibirlik yapmış olan Claude Covassi'ydi. Bu ajan, Cenevre'deki islam Merkezi'nden İsviçre gizli servisine bilgi aktanyordu. Ajan olduğu anlaşılnca görevine son verildi.

Amerikan yönetimi 1948'den beri ama en çok Başkan Bush döneminde Türkiye'deki ve Irak'taki Kürt aşiretleriyle yakından ilgilenmişti. Başta Fuller ve Alan Makovski olmak üzere CIA patentli bilim adamları Türkiye'den Irak'a geçip burada Barzani ve Talabani ile gizli toplantılar yaparlardı. Bu görüşmelerin sonucunda Washington'da bir Kürt Bürosu açılması kararlaştırıldı. Saddam'a karşı CIA, PKK'yı ve Barzani-Talabani Birliği'ni yönetmek için bu büroyu açtı. Kısaca AKIN (American Kurdish Information Network) adıyla bilinen bu merkez Amerikan istihbaratının tüm Kürt hareketini yönlendirdiği merkezdi. Adresi, 2600 Connecticut Avenue'deydi ve Talpalar "Building" adlı binadaydı.<sup>26</sup>

Alt katında bir Meksika restoranı vardı ve merkez binayı kaplayan dev bir Marilyn Monroe resminin ardına gizlenmişti. Bu merkez, Türk istihbaratı tarafından deşifre edilince, 2004 yılında dağıtılarak

başka yerlere konuşlandırıldı. Bunlardan biri günümüzde Brooklyn'deki "Kurdish Library" adlı kuruluştur. Başında Iraklı bir Kürt'le evli olan Vera Beaddin-Saedpoor adlı bir kadın vardır. Özellikle Irak Kürdistanı diye tanımlanan bölgeyle ilgili tüm bilgiler buradan Hüseyin El-Kürdi adlı kişi tarafından yayılır. Bu birimle ilgili kişi CIA'nın eskilerinden Paul Henze'dir.

Kitaptaki fotoğraflar arasında bu binayı da görebilirsiniz.

## SON SÖZ

Bu kitabın ilk bölümü fahişeler ile casusların yollarının tarih boyunca hep kesiştiğinin anlatımı idi. Gerçekten de casusluk ve fahişelik tarihin bilinen en eski iki mesleğidir. İki mesleğin birçok ortak noktası vardır. Örneğin gizlilik, para, şöhret ve halkın bu kişilerin yaptıklarını öğrenmek isteği.

Walter L. Pforzheimer, CIA'dan emekliye ayrılmış çok deneyimli bir casustu. Ona göre ilk casusluk olayı Adem ile Havva arasında geçmişti. İncil'in ünlü "Yılan'ın ilk casus ve Havva da onun ilk "Asset'i olmuştu. Arkeologlar ise Suriye'de günümüzden 3800 yıl önce yazılmış bir tuğla tablette casuslardan yakmıldığını yazmışlardır.

Diğer ülkeler bir yana, o günlerden bu yana Anadolu toprakları casusların en çok gönderildiği bölge olmuştur. "Dünyada belki başka hiçbir ülkeye bu denli çok ve çeşitli ülkelere mensup casus, ajan, muhbir ve istihbaratçı gelmemiştir" denilse yeridir. Soğuk Savaş yıllarında (1945-1993) en iyimser tahminle, ortalama 25 ülkeden Türkiye'ye yaklaşık 10.000 kadar casus, ajan vb. gelmiştir. Günümüzde

bu sayı 3.500 civarındadır. Bunların 600 kadarı deneyimli istihbaratçı, diğerleri ise "Asset" statüsündedir. Hemen her Arap ülkesinin, Rusya'nın, Çin'in, NATO ülkelerinin, Japonya'nın hatta Latin Amerika ülkelerinin Türkiye'de ajanları vardır. Sadece Ankara'da yaklaşık 280-290 deneyimli askerî personel, diplomat, istihbaratçı şu ya da bu amaçla bilgi toplamaktadır. Şöyle bir örnek vereyim ki TSK için açılan gıda, giyim ve sağlık ihaleleri bile "istihbarat" alam içindedir. Diğer bir anlatımla, Türk Silahlı Kuvvetleri'ne kaç ton nohut alınacağı bile bu değerlendirme içindedir, gerisini siz düşünün!

Türkiye'nin dünyanın en donanımlı ve güçlü istihbarat örgütlerinin birinci sıradan hedefi olması onun sadece dünya coğrafyasının stratejik bir bölgesinde olmasından dolayı değildir. Bunun bir de "Beşeri" boyutu vardır. Bu da "Millet/Ulus" olarak Türklerin, CIA olsun, KGB olsun MOSSAD vb. olsun örgütler tarafından "unpredictable" (tahmin yapılamayan) ülke statüsünde görülmesindendir. En kestirme ve en yalın anlatımla söylersek "Türklerin ne yapacağı belli olmaz!" yargısı vardır. Bu gerçeği bana çok deneyimli bir diplomat ve istihbaratçı olan Büyükelçi Heyvard Isham söylemişti. Heyvard Isham, 1950-1954 arasında Berlin'de ve 1969'da Vietnam'da görev yapmıştı. 1972'de ABD'nin Paris Büyükelçisi idi. Emekliye ayrılınca ünlü Think Tank "East and West Studies"ın başına geçmişti. Heyvard Isham, Sovyetler Birliği ve Orta Doğu (başta Türkiye) uzmanıydı. Ona göre Türkiye, istihbarat alanında hiçbir zaman ihmal edilmemesi gereken bir ülkediydi ve Araplardan çok farklı olan "Türk Zekâsı" daima dikkate alınmalıydı.

Benzer bir görüşü, CFR ve Aspen Enstitüsü'nün yöneticilerinden "Content Analyses" uzmanı Joseph E. Slater de belirtmişti. Slater'in eşi Alman asıllıydı. Çok güzel Almanca ve Fransızca konuşurdu. 1945'te Almanya için "Kalkınma ve İstihbarat" projesi hazırlamış, 1952'de NATO temsilciliği yapmış ve daha sonra da o zamanki adıyla AET'nin (şimdiki AB) baş koordinatörü olmuştu. 1961-1963 ara-

sımda Kennedy'nin Kültür İşlerinden Sorumlu Baş Danışmanıydı. Slater, ünlü "Barış Gönüllüleri" projesini başlatan kişiydi. Slater o kadar yavaş sesle ve belli belirsiz konuşurdu ki duyabilmek için ya dudak okumanız ya da kulağınızı ağzına yaklaştırmamız gerekirdi. Doğuştan "Centilmen" Joseph E. Slater için Türkiye" çok özel bir ülkediydi, ilginçtir, Slater bir görüşmemizde, Türkiye'yi ancak Türkler yıkabilirler, başka hiçbir devlet yıkamaz" demişti. Bu, "Centilmen İstihbaratçı" 2002 yılında 80 yaşındayken öldü.

Türkiye'de, CIA literatüründe "Stay Behind" denilen türden operasyonlarda hiç kuşkusuz, yüzlerce Siyonist ve MOSSAD ajanı da yer almıştır. Bunları yazmaya kalkışmak bu kitabı üç misli fazlalaştırır. Ama birkaç örnek verilebilir.

İsrail'in "Front" örgütlerinden JINSA (Jewis Institute for National Security Affairs) Türkiye'de bir hayli etkilidir. Uzun yıllardır Türkiye'de "Beyin Fırtınası" denilen toplantılar düzenler, bilgi toplar ve Türk-İsrail ilişkilerinin denetimden çıkmaması için çalışır. Ayrıca "Özel Danışmanlar" da vardır. Tansu Çiller'in döneminde "Abernathy McGregor" danışmanlık bürosu adına çalışan Jay L. Kriegel, çok usta bir istihbaratçı ve siyasi danışmandı. Çiller'e en yakın kişilerden biriydi. Aynı dönemde Frank Terpil adlı ASA ve DIA ajanı (doğrudan CIA bağlantılı kuruluşlar) ise çok güçlü bir "Etki Ajanı" idi. Özellikle silah işlerinde uzmandı. Bu ajan "KONCA" kod adlı, eski bir güzellik kraliçesi ile ilişki kurmuştu. Bu kadın, daha sonra CIA kayıtlarına "Mafia Tetikçisi" olarak geçti. Frank Terpil, Edwin Wilson adlı bir CIA ajanına bağlıydı ama bu ajan gerçekte Kaddafi'nin özel casusu idi. Yakalandı ve 57 yıl hapse mahkûm oldu. Mali işler konusunda MOSSAD belki de en yoğun faaliyetlerini Türkiye'de yürütmüştür. Amerikalı bazı şirketler, örneğin "The Rohatyn Group" ve TRG Management, Türkiye'ye, Yahudi borsa ve finans uzmanlarını göndererek (özellikle 2003'ten itibaren) mali ve siyasi istihbarat toplamışlardı.

Türkiye'de adı çok dillendirilmiş olan "Derin Devlet" çeteleri (!) diye bilinen örgütlenme, ilk kez İtalya'da değil, Fransa'da "Plan Blue" kodlu bir operasyonla başlatılmıştı. Bu bir "Gizli Ordu" planıydı ve başında da De Gaulle'ün kendisi ile sonraki İçişleri Bakanı Eduard Depreux vardı. Bu örgütlenme bir "Stay Behind" ordu örgütlenmesiydi. Sivil yöneticileri de vardı. İlk kez 1948'de CCWU (Clandestine Committee of the Western Union) adıyla kurulmuştu. NATO'ya bağlıydı. 1949'da adı değiştirildi ve CPC (Clandestine Planning Committee) Gizli Planlama Dairesi oldu. Bu örgütlenme NATO'daki SHAPE diye bilinen ve merkezi Belçika'nın Mons şehrinde bulunan, Avrupa İttifak Güçleri Başkomutanlığı tarafından yönetiliyordu. SHAPE, hem CPC'yi yönetiyor ve bu merkez aracılığıyla Spekülatif Intelligence / istihbarat derliyor, hem de çok "gizli bir silahlı" ordu oluşturuyordu. 1957 yılında bu gizli ordu, ACC (Allied Clandestine Committee) adıyla biliniyordu. NATO'nun tüm üyeleri burada Cumhurbaşkanı ve Genelkurmay Başkanı düzeyinde katılımcıydılar. Daha sonra bu kuruluş SACEUR (NATO Üst Komuta Konseyi) olarak yerleştirildi.

2005 yılında SACEUR yönetiminde DSSA (Department of Anti-Terrorism Studies) adıyla "Paralel Polis Gücü" oluşturuldu. Bu örgütü Avrupa'da Gaetano Sava ve Ricardo Sindoca adlı iki polis lideri, yasadışma çıkartarak gizli operasyonlar yaptırıldılar. Bunlar UNPF diye bilinen, çoğunlukla yasadışı eylemlere imza atmış olan "Polis Gücü Ulusal Birliği" adlı örgütün kurucuları ve yöneticileriydi. Bu örgütün bir üyesi Fabrizzio Quattrocchi, Irak'ta rehin alındı ve örgüt kendisini kurtaramadı; başı kesilerek öldürüldü.

"Derin Devlet" olayında, başbakanın çıkıp kabadayı pozlarda "Derin Devleti biz çökertiriz ucu nereye giderse gitsin" (2008) demesi en kibar deyişle "Palavra"dır. Derin Devlet'in kurucusu NATO'dur, 1947'den bu yana gelmiş geçmiş tüm NATO Genelkurmay Başkanları ve Başbakanlardır. Ucunun gittiği yer, bu Kasımpaşa Baş-

bakan'ı Türkiye'de iktidar yapan NATO'nun, AB'nin ve ABD'nin başkanlarıdır.

Soğuk Savaş yıllarının hız kazandığı 1950'li yıllarda Ankara'da yaşanan bir olay, Türkiye'de oynanan oyunların mali portesini de gösterir mahiyettedir.

1950'li yıllarda (1955) Ankara'da kısaca "Sokitch" diye anılan bir olay yaşandı. Bu olayın kahramanı bu adla anılan, eski Yugoslavya vatandaşı çok zengin bir işadamıydı. Bakanlık da yapmıştı. Sokitch öyle zengindi ki Yugoslav Merkez Bankasında yüzde 4,1 hissesi vardı. Sokitch, memleketinde milletvekili olmuş bir de gazete çıkarmıştı. Almanlar, Sırbistan'ı işgale başlayınca, aslen Osmanlı ve Müslüman olan bu kişi ilk etapta o günkü rayiçe dört milyon dolar değerinde (günümüzde 190-200 milyon dolar) altınını Türkiye'ye kaçırmıştı. Daha sonra iki milyon dolarlık bir transfer daha yapmış, kalan serveti ise Yugoslavya'da paylaşılmıştı. Sokitch, Tito'yla yaşıttı. İkisi de 1890 doğumluydu.

Ankara'dan çok görkemli bir yaşam sürmeye başlayan Sokitch'in en yakın dostlarından biri Cumhurbaşkanı Celal Bayar'dı. ABD, Marshall Planı çerçevesinde yardım başlatınca bu olaydan yüzde 2'lik bir komisyon için Sokitch'le bir mukavele imzalanmıştı. Tito da Sokitch'in servetinin peşindeydi. Hem kendisi hem de ajanları aracılığıyla Sokitch'in Türkiye'ye kaçırdığı altınları hem de artık komünizmle yönetilen Yugoslavya'da tam malvarlığını ele geçirmek istiyordu.

Sokitch, bu arada Ankara'da kurulan "Mack-Truck" adlı bir traktör-kamyon şirketiyle bağlantılıydı. Marshall Yardımları bu şirket üzerinden dağıtılacaktı. Tito bu haberi alınca Ankara'ya başvurdu. Olay çok boyut kazandı. Diğer sosyalist ülkeler de Tito'yu desteklediler. Ama Türkiye, Sokitch'in, Tito'ya parasız pulsuz bir adam olduğunu ve tüm servetini kadın, kumar ve batakhanelerde kaybettiği

söyledi. Buna göre, 1955-56 yıllarında Sokitch yaklaşık 6 milyon dolarlık servetini yitirmişti. Dahası Mack-Truck mukavelesi de onda değildi. Tito, Türkiye'den bu yanıtı alınca hiç şaşırmadı. Sokitch'in serveti, belli ki bir yerlere gitmişti.<sup>27</sup>

Sokitch olayı günümüze dek yazılamadı. Servetinin gerçekten de yok olup olmadığı, mukavelesinin kime intikal ettirildiği bir sır olarak kaldı.<sup>28</sup>

Ama bir süre sonra, DP iktidarına çok yakın, iş bitirici ama sermayesiz genç bir adam, "Allah yürü ya kulum" demiş olmalı ki bir günlük gazete çıkarmaya başladı. Sonra da ilerledi ve çok zengin oldu. Sokitch öyküsüne de burada noktayı koyalım.

Günümüzde ise bir "Beyaz Enerji" şirketi olayı var. Bu olay çok boyutlu ve ABD'de "Top Secret" kabul edilen bir casuslukla ilgili. Öyle ki CIA'nın en deneyimli kadın ajanlarından biri, eğer deşifre olup da adı gazetelere geçmeseydi, bu şirketi ve nükleer çalışmaların sabote edecekti. Türkiye ve Pakistan'ı da içine alan bu nükleer casusluk olayına katılan ve Türkiye'de gizli araştırmalar ve faaliyetler sür-

<sup>27</sup> Altı milyon dolara o sırada Ankara'nın yansı satın alınırdı.

<sup>28</sup> İkinci Dünya Savaşı bittikten sonra Naziler tarafından çalınan altınları araştırma komisyonu kurulmuştu. Bu komisyon işgale uğramış olan ülkelerin çalınan altınlarla ilgili başvurularını araştırmıştı. Buna göre, Yugoslav Merkez Bankası 11,5 ton altının Naziler tarafından çalındığını bildirmiş ve/fakat Komisyon bu tutan kabul etmemiş ve Merkez Bankası'ndaki özel kişilere ait 0,6 ton altının çalınmış olduğuna hükmetmişti. Bu meydana Türkiye de suçlanmıştı. Son Ecevit Hükümeti sırasında değerli bir siyasetçi Prof. Şükrü Sina Gürel (Drışışleri Bakanı) bu iddialara karşılık verilmesi amacıyla bir komisyon kurmuştu. Bu satırların yazarı da bu beş kişilik komisyondaydı. Sonuçta Türkiye'den istenen çok yüklü bir tazminat, Türk tarafının getirdiği belgelerle çürütülmüş ve bu ağır yük devletin sırtından kaldırılmıştır. (Ayrıntılar için bk. Hitler'in Altınları, Arthur L. Smith, Destek Yayınları, 2007)

düren kadın ajan M. Plame, kocası olan gazeteci VWilson'ı Nijerya'ya elçi olarak tayin ettirince deşifre oldu ve CIA'dan çıkartıldı.

Şimdi hayatı film yapılıyor. Ama "Beyaz Enerji" çalışmaları sürüyor.

Son sözün sonu: "Bir insanın sağlığının korunması ve hastalıklara karşı savunulması ne denli önemliyse "Ulusal Güvenlik", "Ulusal istihbarat" ve "Ulusal Savunma" da en az o kadar önemlidir."

Bu kitabı son 20 yılda, AB'ye gireceğiz hayaliyle Ulusal Güvenliği boşlamış olan iktidarların Türkiye'yi, bilerek ya da bilmeyerek, ne denli bir "Güvenlik Zaafı"na uğrattıklarını gösterebilmek için örneklemeyle anlattım. Umarım uyanmak konusunda küçük de olsa bir katkısı dokunur.

<http://genclikcephesi.blogspot.com>